

ברפתקאל
חור
פאו
תכנת





נחום גוקסמן / הרפתקאות סמור שקלו תכלת



**הרפתקאות
חמור שכולו תכלת**

סיפר וצייר נחום גוטמן



ספריית פועלים / הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, מרחבים / 1960

796-2

42586 . J4

כל הזכויות שמורות לספריית פועלים בע"מ
הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר מרחביה, תש"ך
סודר במשדרת יצחק כהן ונדפס בדפוס אופק, ת"א
PRINTED IN ISRAEL, 1960





א. כהן
אור



הוא אבד

שכני היגריך מבה אבד תמורו. עבר יום - והתמור לא שב.
"מכיר ויודע אני את התמור שלי! סופו שישב אלי" אמר
היגריך מבה בבטחון, אך עיניו שוטטו בסקפ לעבר כל בחש
שהגיע אליו.

עבר עוד יום, והתמור איננו.

וכבר אין מר היגריך מבה מסתיר את דאגתו, ובאמצע
ארוחת-הצהרים פורץ החוצה לשמע אינה קול. מרב מרץ שבח
אפילו לסגר בעדו את דלת הרשת, השומרת מפני הזנזבים. חטא
בזה אין הוא סולח לשום אדם, אפילו לאורח שקא אליו.
הוא עמד והביט.

עיניו חטטו בין עצים-הפרדס הצמופים, עברו אל שדה הקוצים,
משם אל השביל, ההולך ומגיע עד ביתו. לשוא! מסביב רק
שקט, והכל עומד על מקומו, ככלי המטבח בארון.

מר היגריך מבה חזר לאכילת הקרוב התמוץ והגמניק.
איך בא אלינו, למושקה, מר מבה? בבק אין כל פלא. הוא
ברח מגרמניה, כשהתחילו לרדף שם את היהודים. אכל איך בא
תמור לגדי, בשעה שאין לו כל צורך בתמור?

מר מכה לא קנה אותו, החמור נמן לו במתנה.
ראתה אשתו של מר מכה ערבי אחד עובר בשביל, ובנרועותיו
שני ילדים קטנים, עטופים בסמרטוטים. הם היו חולים. קראה
האשה את הערבי לביתה, נתנה לו מכה טבלאות של "אספרין"
והסבירה לו, איך לתתן לילדים.

אחרי שבועים בא הערבי, ועל בפיו ציר קטן. העמידו על
רגליו הארכות באמצע הסדר והצטחק. הוא בא להודות לגברת
על הרפואה. הילדים הבריאו וגם הוצלת שהיתה בעיניהם חלפה-
עברה עם חם השדחת שהיתה להם. וספר הערבי, כי האתון שלו
המליטה שני צירים. ואת האחד מהם הביא מתנה לבית מכה.
גדל הציר והיה לחמור.

קבר אפרתי, כי למר מכה לא היה צורך בחמור. לכן היה
נותנו לשכניו שישתמשו בו. אף טוב-לבו של מר מכה לא היה
קפדן ביותר, ודבר זה לא היה מתרחש לעתים כל-כך קרובות. ולאחר
שנזכר מר מכה כי ילדי השכנים נוהגים לגנץ בסמך באחוריו
של החמור כדי לנרזו, בעס מאד על אכזריות זו והקרינו, כי
מצתה לא יוסיף להשאיל את חמורו לעבודת שכנים.
מני אז היה החמור הולך-בטל.

כל עובר-ושב במושבה, הרגל לראות את גבו האפר בין
קוצי השבילים, ואיש לא שם עוד לב למעשיו ולמקומו.
קכל ברה בעולם שמרנה להתבודד, לבש החמור צורה
משנה, פראית וצלובה. קנצת שערות גדלה פרע על מצחו, ומתוכה
הציצו שתי עינים עצובות.

על שום מה היו עצובות, איני יודע. לדעתי, לא היה לו על
מה להתעצב. לא על ימי ילדותו, שהיו ימי שבע ובטלה, ולא על

חיי לאסר קר, לעתיד לבא, שהיו מכלאים ואגדותיים, כפי שיש
לראות מהמשפך הספור.

הוי, הוי, ראו נא, חיים מכלאים נאדו לחסור!
הוי, הוי, נשנם ברואים שקל שקיל שהם עוברים בו.
נתסד לשביל הנקב ונתלום!
הוי, הוי, כי עוד לא הקצאו הסקספים
שבהם אקשר לראות את העמיד!

מר מבה מצטער ומחכה

בקר אמרתי פעמים, שהחמור היה קיטר ולא הביא כל תועלת
לבגליו. אך כיון שאבד - נצטער מר מבה צער רב.
"מיין אינגטום!" היה אומר מר מבה בשפת מולדתו שקברח
ממנה, "רכושי שלי אבד ממני!"
ומפני הצער קר מלבו השקט.
אנחנו, השכנים, נזהרים היינו שלא להשמיע קולות שונים,
כגון חריקת שער, או נחירת רדיו, כדי שלא להתעזת את מר
מבה, שהיה מרבה להקשיב לקול פרסותיו של החמור האבוד.
אסלו בלילות ממצטים היינו לצאת החוצה, כי לכל רשרוש
קל היה מר מבה נמר ממקומו, כמי שיושב על קפיץ ופורץ
החוצה להקשיב קשב רב.
פעם אחת, בשבוע מן העיר, הביא עמו פנס חשמלי שקנה
לעצמו. והיה מאיר בו את המקום, אשר ממנו יצא איזה בחש
חשוד. ולא תמיד היה הדבר גוס לנו.

פעמים רבות ראיתי את ערפו האדם של מר היגריה מבה,
בחורו מיאש לסדרו. הייתי חושב בלבי: זהו אמן, ערף שמו,
אף ערף של אדם מאקוב.

במה משכנינו חשבו את כל הענין למגן והרבו להתלוץ
על בך. אף אני ספרתי, כי אולי, יש אפילו להתקנא באדם
המסכה תמיד והאורב לכל בחש, יוצא לתוף כפת שמים שחורה,
בבטחון, כי הנה, חכה, ישוב וימצא לו מבקשו.

עכשו נצוב את שכננו, מר מבה, ונראה מה קרה לחמור.

הגורל מחכה לו

בקר ספרתי, כי עינים עצובות היו לחמור. ראו עינים עצובות
אלה, כי שדה הדרךרים היבשים, שבו הוא רועה, כמעט שאין
לו גבול, כי משתרע הוא והולך עד לבגיש השחור.
הרפין החמור את ראשו, ובקיו התחילו לפלס לו דרך בין
הקוצים.

שאל אני את עצמי: למה אשנה הליכתו זו של החמור?
האין זו תמונה מועצת, המזכירה לנו דרכו של איש צעיר,
שיצא בפעם הראשונה לדרך-החיים? כל צעד, שהוא צועד
ברגליו, מקרבו אל גורלו.

ואמנם, גם רגלי החמור קרבו את בעליהן אל גורלו, אל
הצתיד המפאך אשר עמד וחסה לו על הבגיש השחור.
פקעות של קוצים נסתככו בשערו שעזין היה מסלסל קצת
בפני צעירותו, ועד שיצא לבגיש היה כלו תפוח כפרנה של שה.

משפל ראש, צנוע ומתקם עליה לכביש. הוא לא ידע, כי שעת
הפלא מחכה לו שם.
עמד.

♣ מצד און ימינו – כביש שחור שעולה.
מצד און שמאלו – כביש שחור שירד.
עמד וצלל במחשבות.

אך לצלל עמק לא הספיק. כי גופו חסם את התנועה בכביש.
נגש אליו נער ונער בו: "זוהו"

כיון שלא זו, תפשו הנער בציצית זנבו והתחיל למשך בו.
החמור השפיל את ראשו בקושנות ובהסקמה, שבנדאי מגחך
הוא כעת – ועמד בארך-רוח לדעת, מה יהא סופו של דבר –
ולא זו.

כיון שלא זו, יכולים אנו לעזבו לשעה קלה במצב זה, ובינתיים
לראות, מה קרה בבית הנציב העליון.

הנציב העליון

מדרגות רחבות של אבן שיש ארצי-ישראלי מובילות אל ארמון
הנציב העליון. בזמן שהוא היה ממנה נציב עליון בריטי, אשר
משל על ארצי-ישראל, זה היה לפני קום המדינה.
העולה במדרגות צריך לעבר מסדרונות ארוכים, ובהם פתחים
וקשתות של אבן. אחר-כך להצות אולמים גדולים מרפדים
בשטיחים פרסיים. שקט נשבתון באותם האולמים ואף לא זבוב
אחד.



בסופם - אולם אחד, והוא גדול שבגדולים: שם יושבים
 פקידים רבים. בסופו - דלת קטנה עם מדרגה אחת. אם תפתחנה
 ותצלה במדרגה, תראה - הנציב העליון יושב שם.
 ואמנם נפתחה הדלת, ורגל עלתה במדרגה. זו הייתה רגלה
 של גברת הנציב העליון, שבאה לבקר את בעלה.
 היא הניחה ידה על שכומו:
 "אתה ציף?"

א ידע, כי שעת

התנועה בכביש.

חיל למשך בו.

שבדאי מקנה

סופו של דבר -

מצב זה, ובינתיים

כילות אל ארמון

ליון בריטי, אשר

נה.

ים, ובהם פתחים

גדולים מרפדים

ים ואף לא נבוב

הוא לא ענה לה. רק הביט בה.

"אתה סובל?"

"כן".

"למה?"

"ראשי כואב עלי. כל יום מביא לי צרות חדשות. ואני אחראי
לכל. ואני יכול לנחש, אם טובים או רעים החקים שאני מוציא.
ואני יודע, אם תושבי הארץ אוהבים אותי. ואני יודע אם
עשיתי טוב או רע. ואני אחראי."
"אתה ציף".

"אלה סוף-סוף, המציאו כבר את המשקפים שאפשר לראות
בהם את העתיד!"

"בא ונטייל מעט במכונות. אתה תנהג".

הנציב העליון הצטחק, גם מקומו וזקף את צורון הכתנת,
בדרך שעושים המושלים תמיד ביום חפז.
שוב נפתחה הדלת הקטנה ומפתחה נצא הנציב העליון בלונת
אשתו. הוא הלך הליכה מרשלת, עבר דרך האולם הגדול
שבגדולים ושאר האולמות והמסדרונות הארוכים ונבד במדרגות
הרחבות.

במוסד, בצל הארזים, עמדה המכונת הלבנה, שארפה עשרה
מטרים. ברגיה נוצצים מכסף, ודגל נעוץ בראשה. הצמיגים
גדולים ונפוחים, ומשבצות, קשל שוקולד, בולטות בהם. המושבים
מקגלים, כבצק שתפח. ישבת עליהם – כאלו ישבת על עננים.
מכונת קזאת עוברת בכביש – הכל יודעים מי יושב בה. כל
הרואה אותה מפנה לה דרך ועומד ומלנה בעיניו עד העלמה.
אין צורך לצרצר בצופר הכסף המשלש, שמוציא מתוכו

שלושה צלילים שונים בבת אחת. הקביש מתרועע לפניה תמיד.
הנציב העליון וגברתו מתושבים במקוניה ונוסעים. רוח נעימה
מישבת. המקוניה פועלת בלי להשמיץ כל רעש, והקביש פשוט
בתליק מתמיה ונצלם אל אחורי המקוניה.

הנציב העליון הצטחק מתענוג. אך שתאם נעלמה בת הצחוק –
בקצה הקביש, באמצע, עומד בתם אפר ברה, שלא נקר בו
שום סמן, כי יש בדעתו לזוזו ממקומו.

צופר הקסף המשלש תוקע תקיעה נעימה המרבה משלשה
צלילים שונים. אנשים עומדים משני עברי הקביש ומביטים
ביראת-קבוד אל המקוניה הלכנה.

אך בתם האפר אינו מסתלק. וכבר אפשר לראותו מה הוא.
המור עומד באמצע הקביש ונער בעל חלצה קחלה מושכו
בזנבו.

מעשה ראשון

המקוניה הלכנה נעצרה. יצא מתוכה הנציב העליון.
קאיש היודע תמיד מה יש לעשות בכל צת ובכל שעה, נגש
הנציב העליון ישר אל ראש המור, תפשו בשתי אוניו ומשכו
לפנים.

הנה הוא הרגע שעל המור להחליט מיד: לאן לפנות?
אם ילך אחר הנער המושכו בזנבו – ימשיך את חיו בין
שדות הקוצים. ואם ילך אחרי הנציב העליון, המושכו באוניו
בזנבו נעילות כספות-עור לבנות – ילך אחר קבוד וסוים נפלאים.

ואני אחראי
שאני מוציא.
יני יודע אם

אפשר לראות

בזיון הכתנת.

העליון בלונת
האולם הגדול
יבד במדרגות

הארכה עשרה
העמיגים
הם. המושבים
של עננים.

ישב בה. כל
עד העלמה.
מוציא מתוכו

אנשים. אני אומר, דעו להסלים ברגע הסכרעה!
 אנשים, אני אומר, לי כל יום הוא יום הסכרעה!
 אנשים, אני אומר, האינכם רואים כי הניד הסמניקת
 במצמון הנוכל סכנה לאות הצלול?

— בנג!

הנוכל צלצל! החמור בחר ללכת אחר אשר וכבוד. לאחר
 ישוב-דעת ממשיך בחר ללכת אחרי אנני ולא אחר זנבו. הוא
 פסע אל עבר פניו של הנציב העליון, שחיכו אליו מהנאה, כפי
 שמסיף כל מושל שאינו נתקל בהתנגדות.
 המראה הנהדר הזה הקסים את קהל המסתכלים שעמדו
 מסביב. כלם הביטו בהערצה אל החמור, שזכה למגע אישי עם
 הנציב העליון ונהג בחכמה.
 כבר מזמן חלפה המכונית הלבנה ועברה על פני הכביש
 שנתפנה — ומבט ההתפעלות של המסתכלים עוד הוסיף לחמם
 את לבו של החמור.

פתאם הרגיש, כי מן הרגע שידי הנציב העליון נגעו בו
 נמשח לחיים מיסדים ומסלאים. פתאם הבין, כי כל השנים
 הרבה לעמד בראש משפח בשדות הקוצים, מחסר כל מקצוע
 וכל עבודה, משום שחכה לרגע מיסד, אשר בו יתגלו לפתע
 סגלותיו המיסדות, אשר לא הוא ולא האחרים ידעו על מציאותן.
 הוא זקף ראשו, הרעיד אנניו, פשט בגליו. זנבו נמתח —
 והוא דהר, כאשר לא דהר מימיו...
 גבו האפר נראה עולה ויורד בין השדות, המשתרעים אל
 עבר פתח-מקנה.

היום פרעה
 והוא הרגיש כא
 דהר, חמור, ד
 ואנו ביננו:
 כנורי.

הרום פרעה לו את קרצת שצרותיו שצל מצחו הגבוה,
 והוא הרגיש קאלו קנפים צמחו לו.
 דהר, חמור, דהר, ימקד הגיע!
 ואנו ביעתים נוכל להקיר את איש-המקניגות, קרוך סגלוביץ-
 בזרי.



פרעה הסקרנה!

וא יום הסקרנה!

כי סיד הסחוקה

בזל!

שר וקבוד. לאחר

אחר ונבו. הוא

אליו מהנאה, קפי

מסתכלים שצמדו

למקד אישי עם

על פני הקביש

עוד הוסיף לחמם

העליון נגעו בו

כי כל השנים

מחור כל מקצוע

בו יתגלו לפסע

דעי של מציאותו.

וגבו נמסח -

המשקרים אל

ה.א.ה
רמב"ם



שאלה קשה

ברוך סגלוביץ-כנורי גר בחדר קטן שבקומה השנייה בין הבתים
שבגבולות פתח-תקנה.

בשעה זו היה עסוק בתפירת בפתור למכנסיו. לצדד זה עמד
סמוך מאד לאדן הסלון הפתוח, וכל פעם שהמחסט הצרקה לעבר
דרך חור הפתור, היה משעין את גופו ודוסף עצמו אל אדן
הסלון.

הוא לא היה חזק משבעו - ולא ידע להשתמש באצבעו.
הוא עשה כמיטב יכולתו כדי להשיג את החוצצה הרצויה. מלב
השפדלות יצאה לשונו החוצה והיתה מטלטלת לה בחרות ימינה
או שמאלה בין שפתותיו.

בינתיים היה מחו מטפל וחוזר ומטפל במה שהיה עסוק מאד
מזה כמה חדשים.

ברוך סגלוביץ-כנורי היה עסוק בכתיבת מנגינה לכנור וסקסופון.
הוא רצה לחבר מנגינה ארצישראלית. לא בכניית, לא עצובה
לא משנה דכאון. הוא רצה שהמנגינה שלו לא תפסיר את השירים
הערביים או האוקראיניים, וגם שלא תהיה "הורה".
היה ברור לו, מה אין המנגינה שלו צריכה להיות.

הוא רצה שמהיה חזקה, יפה, צנועה, אך מלאה בטחון, מנגינה,
שבה ירגיש כי מחברה נולד, חי וגם ימות בארץ-ישׂראל.
הנני מבין יפה רצונו זה של ברוך סגלוביץ-כנורי, משמי
סבות: גם אני, כציר, רוצה דבר זה בתמונתי, ושנית, כי הפרתי
את ברוך וקיימתי ידידו עוד מימי ילדותנו.



בזוית

ישבנו יחד, ברוך ואני, על ספסל בית-הספר. אמרתי לשבנו –
אך אדיק יותר אם אנני: עמדנו. לעתים קרובות מנדמנים
היינו לא בישיבה על ספסל אחד, כי אם בעמידה באחת מפנות
המחלקה.

הוא היה נתפס לעתים קרובות בקלקלתו, שאינו מקשיב לשעור
יקמולל באצבעותיו, כאלו הן פורטות על מנענעי הפסנתר. וגם
אני נפלתי בפח, כיוון שצינתי על פני דפי מחברתי ולא ידעתי,
כמוהו, כמה עוסקת המחלקה.

איני חושב כי יפה עשינו – אך לדאבוננו לא היינו תלמידים
מקשיבים. והיינו נאנשים בעמידה בנזית המחלקה. היו שקבלו

עגש זה בשוכבות וקלות ראש. אנו היינו מתביישים בו, ובכל
זאת - מזדמנים שם לעתים קרובות.

באשר סימתי את בית-הספר, "לא יצא לי" להתרועע עמו.
אף לפעמים הייתי פוגש בו ויכלתי לעקב אחרי.

הוא היה מהלך ברחובות, סמוך לגדרות הבתים, וציניו משפלות.
אחר-כך ראיתי בשחתימת שקם עולה על שפתו העליונה,
ושערות שחורות בלתייו. תמיד רציני ושקט וספר תנ"ך-נגינה
מסתתת לזרועו.

אחר כך שמעתי כי התמכר רק לנגינה. וכשפגשתי, גילו
לו מלמלים פרוצים. גופו גדל והתפפת. מחלצתו הלכנה נזדקף
צנאר גבוה וערף עקשני לו. וכבר היו ציניו פקוחות ומביטות
לפניהן בלגלוג קל אל מי שנזדמן לו בדרכו. גם בחרף וגם
בחיץ היה נועל נעלים של בד. חשבתי: אין ברור נומן דעתו
על מצבו הקמרי, שאינו טוב ביותר.

וכבר היה הולך באמצע המדרכה ומפלס לו דרך בין ההולכים.
האנשים שלא הכירוהו נדאי חשבוהו לאיש גא ומשנה. אף אני
בטוח הייתי, כי אלו פנה אליו מי שהוא בדבור, נדאי שהיה
משפיל עיניו, צוחק צחוק רך ואנניו זוות וזי פלשהו ממקומו.
נודע לי כי ברור גסע לוינה ושם השפלים במוסיקה.
לאחר כמה שנים חזר מלמודיו בנכר והיה נומן שעורים
לנגינה במושקה זו.

בשעה זו הגנו רואים אותו שהוא דוחף את עצמו ואת הכפתור
אל אדן הסלון, לשונו מטילת לה בשקידה ימנה וקמאלה.

אני אומר לכם: בפתור שנתפר בדרך כזו – לא ישור לנצח.
כבר הפתור קבוע כבמסמר – אך ברוך אינו מפסיק, כי
בהשבותיו המסרידות אותו השכיחו עליו את עבודתו.

הוא חשב על המנגינה. היא נפתחת בשקט ובדינות. עכשיו
הור על משפטיה הראשונים בבמה שנויים, מה שקוראים "נריאציות"
השאר שבע-רצון. הדינות נמשכות ונמשכות. וכבר היה ברוך
רוצה לצאת מתוכה – אך אינו יודע, איך לקצץ אותה, איך
להסעיר את כל הרקע הרוגע והמתמשך. לשם כך נחוץ כח
הפתעה ועז.

משך ברוך בחזקה את הפתור, להנכח אם הוא יושב כבר
שיבת קבע. אפשר לאחו בו ולמשך את הכתנה, אפשר לקרע
את הכתנה – הפתור תקיץ איתן כמגדל דוד.

בקשי מוסיקה הפחט שבגדו להדחק בין החוטים שכבר עברו
בארבעת חורי הפתור. כבר גבחה ביניהם גבשושית של חוטים
בתחילים, קשה בפלדה – אך אנני ברוך קשובות ומחכות למנגינה
הסוערת שתקרה לו.

ופתאם – תחריד קול אדיר את אור הלילה השחור.
זו הקטה נעירת חמור.

החמור שלנו דהר בשדות, וכשעלה לשביל, פסע לאטו והגיע
לפתחתקנה, עם הלילה.

הרים בנחיריו את האויר, סר ונקנס למגרש שעל יד בית
ברוך. צמד שם תוקה, מביט לתוף התשקה ואינו חושב כלום,
ברגיל.

נישים בו, ובכל

להתרועע עמו.

ועיניו משפלות.

שפתו העליונה,

מספר תני-נגינה

כשפגשתיו, גדלו

והלכנה נוצקף

פקוחות ומביטות

גם בחרף וגם

ברוך נותן דעתו

בין ההולכים.

ומשנה. אך אני

בור, נדאי שהקנה

לשהו מקומן.

במוסיקה.

ה נותן שעורים

ומה הפתור

מינה ושמאלה.

אך פתאם זכר את המארע על הקביש, ומיד רחב קוהו
מנחת, ששתי התחילו לחיך ולהשפך, ראיתי התנפחו, עיני
נעצמו מרב מתיקות, ומגורנו נספלקה נעירה גדולה ורבה.

שיר החמור

שקעו נא. אחימי ואסי!
אתם, הסמויים פניני!
אתם, העוסדים ארשם מאחורי העצים,
הגדרות והנקעות, והחשך ססכיבי.
אתם, שאין אני רואה אתכם, כי החשך הולך ומתעבה,
מתלא טל ועוטף את כל העולם.
יודע אני, כי נשכם, איש איש במקומו.
אני רוצה לקצר:
תברכנה פרסותיכם הקטנות,
המרכבות את חולות השכילים שבין הפרדסים!
שירי הוא קצר קאר:
אני מתענג עליכם!
לילה טוב!

זה היה שירו של החמור, ולמעשה הייתה זו נעירת חמור
רגילה, הגונה וחזקה. כל אחד מאתנו שמע נעירת חמור בתינו
ויודע, כי היא מתחילה בנשיפות, אחר-כך עוברת לתרועות
החולכות ומתקצרות, ובאשר מתעופות ראיתו, הוא מסיים
בנעירות קצרות וסוף פסוק.
איתה נעירה נשפשה אחרת באני ברובה.

נעירת החמור כפי ששמע אותה ברוך כנור

קולות מינוריים (מה זה מינוריים?), כאלו דבר-מה העיק ולסך,
עד שגאלץ הלב לגל מעליו את המעמסה.

כך היו הנשיפות הראשונות. אחריהן באו הקולות החזקים,
הפורטוי, המטילים אימה:

החשקה גוברת, גוברת. שלש דסיקות עמומות. אין תשובה.
ואספר, ואספר שהשמש לא תנח עוד לעולם. אין מוצא.
צריך להתאמץ. צריך למרד, להתקומם בעז ולהלחם. צריך!
איזו מערבולת, איזה רעש! כלי הנגינה שוקדים, עד כדי
להתפוצץ, כאלו עליהם להספיק הרבה ומהר.

האון קולטת את הרעש ונהגית. והלב אומר:
"טוב, טוב! בותר עז! בותר כח! מן להם! ידעו להם! ככה
טוב להם!"

עם כל מפת רעש אקזרית ומצלצלת של כל כלי המזמרת
נח ללב, קולות התצוצרות עולים על כלם, בתרועות קפסיות,
אל מול כל העולם.

אחר כך באו הנעירות ההולכות ומתקצרות.
התרועה כבר פסקה ונתגדפה בעשן של שרפה. פשוט מענוג,
איזה מקום גדול נותר ריק ושקט. קשה לומר כי הנה פצם
רעש במקום זה.

והנה בא רגע התסוסים:
לאן אנו הולכים? אנו קטנים ודלים אל מול העולם הגדול,
הזכר והעתיד. הספקות זוחלים בנחשים, והם לוחשים:
"האם כדאי? הניש לאן?"

אחר כך, כשחנה התמור עיף, באות נשיפות אור קצרות:
עח-סה-סה! הן מביאות עסקן את רגש המנוחה וההשלמה:
"נום, נום. יש תכלית ויש אחרית. הסיים לנצח עומדים.
אחריו באים אחרים. השמש תעלה. אך שטות היא לחשב את
ההפך. הכנורות מבטיחים דבר זה בעדינות רבה כמו ידידים
מימות הילדות. געורים תמיד יהיו. הסיים כדאים. הלב מתמלא
הרגשת השלמה ונשקט".

התמור גמר את נעירתו.
מכל המנגינה השלמה, נשאר רשם קאלו גדל לעיניו, במהירות
אגדתית, עץ-ענקים המכסה את השמים. הוא צבוע, הוא איתן,
גזעו יפה וסלק כססל. פוקחים עינים והנה לא לפניו הוא, כי
אם בתוכנו, בתוך הקדקד.

ברוך סגלוביץ-כנורי על דרך ההצלחה

ברוך צמד כל הזמן תקופ במקומו.
הנעירה, שארקה רק כשני רגעים, היתה בעיניו ארקה ללא
הגבלה של זמן. הוא הרגיש עצמו מחוץ לזמן ומקום. לא חדר,
לא מושקה, לא פתור.
כשפסקה הנעירה, הרגיש ברוך קאלו נפל מהר גבה, קאלו
אינה כח מגנטי משכו בחזרה אל החדר, המושקה והפתור.
יש להודות: לא ברצון חזר אל כל הסוכב אותו.
אבל כשראה את גליונות הנגן המשרטטים בהמשה
פסים, נורות תני-הנגינה, נהרו פניו. הוא הבין כי מצא לא רק
את המשך והסוף לפנגינה, כי אם: קונצרט לתזמורת!

בשמיטה ובחשי הודיה פרץ ברוך מפתח סדרו ונצא החוצה.
בשמיטה ונחוט משלשלים אחריו.

הוא ראה לפניו בחשכה את גבו האפר של החמור, ששמד
בזניעות של בנר, שגמר את פרקו בתומרת. ברוך נגש אליו,
תפש באזניו, הרבין עצמו ונשקו על מצחו.

הרגש הרב שהשקיע בנשיקה - השכיחהו את חסר הנעימות
שבמגע עם השערות הקשות של החמור. כף, למשל, אין הנואם
חש, כי כפות ידיו של האנשים הנלקבים הלוחצים את כף
ידו רטבות מוצה.

ואפשר לומר בנדאות: אותה הרגשה תפלה שהיתה לברוך
בשחור לסדרו לא מן הנשיקה שנשק לחמור באה לו, כי אם
סתוף צער שנתק ממקור ההתרגשות המוסיקלית הברוכה.
כך מרגישה עצמה נמלה שזה עתה השליכה מעל צרמת
סדר דק.

הנאות רבות וחשובות באו לברוך מאותו לילה.
הוא קטב את הקונצרט לתומרת, הגיש את יצירתו למנצח.
התומרת הסימפונית נגנה אותה.

הקונצרט הצליח מאד, המנצח המפרסם, לבוש שחורים, נצח
עליה בתגיגות רבה, כשפתלל שחור שנתבדל מרעמתו עלה
וירד תליפות על מצחו הגבוה. ידיו הלכנות רחפו כיונים מעל
לראשי המנגנים.

ואמנם התומור היה נפלא. המנגנים, שהיו סדורים לפי סוגי
מליהם השונים, היו מחכים בקצר רוח לרגע שצליהם להצטרף
למנגינה ונכנסו בחשק והתלהבות למסקידיהם.

קשתות הבסיס והכנורות החליקו, כלם יחד, בקצב קשראשי
המנגנים רכונים ברבוי וחיוף של הנאה על פניהם. אצבעות
שמאלם עולות ויורדות לארץ המיתרים, כאלו היו בעלי-סיים
ברשות עצמם.

המחצצרים הרימו את חצוצרותיהם בבת אחת, ומארגומיהם,
הנוצצות זרמו תרועות שפלחו את האולם הגדול בנרקורים.
ארבעת המתופפים סגרו או המירו, בנריות של עושי-להטים,
את ברגי התפים והיו דרוכים להפליא.

המחלל המרכזי ישב דומם, כאדם שקא מעולם אחר. הוא
חכה לבצוע הקטעים האלגיים בבוא זמנם ואמנם הם החליקו
בשקט בסירות מפרש על הסנרת, או שבר בשחון בלב השומעים
כי העננים הם ספות רכות למנוחה. השתרע לה והשקף מעליהם
על העולם היפה.

תרצה לשוב לאדמה? – פרש ורועות וסחה לה בבטחה אליה.
החלק האחרון של הקונצרט היה חזק, הוא היה בקו עולה
בשקחה שבאה בהתפרקות לאחר תסבוכות שונות ומדכאות.
לעמים קרובות היה איש המצלמים מרים את ידיו, מכה בלח,
עד שקהל השומעים היה מפלבל בעיניו כאלו המיוז על פניו
מים וכל קולות הכלים השונים מגיחים, תומכים וכאלו מנשאים
את כפת האולם לגבה.

מחיאות כפיים אדירות הרעידו את חלל האולם, כשנסתמים
הקונצרט.

בת-שחוק של שביעות רצון עיפה בסתה את פני המנצח
כשהפנה פניו אל מול האולם. הוא פרש את ידיו כמי שאומר:
עשיתי כל שיכלתי. ועמד כאדם שנתרזן.

למרות שדלתות האולם כבר נפתחו לרנסה, הקהל סרב להתפזר והצטופף ליד הבמה.

הלל האולם נשאר עמוס ומסער. הרגש שמה שהוא קרה בו, יעבר עוד זמן רב עד שישוב לקדמותו.

קהל השומעים התחיל לנוע, לסוך ולזדר. הוא נצא מאדישותו הרגילה. האנשים הביטו בציני שכינהם, שלא הכירים מעולם וראו בתוכן את אותו ברק ההתפרקות שהם עצמם הקרינו. הם הרגישו עצמם מאחדים באחד, מוכנים לעשות יחד איזה מעשה טוב ושלם. החיים קשים, מסבכים, מענינים וגם יפים – בואו ונעשה יחד למען שיהיו טובים ויפים יותר.

ברוך עצמו היה גבוה מן היפי הרב ששפע זה עתה באולם. אף-על-פי שהקונצרט היה עשוי מקטעים קונטרבסטיים (מה זה?) בקל זאת הקתה איזו רוח אחת מסבבתם יחד למנגינה אדירה. למרות שדלתות האולם כבר נפתחו לרנסה, הצטופף הקהל ליד הבמה וסרב להתפזר.

כרב התרגשות נתקשרו דמעות בציניו. הוא הביט בעדן והכל נראה לו כנצוק מזכוכית רופדת. הוא הסתכל בגברים בעלי הקרחות, לבושי השחורים והנשים בעלות המלמלים המלאכותיים והדורות השמלות, שישבו בשורות הראשונות של האולם ומחאו כף. תמיד הנה ברוך נוהג להביט אליהם בלגלוג ובטול. אך הפעם הרגיש, כי הוא אוהבם, כי הם שותפים לו במשהו חשוב

ונקטר. הוא אהבם אף על פי שארח-חיייהם שונה משלו, הוא
רוצה בטובתם ושמם עמם. וישפטיו לחשו ברגש של תודה:
"חמור".

ובזה מסתים פרק ב'. חמורנו עשה שליחות אקנומית,
פרבומית. אך הגורל הוצידו לדברים גדולים מאלה, המאשר!
לאחר אותו לילה נכנס החמור אל מגרש ריק, מאחורי גדר
שבורה. ברחוב הקרן השקט בין בית מס' 12 ובית מס' 14.
המגרש הצמח דרדרים גבהים. שם מצא לפניו מזון רב.
אני מניחו שם, כינן שטוב לו כך; ובינתיים אקפח בספור
אחר, שהוא הקדמה למארג חדש ומזעזע בחיי החמור.
את כתבתו המדיקת של החמור לא נשכח. וכשתגיע שעתו,
נקראהו, והוא ישוב להיות גבור הספור.

ג. קאזאן
 ע'י = קאזאן



מ'שלו, הוא
 ל תודה:

אקטיות,

המאשר!

מאחורי גדר

ית מס' 14.

ר.ב.

אקטח בקפור

מור.

הסג' שעתו,

פיטרסון ון-ניקרק

היהלום הגדול המפרקם בשם "עין-הקנות", זה שמשקלו 163
 נחצי קרט (לקרא מספר זה בחשיבותו) נתגלה כך:
 לילה אחד בשחור פיטרסון ון-ניקרק לביתו שברחוב צדדי
 בעיר קימברלי שבאפריקה הדרומית, עצרו בושי אחד, ואמר לו:
 "אדון, אם תמלא את כובעי זה מטבעות זהב, אמן לך יהלום
 גדול בשקד".

אמר לו פיטרסון ון-ניקרק:
 "הראה!"

פשט הבושי את ידו הקפוצה ופתח אותה. יהלום גדול האיר
 מתוכה בשמש קטנה. קמץ הבושי את ידו והחשף אפף את הכל.
 פיטרסון ון-ניקרק מצמץ בעיניו, נדהם מיפיה וגדלה, ובכל
 זאת הספיק לצין, כי בכף ידו של הבושי יש שש אצבעות.
 אמר לו:

"חכה לי, בושי, ואביא".

לקח את כובעו של הבושי, נכנס לביתו, מלא את הכובע
 מטבעות נחשת, ומעליהן פזר כמה מטבעות זהב. יצא לחשכה
 נושא לקניו את הכובע הסבד והושיטו אל עבר הבושי.

לקח הכושי מטבע אחת ונשקה. היא ניתה רכה, סמן שנהב
היא. אז מסר את היהלום לידי פיטרסון ונניקרק, לקח את
הכובע עם הפספ ונצלם בחשקה, כאלו ננצל אחרי שער שחור.
נקנס פיטרסון ונניקרק לסדרו קורן משמחה הכיט אל
דמותו בראי, טפח על מצח עצמו וקרא:
"פיטרסון, אתה חכם!"

אף אזי לו משמחתו ואזי לו מחקמתו. כי מאותו רגע שקא
היהלום לידו נדרדרו עליו צרות, כפולים מתוך שק נקוב.
שנתו נדדה עליו מלב דאגה כיצד ימכר את היהלום. ובבקר
כשיצא למכרו – לא רצה איש לקנותו ממנו, כל זמן שלא
יביא רשיון לקניה ותעודה שתעיד ממי קנה אותו. חק – הוא
חק, משהו הלשין עליו שיש לו סחורה אסורה – נאסרה.
ישב לו פיטרסון ונניקרק בבית הסתר, ורע לו. שתאם קפץ
מקומו, כמו ארכימד מן האמבטיה, והתחיל לצרח אל השוטרים:
"קצאתי, קצאתי! אותו כושי שש אצבעות יש לו בידו הימנית.
פתחו!"

לא פתחו. למחרת הביאו אליו לזהי 163 נחצי כושים (הנחצי
היה ילד), שיש להם שש אצבעות בידיהם. ולא ידע לזהות
מביניהם.

כשיצא מבית האסורים היה פיטרסון ונניקרק, העשיר
ביותר בארצו, רעב ללחם. הסוחרים ששקלו את היהלום אמרו,
כי "אכן" כבדה כזאת עוד לא ראו (163 נחצי כרסו), אין הם
יודעים מה ערכה ואין הם יודעים כמה לתת במחירה!

אז התחיל לפחד, שמא יגנבו או יגזלו ממנו את היהלום.
לא ידע איפה להטמינו. הכניסו לתוך פיו, קשר את לחיו

שקלו 163

יחוב צדדי
ואמר לו:
לך יהלום

גדול האיר
את הכל.
דלה, ובכל
אצבעות.

את הכובע
זא לחשקה,
שי.

במטפחת והשים עצמו כמי שחש בשניו. אף בלילה היה ישן
בשהיה הלום בפיו.

פעם אחת נכנס לבית מרדכי וראה שם אנשים מסבים לשלחן.
שהשתעשעו והקריזו על התחרות: אדם שינבט, והפלב, שרביץ
ליד הדלת, יענה לנביחתו - מקבל ארחת-צדקים חנם.

נכחו האנשים בקולות עבים ודקים, אך הפלב לא נענה.
פיטרסון ונ-ניקרק היה רוצה בנעוריו והיטיב לנבט. ישב
והקשיב לנביחות הרעות ונד ל"לא-יוצלימים", לבסוף לא יכל
לקבש את יצרו, גם ריח הפאקלים גרה את מאבזנו, פלט לחוץ
אגרופו את היהלום שבפיו ונבט:

"האו, האו, האו"

באולם השלף הם, לא משום שהאנשים הקשיבו לנביחתו, כי
אם למראה השמש הקטנה שהאירה מתוך אגרופו.
פחאם נשקפה יללה גדולה, הפלב שרביץ קם על רגליו, פשט
את צנארו וילל בקול.

האנשים געו בצחוק והרעימו במחיאות כפיים. פיטרסון ונ-
ניקרק נקה בהתחרות.

אף הוא שלם ביקר במחיר ארחת חנם זו. נתגלה ברבים,
מה פשר כאב השנים שלו. מעתה לא ידע איפה להטמין את
היהלום.

הוא שלח את היהלום ללונדון על ידי בנק גדול. שם נדאי
יצליחו למכרו, והוא יתעשר עשר רב.

עתה חשב, יוכל לישן בלילות במנוחה. חלה גליון נזר על
הקיר וכל יום היה רושם עליו צלב, סמן ליום שחלף. נרשמו
צלבים רבים. עברו ימים רבים. רוחו נתקצרה עליו מיום ליום.

יום אחד נכנס פיטרסון נויניקרק לחדרו וראה כי תפציו
משלבים בכלי סדר. על שלחנו, שהיה מאבק, מצא סמני ידים.
לידים היו שש אצבעות.
צפה התחיל לחפש מנקמתו של הפושי המקרה.

שעה ארבע דפק נושא המכתבים על דלת חדרו של פיטרסון
נויניקרק ולא נענה. הוא התפלא מאוד, כי ידע שפיטרסון נוי-
ניקרק שואל תמיד ומחכה למכתב חשוב מלונדון. דחף נושא
המכתבים את הדלת והיא נפתחה — — — על הרצפה הייתה
קנחת גופתו של פיטרסון נויניקרק.

כשהמשטרה באה ופתחה במקרה, נדע, כי הוא נחנק בידי
רוצח שהיו לו שש אצבעות בידו.

על גליון הנזר שהיה על הקיר היו רשומים 163 צלבים ונצי
צל, שהיד לא הספיקה לגמר את רשומו.

סר תומס בלק

המכתב מלונדון הודיע, כי היהלום נמכר במחיר עצום, לאוצר
המלך האנגלי.

מוציא דבר המלך היה סר תומס בלק.

סר תומס בלק היה חוקר גדול בכמה וכמה מדעים, וגם
במינרלוגיה. המלך בקש ממנו שיצעה העסק מדויק מההלום
"עין-המנות".

בפגת הגן הייתה המעבדה של סר תומס בלק, שבה היה

הוא ככה א
נעים להצטחק
עמל רב. כך ה
באמת, קשה
הוא הוציא
הלילה. היא הא
הוא הניחה ליד
הוא לשעת קנו
לא עברו ל
דפק בחזקה.

היה איזה ק
בוא אסון. והוא
לא האחות
בקהלה קם נ
חשב - קשהוא
פרץ ונצא החוג
היהלום היה
באמת "עין-
טוב תרצה
אלהים גדו
פתאם ראה
וראשו עטור פ
מי איתה ז
ולא נענה. י
רואה בתוך הר



עושה את נסיונותיו. היה שם תנור, מכשירים רבים ובקבוקים
בעלי קרס וצקמי-צנאר. מראהו של סר תומס בלק היה יפה
בלבשו את סגרו הלבן ומלמלים שחורים מבטים את מצחו
הגבוה.

הוא יצק ועשה דגמא מן היהלום.
לא בנקל הצליח בדבר! מפתח ידו יצא יהלום קלאכותי
גפלא, קשה ונוצץ, בדיוק כ"עין-המנות".

הוא כבה את אור הנשמה, ובחדרו ורחו שני היהלומים.
נעים להצטחק מפענוג, בלי קול, למראה נסיון שהצליח לאחר
זמן רב. כך הצטחק סר תומס בלק.

באמת, קשה היה להבדיל בין "עין-המנות" לאחותה!
הוא הוציא החוצה את האבן האחות, כדי שתתקבץ במשך
הלילה. היא האירה את ידיו ואת פניה, כאלו החזיק שמש קטנה.
הוא הניחה ליד הפתח. נכנס לחדרו ושכב במסתו. אכן, ראוי
הוא לשעת מנוחה. והוא התמסח בבת-צחוק ונרדם.
לא עברו שעות קרבות, והוא התעורר בבקלה וישב. לבו
דפק בחזקה.

היה אינה קפאון בחדר, כאותו קפאון שששים בו תמיד עם
בוא אסון. והוא לחש:

"לא האחות מנחת בחיץ, כי אם 'עין-המנות'!
בבקלה קם מן המטה ולא נעל את נעלי הבית. יהלום כזה –
חשב – קשה הוא שרוי בחשכה, קורא לאנשים במנוחה לפרפרים.
פרץ ויצא החוצה.

היהלום היה מנח במקומו.

באמת "עין-המנות"!

מרב תרדה נחלש וישב רגע על פסא לנח. שפתייו לחשו:
"אלהים גדולים!"
פתאום ראה ממולו, בתוך הראי, אדם חור, לבוש פיגמה
וראשו עטור פלמלים לבנים בשלג.

"מי אתה?"

ולא נענה. קם – ומיד נוכח לדעת, כי את דמות עצמו הוא
רואה בתוך הראי. במשך הנקות המעטות, שעברו למן השעה



רבים ובקבוקים
בלק היה יפה
בדים את מצחו

יהלום מלאכותי

שהתעורר ועד שמצא את הנהלום, הלבנו שערותיו מלב חרדה.
למחרת בבקר מהר סר תומס בלק אל ארמון המלך כששני
הנהלומים קמוצים באגרוףיו.

פליאה גדולה התפלא המלך האנגלי למראה שני הנהלומים.
ועד מהרה לא נדע גם הוא להבדיל בין "עין המנות" נאחות.
הצטופפו כל שרי המלכות והתפלאו להקמתו של סר תומס
בלק. המלך טפח לו על שכמו ואמר:

"מן היום הנה לא יהא שמך סר תומס בלק, כי אם לורד
תומס וה'טו"

וזאת לדעת: בלק באנגלית שחור. וה'ט - לבן.

אמנם זכה האיש הזה לתאר נכבד - אף מרגע שהחזיק את
"עין המנות" לא היו חזיו חיים. אדם, שיודע להבחין בין מאות
מיני אבנים וצמחים ומשפחותיהם, חזל להבחין, לא רק בין
שני הנהלומים, אלא גם בין עצמו ובין דמותו בראי, בין בני
ובני זרים.

כששמע המלך האנגלי על המתפוכות ברוחו של ידידו סר -
ביתר דיוק: לורד תומס וה'ט, הצטער מאד וחשש נכנס בלבו
שמא הנהלום ממיט אסון על בעליו, לכן החליט שלא לשימו
בכתרו.

בזמנים ההם עלה בפרס מלך חדש, שח בפרסית, על כסא המלכות,
והחליטו שרי המלך האנגלי לשלם את שני הנהלומים מתנה
לשח הפרסי. ושלחו את השנים, כי לא נדעו להבדיל ביניהם.
ולא הכירו איזהו "עין המנות".



השליח

השליח שנבחר להביא את שני הנהלומים לידי השח הפרסי, לא ידע קלל, מה מתנה הוא נושא עמו. כי אלו ידע, נדאי שהיה טומנה במקום יותר בטוח – וכל נסיעתו הייתה רבת חרדות יותר. הנהלומים היו צוררים אצלו בחכילת צמר קטנה, שהושמה בחוף סונדתו, שמעודה לא הייתה געולה משום שהפססם אבד ביום שקנה אותה.

בסתגות רבבת אחת שבח השליח את המונדה בתוך תא הקרון. הנער המקפסם על הקרונות השיגו ומסר לידו את המונדה. הודה לו השליח ונמנ לו מטבע כסף בשכר-טרקת. אותה שעה נפתחה

י מלב חרדה.
המלך קששני

ני הנהלומים.
ות נאחותה.
של קר תומס

כי אם לורד

שהחזיק את
בין בין מאות
לא רק בין
יאי, בין בנני

ל ידיו קר –
נכנס בלב
שלא לשימו

כסא המלכות,
הלומים מתנה
בדיל ביניהם.

המזונות, שהיתה מלאה וגדושה, וכמה תפוצים נפלו מתוכה.
השלים הכניסם והלך לו.

והנה חזר הנער ונדלק אחריו, ובקדו חבילת הצמר שנשמטה
והוא מסרה לידי השלים.

בשכא השלים לטהרן, בירת פרס, חכה לו שם מכתב, שבו
הודיעו לו את אשר עליו לעשות ביהלומים השמורים בתוף...
חבילת הצמר!

נחמד השלים תרדה גדולה:

אולי אבדה, סוף סוף, החבילה הזו?

הוא קפץ ממקומו כמטר נחצי לגבה - אולי קצת פחות -
ובידיים רועדות הריק את המזונות. חבילת הצמר היתה מונחת
לה בשקט. שמה השלים כוס ויסקי-עם-סודה ורוחו שבה אליו.

השח הפרסי

השח קבל את היהלומים, בשבתו על כסא מלכותו, ביתר דיוק:
לא כסא היה זה אלא ספה. פגיו אורו למראיהם.

בשנתבקש להגיד איזה מהם האמתי - בא במבוכה, וראשו
נע על צנארו פעם ימינה ופעם שמאלה.

כל יום הטקס עבר עליו כבחלום. הוא עסק רק ביהלומים,
עיניו נצמדו אליהם, וראשו סובב על צנארו פעם ימינה ופעם
שמאלה. יושב הוא, וראשו פעם ימינה ופעם שמאלה.

נקמר לב השרים, המה הנזירים, למראה מלכם היושב ימים
על ימים ומסובב ראשו ימינה ושמאלה כאלו היה צעצוע.



קלו מתוקה.

מר שגשקטה

מקתב, שבו

רים בתוף...

נת פחות -

היתה קנחת

שקה אליו.

ביתר דיוק:

יפה, וראשו

ביהלומים,

מנה ופעם

היושב ימים

יה צעצוע.

מרב רחמים, או משום ששנאוהו מאד, כי רשע היה ועריץ -
הרעילוהו - והוא מת.

מועצת הנזירים החליטה, לא לקבר את השח במנהג הפרסים
במינהג אלא לנהג בו לפי מנהגם הקדום, מלפני אלף שנים.
החלטה משנה, אבל כך היה הדבר.

הפרסים הקדומים היו נוהגים להעלות את גופות המתים אל
מגדלי-המקדש ולהניחם שם שלשה ימים. צפרי-טרף - עיטים,
ציפורים ועורבים - היו אוכלות את בשרם, ואת העצמות היו מפזרות
בין הסלעים בעמק הקדוש.

והנה העלו את גופת השח למגדל-המקדש. אך חסד של אמת
עשו לו והניחו בנדיז את שני הנהלומים.

הקברן הפרסי, האחרון שראה את השח, ספר בראה נפחד
כי קשהביט לאחוריו, לפני שיכד מסלם המגדל, נדמה לו, כי
השח המת סובב ראשו פעם מינה ופעם שמאלה.

הרבה ציור עטו אל גופת השח, לאריה שמינה. השח היה בעל
בשר. שלשה ימים עגור-תגו צפרי העיט הגדולות מסביב לראש
המגדל, מכות זו את זו בקנפיהן ונצות ביניהן, עד שגותרו רק
עצמות.

בשנתפנו השמים מעופות-העיט, באו בנהירות צמד עורבים,
עורב ועורבת, רעבים וכחוישים. חטטו, חטטו ולא מצאו כל
שיור, ראו את שני הנהלומים. לקח כל אחד מהם נהלום במקורו
ופרחו להם.

בדרךם ראו עיט זמן וחלוש עף בכבדות אל עבר המגדל.
בקש העורב לתסך לידידו זה טרחה לבשלה ואמר לו:

"ידידי! לא נותר מן השח אפילו קמצוץ אחד".

פתח את מקורו, והנהלום נפל.

אמר העיט:

"בכל זאת, אנסהו"

כעסה העורבת על שאין מאמינים לבעלה ואמרה:

"ואתה לך נעשה טובות לאחרים..."

אמרה, וממקורה נפל הנהלום השני.

מזל

אותו יום יום שבת הנה, וילדי ישראל היו משחקים ברחובות הרובע היהודי שבקציר טהרן.

הקשישים היו אותה שעה בקומי הקנסיות מתפללים תפלת שבת ונותנים שבח והודיה לאלהים על שפרק מעליהם את עול השח, שהכביד עליהם מסים וגזר עליהם גזרות קשות. משפחות, שהיו להן שדות, בתים וחנייות, רצבו ללחם.

והילדים אמנם רעבים היו, אך ילדים - תמיד ילדים הם, והמשחק קביב עליהם.

השקה שם ילדה אחת, מזל שמה, וסביבה כמה ילדים, ודברה בקולם:

"הכי טוב זה בית מרקחת".

"לא, דבשו" שפע אותה ילד אחד.

"בבית המרקחת", המשיכה מזל, "יש מגרות. על כל אחת

מהן כתוב, מה יש בתוכה. רוצה מתוך - הנה מתוקים. חמוץ -
הנה חמוצים."

"ולנו", אמר ילד אחד, "היתה ארנה. ונשאר רק הנבל. השח
לקח את כל הפרדות והסוסים. מנבל אין אכל."

הצטחקו הילדים, ומזל המשיכה:

"האנשים צריכים להיות כמו המזנון. צריך אכל - פותחים
הארץ ונותנים להם ודבש. צריך כגד? מוציאים מגרה ונותנים
מעיל חדש. ספריות? קת. כשאיתה גדולה, איתה כמו מזנון.
הכל! יותר מהכל. צועקים: עזרה! מהר! אני עושה לי כנפים,
עפה מהר-מהר ונותנת עזרה. משה לחולה? אני מוציאה לה
משה לבנה, משכב ומבריא."

וקלם, שאל אחד הילדים.

"אני", השיבה מזל, "מכניסה ידי לכיס, ומה יש? מוציאה
לה קלם, לה סיד חדרים לכבוד פסח. גם בשר ומרק! החזק
היטב את הצלחת. אני מכניסה את ידי לכיס וממלאה לכם בשר
ומרק, חם מאוד!"

הילדים פרצו בצחוק. איך היא יכולה להוציא מתוך גופה
וכיסיה מרק חם מאוד, ולתת ולתת ולא לתשש שלא ישאר
בשביל עצמה?

נעלמה מזל. נדמה לה, כי אין מאמינים לה.

עליה לעשות מיד מעשה או לומר משהו, כדי שיאמינו לה.
פרשה את סגרה המטלא ואמרה ברצינות:

"הנה אני פורשת סגרי - ויפלו לתוכו כוכבים."

----- אותה שעה נפל משהו נוצץ לתוך סגרה של

מזל. זה היתה יהלום!

הצטופפו
הצטחקו
בדק חולקת
בד! זה יפה
בין שתי יד
מזל חשן
יפה הפע



הצטופפו הילדים בתמהון סביבה.
הצטחקה מזל בעצביות. חשבה בלבה, שרק חלום היה הכל,
ורק חולמת היא שמדברת עם הילדים. מה אכפת - שימשך
בך! זה יפה ואפילו אין זה אלא חלום. וכך נשאר סגרה פרוש
בין שמי נדיה, ולא עברה דקה אחת ויהלום שני נפל לתוכו.
מזל חשבה:

"יו, הפעם אני כבר חולמת חלום ארוך!"

יום. חמוץ -

הנבל. השח

פוחים -

גרה ונחמים

קמו מזנון.

ה לי קנפים,

מוציאה לה

מוציאה

מרק! החוק

זה לכם בשר

מתוך גופה

שלא ישאר

יאמינו לה.

סגרה של

והיא הוסיפה להחזיק את סנרה פרוש, עוד כמה רגעים,
במחכה להמשך, והביטה לשמים, וכשלא ראתה בהם כל דבר
סיימה, מלבד זוג עורבים מתרחקים, אספה ידיה וחפנה בברכה
את שני הנהלומים.

מזל היתה יחוסה וסיחה בבית דודה צורף הנקב, אלחשיף שמו.
היא מסרה לו את הנהלומים לשמירה.
אלחשיף לא כבר אותם. בנכותם הליו לו קסף רב והוא הנה
לסוחר עשיר.

היתה זו פעם ראשונה שהנהלומים הביאו ברכה לבעליהם
עד, עד... עד שהתחילו הקריבות.

באשר גדלה מזל, נשאה לאיש. בעלה היה אדם טוב-לב
נעדין-נפש. היה עוסק במסחר עורות של כבשים. פעם אחת
הציעו לו לקנות מחסן גדול של עורות, אף לא היה הקסף
בידו, והצטער מאד. חשב כי מחמץ הוא הודמנות טובה
להתעשר עשר רב.

אמר לו המוכר:

"אדם שיש בידו שני הנהלומים יכול להשיג קסף זה".
נכנסו הדברים בלבו. עד מתי יהיה תלוי בהסקמת הדוד
בעניני קסף? הנהלומים של מזל הם, ומזל אשתו היא ואם
לילדי.

ולמה יהיו הנהלומים בידי אלחשיף?

הלכו מזל ובעלה אל הדוד ודרשו שיחזיר לידיהם את
הנהלומים, שמזל הפקידה בידו. הדוד סרב. והיתה מריבה גדולה.

והיו טענות, והיו טענות, והיו חרפות, ונדקדקו בדלתות, והניפו
זדים, וקחו דמעות מן העינים - ואת הנהלומים לא קסר הדוד
לידיהם.

והיה בצלה של מזל מהלך קדורנית, ומזמות רבות מכרסמות
אותו. המזמות מן הקפות מכל צד וטענות שלא גסחו בהלכה
בשעתן - מוצאות עתה את תקינן. לו אמר בך ולו עשה לא בך -
היו פני הדברים שונים ביום. מיד נשתנה הכל. כשמגיע אדם
לכך, משתנה אצלו הכל. החיים אינם חיים. הסקר אינו מתוק,
השמש אינה מסממת, ובת-החזק אינה שמורה עוד לילדים.
התהלך בצלה של מזל גורף, קילד שספג מלקות ביום חג.
הלה נמת.

אז ברח הדוד מארץ פרס יחד עם הנהלומים ובא והתישב
באן ממול, בבית הגדול שבתוף הגן הקרנות, באן בפרנר העיר,
שאני חי בה היום.

הנה אני יושב וכותב את ספורי ובעד החלון רואה אני את
הבית אשר הקים לו וחי בו האדון אלחשיף.
לאחר כמה שנים נודע למזל מקום-מושב וקאה הנה, היא
עם תמשת ילדיה, כדי לתבוע מדודה את הנהלומים.
אף הוא סרב גם הפעם ונדבש ממנה שתשוב לפרס. כעס
האיש כעס גדול והתאכזר:

"בקר עשיתי כל מה שצריך הייתי לעשות למענה. למה באת
לעשות לי שם רע?", אמר והפנה אליה את גבו - גב גדול,
גב שמן.

אך מל לא חזרה לפרס ונשארה לגור, בדחוקות ועני עם
ילדיה בתוך צריף רעוע שבקצה השני של העיר. אותה מזל,
שרצתה להיות כמו מנחם ולתת ולתת ולעזור לנצרכים, חיתה
קצת מנדבת אנשים. שבר-עבודה כבוסת בנתי זרים לא
הספיק למחית ביתה. ידיה צבו מרב כביסה ורים חריף של
סבון שלה מהן.



מלים אחדות אל עלם צעיר שמשתעמם:

הנה הוא יושב לו כך, מביט בשמסון ובשהמסם.
חסרים לו סביבו דברים סקלאים. הכל יום-יומי וצמר.
נאני אוסר לו:

קוּת נְעִנִי עִם
אוֹתָהּ מְזֵל,
רְכִים, חִתָּה
יָרִים לֹא
חֶרֶף שֶׁל



שֶׁמֶשֶׁת־עַמֻּם:

מִסְכֵּן וּמִשְׁתַּמֵּם.

לִי יוֹסִי וְאַחֵר.

לֹא כֵךְ. כְּחֹר: הַדְּבָרִים הַמְּעֻנִּים אֵינָם בֶּקֶם
שֶׁאֵינָהּ שָׁם. פָּקַח עֵינָיו! הִבֵּט בְּאֲנָשִׁים הַעֹבְרִים עַל
פְּנֵיהָ. מִן עֵינָיו! כִּסָּה דְּבָרִים מְסֻלָּאִים מִשְׁמַע וּמַדַּע.
הִבֵּט דְּרָךְ הַחַלּוֹן. רוֹאֶה אֶתֶּה בֵּית לֶכֶן זֶה שְׁמֹנֶה
הַדָּף מַדַּע. מֶה שָׁם?

נֶאֱנִי מוֹסִיף וְאוֹמֵר לוֹ. וּמִתְבָּרֵן לְכָל הָאָנָשִׁים:
"אֵינָהּ יוֹדֵעַ לְהִבִּיט. הַכֵּל מְסֻלָּא בְּיוֹמָהּ. הָאָנָשִׁים
וְהַחַיּוֹת כֻּלָּם אֶחָד וְאֶחָד. כֵּל כָּנַע נִרְאִים הֵם בְּצוּרָה
אֶחָדָה. בֶּקֶם פָּקַח עֵינָיו. בֶּקֶם הַמְּסֻלָּא וְהַכֵּן.
לְמַשָּׁל: וְהַלֵּם 'עֵינֵי-הַמֶּנֶח' נִקְרָא לִיגְלוֹם-הָאֶשֶׁר
בְּנֻכּוֹת הַמְּעֻבָּדָה שֶׁל אִיזוֹ כְּהִמָּה אֶתֶּה וְנִגִּילָה
בְּנֻכּוֹת הַמִּדְּבָרִי."

וְהַדָּלֵם עֹנֶה לִי:

"קָא! אֲנִי לֹא..."

נֶאֱנִי מְסֻסִּי וְאוֹמֵר:

"זֶה הוּא, זֶה הוּא!"

3. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.



הוא, הוא אינו צו
להעמיד פניו כא
ובכל זאת, ה
כיון שהחמור
השד ובצועו, ה
12 והבית מס'
ונראה, איך קרו

בית האדון אלחטיף

הבית הגדול הלך, בן שמי הקומות נחצי ברחוב שממולי, הוא
ביתו של האדון אלחטיף.

הייתי רואה את האדון אלחטיף בהופיעו במקרססת הקדמית
לבוש בגד-בית צבעוני, ארוך ורחב.
כל מה שעביתו רחב. שער רחב, מדרגות רחבות, נחדרים
קרנפים.

ביתו מלא כל טוב, גם תפי ירק בחדר השנה, גם קוף על
שרשרת בחדר האכל, גם אלה בגנה, ודגים ופגיים בברכה.
בארנה עמד סוס קטן, רחב שוקים וגדל-רעמה-ונגב, וכרכרה
בעלת שני אופנים.

יותר מכל העידה על הברכה בבית הזה – בת הצחוק
הרחבה, שהשתרעה בין שמי לחייו הורדות של האדון אלחטיף.
היא הייתה מוכירה לי את המדרגות הרחבות שבין שני חלקי
הבית שלו.

אמרים כי בבנותו את המרתף, מקירות כפולים של בטון
מזון בגאוי, ובין הקירותים הכנים קפת פלדה, עם מערכת
פעמוני חשמל ורובה אוטומטי. בקפה זו שמר את הנהלומים.

החמור צדון
הלילה. משהרג
שניה, עד שיצא
העירה.

ובקאמת, עלו
המקומות בבת
חיו בעמדו בק
מקומות.

משני עברי
נעצירות. קול
הגנות החבויות
מן העין נשמע

פרסות החס
רסיסי הטל נו
לכל רחב הקו

הו, הוא אינו צריך קבר לתשש מנגבה או משד, ואינו צריך להעמיד פניו כאלו חש הוא בשניו.

ובכל זאת, הנה שד בבית הזה, והיהלומים נגנבו. כיון שהחמור שלנו היה עד ראיה ושמיעה לזכות על תכנית השד ובצועו, הנני מטרידו מן המגדל הריק שבין הבית מס' 12 והבית מס' 14 שברחוב הערן העומת, ואנו נלך אחריו ונראה, איך קרה הדבר.

מחמוד ואתונו

החמור צדין עמד במקומו. בין שערותיו נוצצו רסיסי טל הלילה. משהרגיש בשחר שהאיר, קדם בדרך אחת, קדם בדרך שניה, עד שיצא וצלה אל הקביש השחור, המוביל מסתחמתקנה העירה.

ובאמת, צלה הפעם בקר יפה, עד שזעור הרצון להיות בכל המקומות בבת אחת, גם פה, גם שם. כאלו מפסיד אדם את חייו בעמדו במקום אחד בלבד, בשעה שקל כך יפה גם בשאר מקומות.

משני עברי הקביש השתרעו גבעות גבוהות פרוסות, גפנים נעציות. קולות אנשים העוסקים באסוף ירקות עלו מתוך הגנות החבויות. קול תריסי חלונות שנפתחו בבתים הסמויים מן העין נשמעו, מפרחק רב.

פרסות החמור דפקו בקצב נעים. השמש התחילה לעלות, רסיסי השל נוצצו עליו, וגופו הקטן הטיל צל סגל, ארך ומשנה לכל רחב הקביש.

שמואל, הוא

פסת הקדמית

בות, וחדרים

גם קוף על

גנים בקרבה.

וגב, וכרברה

בת הצחוק

דון אלחסיף.

שני חלקי

של בטון

עם מערכת

היהלומים.

"אין א
 בונבותיהם
 ואמנם
 בפתורי נח
 יקצא להב
 השלטים
 בעלי-חיים
 מפקידם
 לה פצעים
 מוקלות לג
 יוד (זה בו
 אין ספי
 נגשו נ
 קצאו בו נ
 - מהל
 אחד מהם
 כך זמן
 דבר העיר



פתאם שמע החמור שעטות פרועות נאטומות של פרסות
 ההולמות את אדמת החול שליד הקביש.
 שני סוסים נראו באפק במנוסתם המבהלה.
 רחרח החמור באויר:
 "אין אנו צריכים להם! זה בוער!" אמרו הסוסים.
 הסוסים לא בפיותיהם דברו. בעלי-החיים מודגרים בקל גופם
 ובקל אבריהם. קשה לנו להבין דבר זה, אך ככה הוא.

"אין אנו רוצים בבצלי המדים הצהבים" הוסיפו ונגנפו
בזנבותיהם ונעלמו.

ואמנם, על הכביש נראו שני אנשים לובשי מדים צהבים,
בפתורי נחשת עליהם, הולכים בבטחון באנשים היודעים, שהכל
ימצא להם במועד הנכון ובגודם המשפט והכח. על ירכיהם
מטלטלים שקיקים עם צלב אדם. אלה היו שוטרי חברת "צער-
בצלי-חיים".

תפקידם להלך בדרךים ובשנקים, ולבדוק כל בהמה, אם יש
לה פצעים בגופה, או עורה נתחבב מפתח לרתמה. בהמות כאלו
מוכלות לבית-חולים-לבהמות, שם מרפאים את פצעייהן בתמסות
יוד (זה בוצרו) ומשלחים אותן בחזרה לבצליהן.
אין ספק, זהו מעשה טוב.

נגשו השוטרים אל החמור, שעמד מלכת, חטטו בעורו ולא
מצאו בו כל פגם, שהרי הולך בטל הוא מיקו.
— מהלך הפקר באין בעלים, נקחהו העירה למשטרה — אמר
אחד מהם.

כך זמן הגזל לתמורנו את מורי-הדרך שלו, שילוהו אל
עבר העיר אשר בה ישפזר בתוף מסכת הנהלומים.

הם לא תרחיקו ללכת, והנה שגרת תמורים באה לקראתם, ושני
ערכים נוהגים בה. התמורים הובילו סלים מלאים נקפות למכירה
בשוק המושבה.

"צמדו" קראו להם השוטרים, "פרקו את הסלים"
התמורים צמדו. הצעיר שבהם הוציא מפתח בית שחיו ארנק
והתחיל לפתח את מושכות החוטים שבו.



של פרסות

בכל גופם
א.

"אמרנו 'לפרק את הפלים' ולא 'לפתח ארנק' אמר אחד השוטרים.

"טוב! ארבע כרוביות וארבעה חצילים", אמר הערבי העציר. "לפרקו ראש אבשים יש לך! לבדיקת התמורים."

"יחיה האלהים את בניה. גם לי יש בנים, ואני צריך להאכילם. אם נפרק – נאחר לשוק. התמורים בריאים כמכונות. שימו תמסת יוד עלינו ועל פגינו – אף מן התמורים חדלו!"

"מה זה שנתן לכם ללכת? וחקבת צער-בעלי-חיים – למה? הודעת איזה נשי פקידים חשובים שיכות לחברה זו? ומה תאמרנה אם נשים תמסת יוד עליכם? בעד מעשים כאלה לא נקבל משבורות. תנו לנו לבדק את התמורים."

"הו אבי, הו אביו! צרח הערבי העציר, 'דמי חם ועתה עוד צרה כזאת. האם לא שמעתם את מעשה מחמוד שחקבת צער-בעלי-חיים רפאה את אתונו?'"

"ומה המעשה במחמוד שחקבת צער-בעלי-חיים רפאה את אתונו?" שאלו השוטרים.

"מחמוד היתה לו אתון. אתון היתה לו!"

"למה תצעק? – ספר."

"טוב. מחמוד ראה בה ברכה, הנה מוליך עליה את ירקוטי, וכל שנה היתה ממליטה לו ציר. כל בקר, כשהיה מחמוד רואה את סצעיה, ואחם עדים כי אין בהמה שאין לה סצעים תחת רצועת-הרתמה, הנה נאנח ומתפלל לאלהים שי'שלח לה רפואה. רפואה לא שלח לה האלהים, אף היא האריכה ימים והביאה ברכה למחמוד."

בקר אחד פגעו בו שוטרי הסכרה, בדקו את האתון, נתנו לו
פתקה צהבה ואותה הביאו לבית-חולים-לכהמות. ולא היתה
למחמוד, הוי ללבו, במה להוליק את העגבניות. נרקבו העגבניות,
ולבו נמלא צער.

לאחר כמה ימים קבל פתקא צהבה, שיבוא לזכות את אתונו.
הלך, והנה זה בית גדול צהב, ואמרו לו שם שי' שלם כסף, דמי
רפוי, דמי בית-חולים, ודמי קנס בעד מחלה מונחת.

סען מחמוד: 'העגבניות שהרקיבו?'

אמרו לו: 'שלם נלך'.

הריק מחמוד את ארנקו, קבל קבלה צהבה, ולבו שהיה מלא
צער חשב להתפוצץ. יצא מחמוד, והנה היא עומדת לה
במקשטת בצבע אדם על עורה. לבו יצא לטיל... הרים את מקלו
והתחיל חובט בה וחובט:

'הוי מוצצת דמי! הוי עוקרת בימי! וכי לא נמתי לך את
אכלך ומימך בעתם? וכי לא הייתי מליגך בביתי בין שאר בני
ביתי? כלום אינך יודעת מתי עונת העגבניות, וכי אסור לךחוקה
אפלו יום אחד?'

'הרי לך בעד בית-חולים! ונה בעד קנס הקסף! ואלה לך
בעד העגבניות שהרקיבו!'

נסתה האתון למלט עצמה מבדד המפות, אך מחמוד החזיק
בשמאלו את האפסר וקרבה אל קיר בגן הסכרה לצער-בעלי-
הים ולא יכלה האתון להחליץ מנעמו של מחמוד.

הרימה אליו האתון עינים רטובות ולא הבינה דבר, שהרי
היתה זו אתונו אשר רכב עליה מעודו ועד היום הזה, והספן
לא הסכינה כי יעשה לה ככה.

אף מחמוד לא ראה דבר. דמו בא בראשו והחשיך בעדו את
 כל הסובבו, ולבו מטיל לו באינה מקום - שם
 ובאשר שב אליו לבו - פרחה נשמתה של האתון.
 ואולי להפך, כשפרחה נשמת המסכנה שב למחמוד לבו
 הערל.

הגים מחמוד את נבלתה מפסח לחלון הבית של חכרת צער-



שיך בעדו את

למחמוד לבו

חברת צער-

בעלי-חיים. למזלו, לא שמעו הפקידים מקל הנצשה, כי היו
פסיקים בכתיבת פתקאות צהבות חדשות.

ועד היום הזה מבכה מחמוד את אתונו, שזכתה להרפא לאחר
שנים רבות וקם הוא עליה והרגה. רצה שלם לה מחת טובה.
וכל כך למה? מחמת כעסו על חברת צער-בעלי-חיים.

זה הוא המעשה שאתם עושים!

ועתה - סים הערבי הצעיר, שפגיו נתארכו ונעשו בהם
משקעים של צל מרב התרגשות - "הלא תחוסו על האתונות
ועלי. נאני צעיר, ונדמי רומם".

צנו לו השוטרים: "אנו עושים חובתנו. אף הגד נא, מה
אתה מצרים, ונה שעמך, שגדול ממך, עומד ומחריש?"

פסע הערבי השני פסיעה אחת לפגיו ואמר: "הלא אני הוא
בחמוד, בעל האתון ההיא! אני מקשיב, ונדמי נגר".

אמרו לו השוטרים: "בקר טוב עליה. לה, מחמוד, אתה וכל
אשר עמך, לך לדרךך בשלום".

בינתיים, עד שעמדו בני האדם ודברו מה שדברו, נתקברו
החמורים, רחרחו זה את זה וחרוץ של נימוס, אחר כך נסמקלו
המור לתוף של הירקות של רעהו, שלחו שפתים לקטניות -
התחו בסעודה. זה נהנה מסלו של זה.

גם החמור שלנו לא נתבשל במלאכה קרב, שלח פה ואכל
בשקידה, אכל והקשב הקשבה עמקה לכל הספורים המהבירים.
הוא הנה מאלה שהשכילו לצרף אכילה למענוג רוחני - קורף
הלדים שאיכלים בתאבון וקוראים בספר.

וכך נאכלו ארבע בריביות וארבעה חצילים.



מִשְׁפָּרְשָׁה שְׂגִירַת הַחֲמוּרִים, הִלְכוּ שְׁנֵי הַשּׁוֹטְרִים וְהִתְהַדְּרוּ
בָּלֶבָם. פָּתַח הָאֶחָד וְאָמַר: "בָּאֵמֶת, צְרוּת רַבּוֹת יֵשׁ בְּעוֹלָם".
מִמֶּהֱלָכָם נִגְרַע מַעַט מִן הַבְּשָׁחוֹן הַעֲצָמִי בַּמִּשְׁפָּט וּבִכְחַשְׁבֵּי הַבְּנִיָּה.
וְכָל כֵּן מִשְׁקָעִים הָיוּ בְּהִתְהַדּוּר זֶה, עַד שֶׁלֹּא שָׁמוּ לֵב, שֶׁחֶבֶל
הַחֲמוּר שָׁלָנוּ נִשְׁמַט מִיָּדָם. הֵם פָּגְנוּ יְמִינָהּ, אֶל עֵבֶר הַכֶּפֶר הָעֲרָבִי,
וְהוּא הַמְּשִׁיךְ בִּרְכוּ עַל גְּבֵי הַקְּבִישׁ.

אברשקה ובורג

מִחֲשָׁשׁ, שָׁמָּה לֹא נִגִּיעַ הַחֲמוּרָנוּ אֶל הָעִיר, אֲשֶׁר שָׁם חֲכָה לוֹ
גִּזְרָלוֹ הַנִּפְלָא, שֶׁלַח אֶתְרָיו הַמַּקְרָה שְׁלִיחִים חֲדָשִׁים אֲשֶׁר יִירוּ
לוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ.

הַפַּעַם הַשִּׁיגִיחוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים שְׁלֶבֶם טוֹב עָלֵיהֶם, וְהִרְבּוּ לִצְחַק
בְּקוֹל רָם. שָׁמַח לָהֶם הַחֲמוּר. בְּבִקְרָא כָּזֶה חָבֵל לַהֲלֹךְ בְּמִתְשַׁבּוֹת
עֲצוּבוֹת. מִה־מֵאֵד רָצָה לִשְׁכַּח אֶת דְּבַר מוֹטָה הַנּוֹרָא שֶׁל הָאֵתוֹן
הַשּׁוֹכָה!

אֶחָד הַהוֹלְכִים הַשְּׂמֵחִים, זֶה הַגָּדוֹל וְהַשְּׂמֵן, הָיָה אֲבִרְשָׁקָה.
אֲבִרְשָׁקָה הוּא שְׂמֵחַן אֶת כָּל הַתְּכֵנִית שֶׁל שַׂד הַיְּהוֹלָמִים. הוּא
הִלֵּךְ הַלִּיקָה שֶׁל בְּרָנוּ, הִלֵּךְ וְהִתְגַּדֵּד בְּקִלּוֹת מִצַּד לִצַּד.
הַשְּׁנִי הָיָה שְׂחָרְסֵר, כִּזֶּה, שֶׁמַּעַט כָּל שְׁנָיו הָיוּ שְׂבוּרוֹת, וְלִכְל
דְּבוּר שֶׁל אֲבִרְשָׁקָה הָיָה גּוֹעָה בְּצִחוֹק גָּדוֹל שֶׁל חֲנִיפָה. וְאֵךְ פֶּסֶק
צִחוֹקוֹ, הָיוּ פָּנָיו נִצָּשִׁים רָצִינִיִּים, רָעִים וְחֲצוּפִים. קָרְאוּהוּ מִשׁוֹם-
מִה בָּשָׂם: בִּרְגֵי.

רָאָה בִּרְגֵי אֶת הַחֲמוּר, קָפֵץ וְיָשָׁב עַל גְּבוּ, כִּשְׂשָׁמִי בִּגְלִי
מִשְׁלָשְׁלוֹת לוֹ מִצַּד אֶחָד, וְהַמְּשִׁיךְ לַהֲשִׁיב לְדִבְרֵי אֲבִרְשָׁקָה

שקלה לידם. והיו כל כך שטופים בענן ששוחחו עליו, שלא
היו פיהם ולבם פנויים לבנו אפילו מלה אחת על החמור.



רשימת עזר קטנה

כדי שגבין את השיטה
הבאה, הנני מצרף בזה
רשימה קטנה של מלים,
שבשפת השנים הללו יש
להן משמעות אחרת מן
המקל.

תכנית השוד

"...הדוד ה', המשיך אברשקה, "בגזיה בתוך הקיר שבפרתה. ויש
לה זמיר אוטומטי ושאר צעצועים. אולם היא... ריקה! אלחשיף
פרום. האבנים אינן שם. את האבנים טומן הוא בחדר השנה
שלו!"

ברג פער פה מרב תמהון.

"וידע אמה תמי יש לו בחדר השנה. ואין זה סתם בכה;
כל הנכנס - תמי זה מקדם פניו בשלום, גנב ו' ואין זה סתם

ככה! שרשרת התמי מחברת אל הקיר על ידי קצרות, כזו.
של נחשת. וכי על דעת מי יעלה החשד, שאם ימשך את
השרשרת הזאת, היא תצא מן הקיר יחד עם קצרות הנחשת.
מתחתיה מצויה שם דלת קטנה, פותחים אותה, והנה מסיכת
שם דורה קטנה נחמדת של פלדה, ובתוכה, בתוכה שמורות
האבנים... ומיד מתחילים ארבעה ומירים, מארבע פינות
החדר, לפלפל פלפולים בדיוק למקום שבו עומד הגנב.
ברג שעדין לא סגר פיו הפעור פעירה של תמחון, הרטיב
בלשונו את שפתיו, שנתקשו מרב התרגשות, ושאל בקול חנוק,
קאלו בלע גלולות-רפואה בלי מים:

"מזין לה כל הסודות והפלאים האלה, אברשקה?"

"יודע, ודיו אני אומר לה, ברג, הרי יודע אתה, כי כבר
שבע שנים הנני אדם הגון, פחות או יותר. הן הבטחתי גם
לאמא שלי, ואם התלכתי הפעם לווז למעשה שד, הרי משום
שהנני בטוח באותו ענין. ענין גדול הוא! הפעם אמלא את כל
הסני. הפעם אשתה מלא הלגם. גם למענה ישאר מעט. רק פעם
זו - ושוב לא תראוני מסתובב בחברתכם. אני אהיה איש הגון
באמת. אשתה כוס מה לאחר שנת הצהרים ואחלם על עתון".
"מה, מהו", צחק ברג וטלטל בגליו על בטן החמור שהחיש
את צעדו.

"שמע נא, אברשקה", אמר ברג, "אתה שתמיד לעגת לאנשים
מהגנים, מה החשק הזה שמתחשק לה להיות איש הגון ונקא?"
"גם עכשו לועג אני לאנשים מהגנים, אף כל אדם, אפילו
מישלנו, איש הגון הוא, על פי דרכו. כל פעם שהחמיצו
אותי על גניבותי, הייתי חושב כה. בלנו רעים ובלנו טובים".





"אבל אני אומר לך, המשיח אברשקה, תכניתי, היא נקלעה
 לכל פרטית. זה יהיה אצלי כמו שמים ועוד שמים. אמה רואה;
 - אומר והנה באצבע צרנה - יודע אני מראש כל מה
 שיקרה. הבאתי בחשבון את כל המקרים היכולים להתרחש.
 אני אומר לך: באלו יש לי משקפים שרואים בהם את העתיד".

אריה, קו.
 ימשך את
 הנהגות.
 מה מחזקת
 ה שמורות
 יפע פינות
 ד הגנב.
 יון, הרטיב
 בקול חנוק.

"
 ה. כי כבר
 בטחתי גם
 הרי משום
 לא את כל
 ט. רק פעם
 איש הגון
 על עתון".
 ר שהחיש

ת לאנשים
 גון בוקא?
 אלו, אלו
 ה חמיצו
 טובים."

למלך

"כסף אצבע אחת: את אלחשיף תוקשים אנו כשהוא יוצא
מבית הקפה, ומתמיצים אותו. השגנו מלבשת דקל. הזקנה
שגרה במרתף ישנה. היא כמעט חרשת.

כסף אצבע שניה:

את הסלם הארץ נקח מן הבגין הסמוך שהובא לשם, כאלו
לשם תקון השים. הנצללים, כמוכן, עטופות בשקים. ואני נכנס
לי דרך הסלון. לאחר שאני יודע את כל סודות הסלמל, אין
לי כל פחד מפני הזמירים האוטומטיים.

אצבע שלישית:

את התכי הנני מבססה בברחת-שמים: על פני כל הדלתות
המקורות מותחים אנו חוטי ברזל בגובה של הצנאר. כל מי
שיחפרץ, יבוא על ענשו. אני פותח ולוקח.

אצבע רביעית: כפפת? טוב!

לאחר הלקיחה יוצא אני בשער הקדמי, כאדם נכבד. יש לי
מפתח ואני נועל בעדי.

האצבע החמשית מוכנה? ובכן! גם ברכת הלילה לקהיר
מוכנה כבר. תעודת-המסע בכיס. מוכר את האבנים לידי
הדוקטור. מקבל את הקסף, קונה לי צעיף לעטף את גרונתי,
ובטרם שאפתח פי לדבר, אני אומר: המ, המ! - איש ישר
וחשוב! לתמיד!

עכשו יכול אתה לשחרר את כל אצבעותיה, וך דוקה
למזלג.

שמע ברג והעיר:

"טוב שאמה בטוח כל כך. אך צדין לא המציאו משקפים
שרואים בהם את העמיד."

קשהוא יוצא
ד קל. הזקנה

בא לשם, קאלו
ים. ואני נכנס
הששם, אין

ני כל הדלתות
הצנאר. כל מי

נכבד. יש לי

הלילה לקהיר
האבנים ליד
את גרנותי
! - איש ישר

יה, ידך דוקה

מצאו משקפים

הוי העתיד המשתמש מצינו.
כבים האנשים. מהם במדי סלחוק.
מהם במדי חכמים. אשר טפסו על סגדלים גבהים.
שמו יד סעל לציניהם והביטו לתוך הפרסקים.
הציף תכלת גדול כסה מהם את העמיד.
רקמו את הסוסים ודלקו -
סוק העציף העוסה אותו ואין לפרץ בו.
דברי הנמים וספוריהם צדים לכל אלה.
אל נשים עצמנו לחחוק: עוד לא הקצאו משקפים
שרואים בהם את העמיד.

הלב התפעלות מתכניתו של אברשקה, הרבה ברג לחחוק עוד
הגלש מן החמור. אז אמר:

"אברשקה, עלה ורכב אתה על החמור."
"איני רוכב על חמורים. מגידת-עמידות אחת נבאה לי,
הנחשה על פי בן-ידי, כי חמור הוא מלאה-המנות שלי. מאז אין
לי עסק עם חמורים" - ענה לו אברשקה.
בך נמשכה כל אותה שיחה בענין שד הנהלומים. אברשקה
ספר פרטי-פרטים, וקבר התחילו השנים לדון על חלשת
המסקידים ועל חלשת הקסמים לעתיד לבוא.

הזק זה של השיחה לא לנה בדברי חחוק. פעם בפעם נודעו
הניהם. כמה פעמים קפץ ברג מן החמור ועמד כנגד אברשקה,
הרים ראשו אליו, ענה פניו מפעם והביט בו כמתנצח.

אֹתָהּ שָׁעָה הָיָה הַחֲמֹר עֹמֵד וּמִמֶּיִן בְּאַרְבָּעֵי עֶשְׂרִים
בֶּרֶג וַיֵּשֶׁב עָלָיו. בֵּינָתָם הָיָה מִסְתַּכֵּל בְּצִלְלֵי שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים
שֶׁהִשְׁתַּרְעוּ וְהִתְנוּצְעוּ עַל גְּבֵי הַכְּבִישׁ. צִלּוֹ שֶׁל בֶּרֶג הָיָה קָטָן
לְעוֹמֵת צִלּוֹ שֶׁל אֶבְרָשָׁקָה, אֲךָ הָיְתָה בּוֹ עֲמִידָה אֲמִיצָה וּמִכְסִּיתָה
הַתְּנַגְדוֹת נִמְרָצָת בְּלִי פְשָׁרוֹת. צִלּוֹ שֶׁל אֶבְרָשָׁקָה הָיָה גָדוֹל, רָחֵב
וְשָׂגִי. הִלָּסְתָּ הַתְּחַתּוֹנָה בְּלִטָּה בְּלִטָּה רַבָּה מֵעַל לַצִּנְאוֹר הַקָּצֵר.
"אֲרָמוֹס אוֹתָךְ", קָרָא אֶבְרָשָׁקָה, וְהָרִים יָדוֹ הַקְּבֵדָה מֵעַל לַקֶּדְקֵדוֹ
שֶׁל בֶּרֶג.

הַחֲמֹר עָצַם אֶת עֵינָיו מִפֶּחֶד. לֹא אָהֵב הַחֲמֹר לִרְאוֹת מַעֲשֵׂי-
אֱלִימוֹת. אֵלּוֹ יָרְדָה הַמָּכָה עַל רֹאשׁ בֶּרֶג וְדָאִי שֶׁהָיָה גּוֹפּוֹ
מִצְטַמָּצֵם מֵעֲצֻמְתָּהּ וּמִתְקַפֵּל לַחוּץ עֲצָמוֹ וְקָטָן, מִמֶּשׁ כְּצִילֵינֶגֶד
זֶה שֶׁעַל רֹאשֵׁי הַגְּבִירִים שֶׁבְּתֵי הַכְּנֶסֶת בִּימֵי הַחֵג. וְאַחֲרֵי-כֵן
כִּבְמֵאָמֶר-שֶׁל-קִשְׁשִׁים הָיָה בֶּרֶג מְדַקֵּר, מְדַקֵּר וְצוֹמֵם מִתְּחַדֵּשׁ בְּמֵלֶא
קוֹמָתוֹ הַקְּטָנָה וְהַחֲצוּפָה.

אֲךָ הַמָּכָה לֹא נִחְתָה, אֶבְרָשָׁקָה לֹא הִכָּה וּבֶרֶג לֹא נִצְטַמָּצֵם
וְלֹא נִתְקַפֵּל לַחוּבּוֹ. הֵם, פְּשוּטִי, הִגִּיעוּ לְאִיזוֹ פְּשָׁרָה וְהִמְשִׁיכוּ
דַּרְכָּם.

בֵּינָתָם נִתְגַּלְתָּה מְרָאֵה-נוֹף יָפָה. הִנֵּה פֶרֶדְסֵי הָעִיר שֶׁהָיוּ יָרְקִים-
כְּהִים, מְאַחֲזִיקֵהֶם הַלְּבִינוֹ בְּתֵי הַכֶּרֶף. וְהַמְרָחֵב שֶׁנִּשְׁאַר מֵעֲלֵיהֶם,
אִם לְהִבִּיט יָשָׁר בְּלִי נִשְׂיָאת עֵינָיו, נִתְחַלֵּק לְשִׁלְשָׁה: שְׁלִישׁ
אֶחָד - הַיָּם הַכָּחֹל, וְשְׁנֵי שְׁלִישִׁים - הַשָּׁמַיִם, שֶׁהָיוּ יָרֵקִים.
אֲךָ אֵין דִּי בְּהִנְכַּרְתָּ שְׁמוֹת שֶׁל צְבָעִים בְּלִבְדָּה. בְּדִין הָיָה שֶׁאֶתְאָר
גַּם אֵת מִדַּת כְּהוּתָם וְחִסְפוּסָם. לְמִשְׁלָל: שֶׁהַפְּרָדְסִים הָיוּ כְּמִנְקָדִים
בְּכַתְמֵי הָעֵלִים שֶׁל הָעֲצִים, וְהַשָּׁמַיִם חֲלָקִים כְּשִׁישׁ מִמְרָק.

הדקלים הבוֹדִים, שְׁעָמְדוּ בֵּין הַפְּרָדִים, הַתְּרוֹמְמוּ קוֹמְמִיּוֹת
לְתוֹךְ הַשָּׁמַיִם, וְשֵׁם נִפְרְשׁוּ צִמְרוֹתֵיהֶם. וְהַשָּׁמַיִם, שֶׁהָיוּ שְׂטַח גָּדוֹל,
כִּבְדֵּל וְרִיק, נִתְחַבְּרוּ עַל יְדֵיהֶם אֶל הָאֲדָמָה וְהַפְּרָדִים. אָחוּ:
כִּרְאֵה הַדּוֹר שֶׁל פְּרָדִים הַשָּׁרוֹן הַעֲמִיקִים.

לִיד סִמְסָה אַחַת, גָּלַשׁ בָּרָג מֵעַל גֵּב הַחֲמוֹר, וְשָׁנִיָּה, הוּא
אֲבִישָׁה, נִעְלְמוּ בֵּין הַצְּרִיסִים, בְּלִי לְהִבִּיט לְאַחֹר וּבְלִי לְהִתְעַנֵּן
בְּגוֹרְלוֹ שֶׁל הַחֲמוֹר. לֹא יָדְעוּ הֵם כִּי עוֹד נִכְוָנָה לָהֶם פְּגִישָׁה עִמוֹ.
שָׁאף הַחֲמוֹר אֶת מִשְׁבַּח הַרוֹחַ שֶׁהָיָה בּוֹ גַּם מְרִיחַ הַיָּם, הַרְפִּין
רֹאשׁוֹ, אָנְנוּ נִסְלוּ לִפְנֵי, כִּשְׁתִּי קֶרְנֵי־מִשׁוֹשׁ, וְהוּא נִכְנָס הַעִירָה.
כָּאן עָלִינוּ לְחֹזֶר וּלְהִפָּרֵד לְזֶמֶן מְסִים מֵעַל הַחֲמוֹר. בָּבוֹא
הַשָּׁעָה יוֹסִיעַ פִּתְאֹם מַעֲצָמוֹ וְנִצְמַד הֵכֵן עַל מְקוֹמוֹ, שְׁנוּעַד לוֹ
מִשְׁעַם הַגּוֹרֵל.

הַשּׁוֹד

הַיּוֹם שֶׁקָּדַם לַלַּיִל שֶׁד־הַיְּהוּדִים יוֹם חֲמִסִּין הָיָה. לִפְנוֹת עָרֵב
הַגְּבִיָּה הִנִּיחַ לַעֲמֵד בְּשִׁפּוּלֵי הַשָּׁמַיִם וְחָכָה לְשִׁקִּיעַת הַשָּׁמֶשׁ. עִם
בּוֹא הָעָרֵב הִתְחִילָה לִנְשֹׁב רוּחַ קָלָה וּמִצְנָנָה.
וּכְךָ הִגִּיעַ וּבָא לַיִל הַנִּיחַ, מֵאֲלֵה הַמִּצְוִיִּים בְּאֶרְצוֹ לְרֹב.
הָאֲנָשִׁים הַתְּכַנְנִי וְצִפּוּ לוֹ כְּמוֹ לִחְג. יָצְאוּ, נִמְשְׁכוּ לְרַחוּבוֹת וְהָיוּ
כְּהִלְכִים כְּבַחוֹךְ חֲלוֹם טוֹב, בְּשִׁטְחָם צִלְלִים סְגָלִים לְבָגְלֵיהֶם.
אִפְּלוּ הַפּוֹעֲלִים וְהָאֲמֵהוּת, שֶׁהָיוּ עֲנִיִּים מְאֹד מַעֲבֹדֵת הַיּוֹם
הַזֶּה, לֹא יָכְלוּ לְשָׁכַת לִיד פֶּתַח בֵּיתָם. נִמְשְׁכוּ לִלְכָּת וּלְלָכַת
בְּכִישׁ הַמוֹעֵד, שִׁדְמָה לְנַחֵל שֶׁל אוֹר.

יוֹם עַד שֶׁיִּחְזֹר
שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים
בָּרָג הָיָה קָטָן
מִיָּצָה וּמִבְּסִיחָה
הָיָה גָּדוֹל, רָחֵב
לְצִנְאָרוֹ הַקָּצֵר.
הַמֵּעַל לְקִדְמוֹ
לְרֹאוֹת מַעֲשֵׂי־
יָ שֶׁהָיָה גּוֹפּוֹ
מִשׁ כְּצִילִינְדֹר
וְחָג. וְאַחֲרֵי־כֵן
מִתְּחַדֵּשׁ בְּמֵלֶא

לֹא נִצְמָצָם
שָׁרָה וְהַמְּשִׁיכּוֹ

שֶׁהָיוּ יָרֵקִים־
שָׁאֵר מֵעֲלֵיהֶם,
שְׁלִישׁ: שְׁלִישׁ
וְהָיוּ יָרֵקֵיהֶם.
הָיָה שְׁאֵתָאֵר
הָיוּ כְּמִגְדִּים
מִמֶּךָ.

הַאֲנָשִׁים נִשְׂאוּ בַחֹף אֶרֶץ-הַיָּם בְּחֹסְרֵי מַשְׁקָל, כַּמְכַשְׁפִּים.
כָּלֵם הָלְכוּ בְּהִבְלֻטת הַיָּם, יְדֵיהֶם מִתְנוּעָעוֹת בְּקֶשֶׁב. הַמְנוּחָה הָיְתָה
בְּגוֹפָם, בְּמַחְסֵם וּבְנִשְׁמָמָתָם. כָּאלוֹ הִתְפָּרְקוּ מִכָּל כְּנָנוֹת וְהִרְגָּשׁוֹת
רָעוֹת, מִכָּל חֶשֶׁד אוֹ הִתְנַקְלוּת.
אֶף לְמֵרָאִית עֵינָיו. כִּי גַם בְּלֵילוֹת כְּאֵלֶּה יֵשׁ חוֹרְשֵׁי רָעָה. וְאִכּוֹן
לְלִילָה זֶה עִם רֵדַת הַיָּם נִזְעַד שֶׁד הַיְהוּדִים.

הַיָּם נִגְלָם, וְעִם חֲשֻׁכָה נִעְלְמוּ אַחֲרוֹנֵי הַיָּמִים.
אִזּוֹ יֵצְאָה מִחוּץ הָאֵפֶלָה דְמוּת־אָדָם קִטְנָה. הָאָדָם הָלַךְ כְּמִתְחַמֵּק.
בְּכַתְפִּים אֲסוּפּוֹת. זֶה הָיָה בֶּרֶג.
הוּא קָפֵץ דֶּרֶךְ גֶּדֶר הַשְּׂפָסְפִים שֶׁבְּחֶצֶר הָאֲדוֹן אֶלְחָשִׁיף. לִיד
הַקִּיר הָאֲחֹרִי כְּבָר נִצַּב הַסֵּלֶם הַגָּבוֹה. הוּא הוֹיָזוּ מַעַם, כְּדִי
לְכוֹנוֹ אֶל מוֹל הַחֲלוֹן, וְהִתְחִיל לַעֲלוֹת בּוֹ.
הִגִּיעַ עַד הַחֲלוֹן, הוֹצִיא פוֹתָקוֹן מִחוּץ כִּי־סִי וּפְתַח בּוֹרִיזוֹת אֶת
הַתְּרִיס שֶׁהָיָה מְגָף. הַחֲלוֹן הָיָה פְתוּחַ. הַכְּנִיס רֹאשׁוֹ פְּנִימָה
וְהִקְשִׁיב. שָׁקֵט.

שָׁלַח רֶגֶל אֶחָת, וְאַחֲרֶיהָ שְׁנִיָּה וְנִכְנַס. הַבֵּיט בְּעַד הַחֲלוֹן
לְמַטָּה לְרֹאוֹת אִם עוֹד לֹא בָּא אַבְרָשָׁקָה.
"נִוְדָאֵי עוֹדֵנוּ מְטַפֵּל בְּהַחֲמַצַת אֶלְחָשִׁיף, חָשַׁב בְּלִבּוֹ. "לֵעֵת
עֲתָה הֵבֵל הוֹלֵךְ לְמִישְׁרִים, בְּדִוִּיק לְפִי הַתְּכִנִּית, אִם כֵּן: לְהִמְשִׁיךְ וְ
הַחֲדָר הָרֹאשׁוֹן שֶׁנִּכְנַס לְתוֹכּוֹ הָיָה חֹדֶר הָעֶשְׂשׂוֹן, אוֹ חֹדֶר
הָאֲרֻחִים הַקָּטָן. עַל גְּבִי הַשְּׂטִיט הַשָּׂעִיר עָמְדוֹ, מְרַחֲקוֹת זֶה מֵאֵל
מְרַחֲקֵם שֶׁל חֲשִׁיבוֹת, כּוֹרֶסְאוֹת שֶׁל עוֹר תְּפוּחוֹת וּמִסְרָבָלוֹת.
הַחֲשֻׁכָה שֹׁמֶמָה לָהֶן הוּד שֶׁל חֵיוֹת־בְּרֵאשִׁית שְׂמָנוֹת. בֶּרֶג טָפַח עַל
כּוֹרֶסָה אֶחָת, כְּדֶרֶךְ שְׂטוּפִים עַל יְרֵכֵי בְּהֵמָה:



קל, כמקששים.
המנוחה היתה
נאות וסרגשות

ישי רעה. ואכן

הלך כמתחמק.

אלחשיף. ליד
יו קצט, קדי

ח בנריות את
ראשו פניקה

קצד החלון

ב בלבו. "לעת
ה: להמשיך וי
שון, או חדר
יחקות זו מא
ת ומסרקלות.
ברג ספח של

"הגיון זה נקרא להיותו בור של שמנתו ולי יש חיים של
זפת".

גשש ונגנס לחדר-השנה. התבי הירק נצץ בו בתמיהה את
עיניו העגלות, מתוך הקטנת ראש, ואף בקש לפצות את מקורו.
תפס ברג בר אחד מעל המטה וכסה בו את התבי. כסה והדק.
התבי הספיק לקרא: "שלום..."

פרפר רגע ונאלם לעולם נער.

ברג הרים ברצפה בלטה אחת שבפנת החדר ומצא מפתח
לה בפתור חשמלי. סבבו והשכית על ידי כף את פעולת
האקדחים האוטומטיים.

עמה שלח ידו לשרשרת התבי ומשכה בחזקה. היא נצאה
מתוך הקיר בצלצול חזק, יחד עם קערית הנחשת. בשקערורית
מצא זלתיית קטנה, פתחה במקשיר שבנדו ולפניו נתגלה ארון
מתכת קטן.

לאחר יגיעה של רגעים מעטים, שהעלתה אגלי-זעה על מצחו,
פתח גם אותו: מתוך התשכה התהיכו שתי להבות הנהלומים:
"זה נקרא להיותו"

אור הנהלומים עשה עליו רשם גדול, והביא לו כמה רגעים של
מחשבות וחשבונות על כל דרך חיו. קהרף עין חשב מחשבות
והחליט החלטות, אשר בפעם אחרת לא הספיקו לו לבק זמנים
שלמים.

"אינה חיים מבהלים ובזויים היו חיי. אבק דרכים קטן
קומה, חסר שנים, בלי כסף, תמיד זומם, תמיד גרא".
ברג לא חשב מעודו להיות אדם הגיון. אף להיות נקי, שב

וְשָׁקֵט — דָּבָר זֶה רָצָה, וְאוֹתוֹ דָּרַשׁ מְגוֹרְלוֹ. וּבִלְאִי יוֹדְעִים הָאֱמִין,
כִּי בְּאַחַד הַיָּמִים יֵצְלִיחַ בָּקָה.

מִתּוֹךְ הַקָּפָה הַפְתוּחָה, הִבְרִיקוּ אֵלָיו לֹא רַק בְּשָׁחוֹן וְנוֹחִיּוֹת—
הַחַיִּים, "לִשְׁחֹת בְּשִׁמְנֵת", כִּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר, אֲלֵא גַם חַיֵּי אֲנִידָה
וְאִשָּׁר, שֶׁקָּל אָדָם, כָּל אֶחָד מֵאַתְנֵי, מֵאֱמִין, כְּלִי שׁוֹם יְסוֹד, כִּי
בַיּוֹם מִן הַיָּמִים הֵם יָבוֹאוּ אֵלָיו.

בְּרֵג שֶׁלַח אֶת שְׁפִי יָדָיו וְלָקַח אֶת הַיְּהוּדִים, וְהִרְגִּישׁ, כִּי
אֵינָם, נִכְנָס בְּכָר לְתוֹךְ עוֹלָם-הָאֲנִידָה. כָּל הַבְּלִי אֲפִשָּׁרִי יִהְיֶה
אֲפִשָּׁרִי. הַכֹּל! אִם, לִמְשָׁל, יִפֹּל רֹאשׁוֹ מֵעַל כַּתְּפָיו, הִרִי פֶשֶׁט
וְתִכְוִפָּה, יָרִים אוֹתוֹ וְיַחְזִירָהוּ לְמִקְוֵמוֹ הָרֹאשׁוֹן. כְּצַעְצוּעַ, יוֹכֵל
הַצֵּתָה לִכְפֹּף אֶת מִרְפָּקָיו וּבִרְכָיו לִפְנִים וּלְאַחֹר. חֲדוּל יַחְדָּל
הַצֵּתָה לִהְיוֹת קֶטֶן-קוֹמָה. פִּי יִצְמִיחַ שָׁנִים יְפוֹת. הַכֹּל אֲפִשָּׁר!

אוֹתָהּ שָׁעָה נִכְנָסָה בְּשָׁקֵט עוֹד דָּמוּת אֶפְלָה לְתוֹךְ גִּן-הַבַּיִת. זֶה
הָיָה אֲבִרְשָׁקָה.

הוּא הִלָּךְ הַלִּיכָה שֶׁל מַפְקֵד, הַחֹזֵר לִפְלִגְתּוֹ. מִיָּד נִגַּשׁ אֶל
הַסֵּלֶם, קָשָׁר שָׁקִים לְנִצְלָיו וְהִתְחִיל לַעֲלוֹת בּוֹ, בְּמַהֲרָה.
עֲנֵן הַתְּמַצֵּת, כְּלוֹמֵר כְּאַסְרוֹ, שֶׁל הָאֲדוֹן אֶלחֲשִׁיף גֹּזֵל מִמֶּנּוּ
וְכֵן רַב יוֹמֵר מִכִּפִּי שֶׁשָּׁעַר מֵרָאשׁ, וְלִכֵּן הָיָה נִחְפָּז וְנִרְגָּשׁ, וְכַדִּי
לְהִרְגִּיעַ אֶת עֲצָמוֹ שֶׁרַבֵּב שִׁפְתָיו כְּאִלּוֹ בִקֵּשׁ לְצַפְצָף. כְּשֶׁעָלָה
בְּכָר לְמִרוֹמֵי הַסֵּלֶם, שָׁמַע פְּתָאם קוֹל דְּפִיקָה וְהִתְפּוֹצְצוֹת שֶׁעָלָה
מִן הַקוֹמָה הַתַּחְתּוֹנָה.

"אֵל תִּתְרַגֵּשׁ", הִזְהִיר אֶת עֲצָמוֹ אֲבִרְשָׁקָה, "אֵין זֶה לִפִּי
הַתְּכִנִּית!" אָף מִחֲמַת הַנּוֹצֵצוֹת שֶׁנִּדְעָצוּ הַיּוֹם גּוֹפּוֹ הַכָּבֵד אֶת
הַסֵּלֶם שֶׁנִּסָּה בְּמַקְצֵת יְמִינָה.

צתה נצחב לשעה קלה את אברשקה על שלב גבוה בסלם
(אני מודה במצב לא כל כך נוח...) ונראה מה היתה הסבה
לדפיקות שם, בקומה המתונה.

מחוץ לתוכנית

יבכנו אנו יורדים לקומה המתונה, שסציה האחד מרמף וסציה
השני מעונה של אשה זקנה שהיתה סוכנת הבית של האדון
אלמסיף.

היתה זאת ישישה חרשת. היא הגיעה כבר לגיל נזה, שבו
שבים לאדם מאבניו ומתק-שנתו של תינוק. גם לסנייה פרחו
והורידו כלחי תינוק. שוכנת היא לישון עם שקיצת הספה
ומתעוררת עם בוא הסלון.

חוש-השמע שלה נפגם, לא כן התחושות. ואם נכנסו באותו
לילה כמה מקקים דרך האשנב הפתוח והתחילו להתעופף בחדר,
לרמש ולהלך על פניה - הרי שזקנה הזקנה לחוש בדגדוג?
ואמנם היא הרגישה בהם והתעוררה.

קרה הזקנה בבחילה ממטטה:

"אוי, עיר המקקים!" אמרה, פתחה את הסשמל, נכנסה
למטבת, חטפה בידה את המטאטא האדן ונדפסה בו דפיקה גדולה.
אך החטיאה.

דפיקה שניה פגעה במקק. הוא נתפוצץ בקול יריה גדולה,
כשלפוחית של דג שדורכים עליה. אמר-כך בא תורו של מקק
שני ושלישי.

הזקנה טאטאה את הפגרים לזוית המטבת, כשהיא ממלמלת



בפיה קטעי מלים בלתי מובנות; היא מלאה את תפקידה במאבד
השד, בלי דעת, כי הנה לה תפקיד. היא חוזרת למטותה ונרדמה
מיד, בשבת-צחוק של איש שהזלים במעשי מרחסס לה על
פניה הורדים.

דפיקות אלו הגיעו לאוזניו של אברשקה, שעמד חרד על
הסלם הגבוה, ומגדל הפקלה הזיו גופו הקבד את הסלם אשר
נטה למינה.

גבוה בסלם
הייתה הסקה

מרחף וחציה
של האדון

ל קנה, שבו
לחציה פרחו
ליצת הסקה.

נכנסו באותו
מעופף בסדר,
יש בדגדוג?

שכל, נכנסה
פיקה גדה לה.

רבת גדולה,
רו של מקק

יא ממלמלת

הרפין אברשקה קומתו למטה ורצה את שני רבועי האור
שנשתלחו מחלונות הדירה המתונה ונשתטחו על אדמת הגן.
"מחויץ לתכניתו"

אלמלא תפש בידו הנמנית את צנור הפרוב שניבד מן הגג
עד הפרסתו, ודאי שהיה גופל.

הוא עצר את נשימתו וחכה למה שיתרחש. הוא שמע את
קול הפתור, שסבבה הזקנה כדי לכבות את החשמל לפני
שחזרה למטתה.

הוא שרק שריקה קלה לעבר החלון, כדי שיבוא ברג וינצור
לו בהשטת יד לישר את הסלם. אך אותה שעה צמד ברג מקסם
אל מול הנהלומים ולא שמע כלום.

מלאך המות

מתוך החשכה שבין עצי הגן יצאה דמות אפלה שלישית.
זה היה החמור שלנו. הוא הקדים לבא לגן הזה, צמד בצל
החצים וחכה לשעתו. וישעתו באה.

פסע לפניו, התיצב לרגלי הסלם, וצמד ברגש קסמן קריאה.
אברשקה, שהביט למטה אובד עצות, ראה פתאום את החמור.
לחרדתו הרבה הרגישה ידו, כי מלחץ גופו ומכבד הסלם,
התחיל הפרוב להחליץ ממסמכיו שבקיר. אברשקה מהר להרפות
מן הפרוב. פשט בזריזות את שתי כפות ידיו הנזקות ולחץ עצמו
אל הקיר, כדי לעצר בצד הסלם, שסבב צמד על רגלו האחת,
הנמנית, שלא יוסיף להחליק.

אפשר שעוד היה מצלים בתנועות פופיות להחזיר את הסלם

שמאלה ולהעמידו על שתי רגליו. אך לפתע נזכר בדבריה של
מגידת העמידות... וזה קרה בצבצה וכסתה את כל גופו.

"החמור הוא מלאך-המנת שלף!"

הוא הביט אל החמור וחכה לגור-דינו. וריוותו והתנגדותו
נעלמו. הוא חדל במחשבתו לדבר אל עצמו. הוא הרגיש עצמו
במלכדת. כבר פעמים רבות היה בסכנה, אך תמיד יצא ממנה
בשלוש. אך עוד לא קרהו המקרה, שיהא במלכדת שאינה
עומדת על קרקע מוצקה. כה, בגובה, באויר, וסמל מלאך-המנת
שלו מלמטה — —

היודע החמור שלנו, מה הוא עושה? העושה הוא בכונה
ובשקול דעת? ודאי שלא. אך מרגע זה נשתזרו סיוו במסכת
הגורל של הנהלים "ציון-המנת" והוא מטה את הגורל הרע הזה
לכוון אחר.

החמור השח את החלק המתחנן של גופו והתחיל לחככו ברגל
הסלם שהיתה מורמת — — —

קריאה אקמה פרצה מפי אברשקה ופלחה את אויר הלילה.
גופו קאדיר שרטט קשת ענקית — יחד עם הסלם ועם צנור-
המנוב שנסחב עמו — ונחבט ארצה אל רצפת הקצר.
הגוף נדבק אל מקום נפילתו, בחתיבת בצק שנוקרה בכם —
ולא יסף עוד לזוז.

את קול הצעקה וקול הנפילה שמע ברג. מיד קפץ בחזקה את
שני הנהלים באגרופיו. ראשו הסתובב עליו בבססרתרת. הוא

התחיל לרוץ מבהל, נתקל ברהיטי-הבית, כאלו נסמך בקצעת
חוסים, נתבלבל בין הדלתות הקרבות, רץ וקור ולא מצא פתח.
סוף סוף הגיע לקומה הראשונה, אז פתח סלון אסד וקפץ
ממנו לתוך הקצר, ואל אפלת הלילה.

קמה מהומה. בקמי השכנים הוארו סלונות. תריסים נפתחו
ודלתות נפרצו. שאלות וקריאות של אנשים נבוכים נשמעו מכל
צד. אנשים קראו:

"קפץ מן הסלון! למי יש מנורה של כיס? שם, שם! הנה!"
קולות צעדים של אנשים רודפים. רעש נעלי-בית נגררות.
ברג רואה עצמו נתון במלכדת. התשקה שמסביבו נעשתה
נקבה ממשטי עינים מבהלות. רודפים. התשקה שולחת אליו
עשרות ידים לתפסו. עליו להתנזף!

הנהלומים שבגדיו כאלו בוערים. איך להסמיךם? ואולי
לקלעם? אין זמן לחשב הרבה.

והנה נתקל בחמור שעמד. ורעיון נפלא עלה במוחו: תפס
את החמור באזניו ועמק, עמק לתוך כל אחת מהן הקנים
נהלום אסד. "בבקר", חשב בלבו, "אשוב אליה, יקירי!"
סער ונצלם בחשקה. ובאמת, התנזף כמו טפה של בגזון.

דברי הספד לאברשקה

(הכדאי להספיד אדם כמוהו?)

כך נסמים פרק חיו של אברשקה. אני מבקש את רשות הדבור
לנד גוש הנשר הזה שנדבק אל רצפת הקצר ולא יסוף למוש
מקומו.

אין לשבחו. גנב - הוא גנב. ושוחד - שוחד.
כל סיוו הו סיי-רחוב, ביום ובלילה. וגם את מותו מצא
ברחוב. הנה הוא! ולא באדם הגון, באשר רצה. הא! הבטים
ההגונים ירקי אותו מתוכם בכם רב.

הוי, הנצר המשחת של שכונת נוה-שלום, שבקצה העיר יפו!
לשמים קרובות היינו פוגשים אותו. מעבר אחד עמדו ילדים
ולקוטים על שכם, סרוקים ולבושים, ההולכים לבית-הספר -
ומן העבר השני, כנגדם, נצר הרחוב. מלקלף ופרוע ראש.
צענים בערה אש של תתול-פרא; השמים תקרתו, והאדמה
משתו. אנהנו - מושכים בעול למודים וציונים, והוא - פרום
הים המנשבת בין גבעות החול שמסביב. מבגדיו נדף ריח של
בטי מטבחים, של לשלשת פרנגולות, של אבטיחים או של
מי הים.

לא! לא אבקה אותה, לא אעיר רגש בחמים אליה. אמה
היית לנו לסמל של חסר-דאגה, של גברות ושל שותה מכוס
המים מלא-לגמיו.

אברשקה הנה נצר בריא בעל חזה בולט, וכחפים רחבות
שנשאו עליהן פנים קטנים ונוצזים, ובהרות-קנץ זרועות בהם
מסביב לאף הקצר. נצר-רחוב זה לקח בידו מקל פשוט, קנה-
סוף "חורנה" ובזכות כחו ואפיו גרע לשוות לו עז של שרביט
מלך. הנה תוקעו בחול - ואמר:

"פה. היום יסתובבו פה כל ענגינינו."

ואמנם, כל סיי הרחוב של כל נערי הרחוב, הערכיים
והיהודים, היו סובבים שם כל אותו היום. למחר תקע אברשקה
את המקל במקום אחר - ושם ישב על כסא-מלכותו. כל בקר

גבר בקצעת
מצא פתח.
אחד וקפץ

סים נפתחו
נשמעו מקל

שם! הנהו!
ית נגרות.
בו נעשתה
מולדת אלי

רם? ואולי

מוחו: תפוש
מהן הכנים

יו
בגזיו.

שנות הדבור
יסוף למוש

הִנֵּה פִּתְחֵם דָּף קֹדֶשׁ וּפְרָק קֹדֶשׁ שֶׁל חַיִּים. מִן הַנִּסְיָן יָדַע לִבְטַח
 כִּי הַחַיִּים צְשִׁירִים מְאֹד בְּמֵאֲרָעוֹת.
 בְּתוֹךְ מְהוּמַת הַרְחוּב הָיָה אֲבִרְשָׁקָה מְהֻלָּךְ תָּמִיד בְּאַמְצָע.
 סְבִיבוֹ חֶבֶר גְּתִינִיּוֹ. שָׁם שָׁמִי אֲצַבְעוֹת בְּפִי – וְאֵת שְׂרִיקָתוֹ הִפְנָה
 הָיוּ שׁוֹמְעִים אֶפְלוֹ שָׁם. לִיד חוֹף הַיָּם, בְּמִקּוֹם שְׁמִשְׁלוֹת הַסִּירוֹת
 הַשְּׁבוּרוֹת. כֵּן הָיָה מְהֻדָּק אֵת מוֹשְׁבוֹת מְשֻׁלָּתוֹ. הֵנָּה הָיָה עוֹשֶׂה
 מִלְחָמוֹת וְשׁוֹבֵר מִלְחָמוֹת לִפִּי דָרְכּוֹ הַמִּיֻּחָדָת.
 "בּוֹאוּ" הָיָה אוֹמֵר לְנֹעַר שְׂאִינוֹ נִשְׁמַע לוֹ, "אַרְאֶה לָּךְ מַשְׁהוּ"
 נָגַשׁ אֶל אֶבֶן וְאוֹמֵר: "הַסְתַּכְלִי, גִּתְּהִי?"
 "גִּתְּהִי!"

יִרַק אֲבִרְשָׁקָה עֲלֶיהָ וְרַמַּס אֵת רִקְוֹ בְּרִגְלוֹ הַיִּסְחָפָה:
 "נִשְׁאַר מַשְׁהוּ?"

"יִרַק רִטְבוֹ" עוֹנָה הַנֹּעַר, בְּקוֹל חֲנוּק וְלִבּוֹ מִנְבֵּא לוֹ מַשְׁהוּ
 לֹא טוֹב.
 "מִקֵּשׁ כֵּן יִשְׁאַר גַּם מִקֵּה, אִם לֹא תִשְׁמַע. לָעֵת צִמְחָה זֶה
 הַכֹּל".

כָּל הַחֲבוּרָה הִיָּתָה גּוֹעָה בְּצָחוּק, וְאַבְרִשָׁקָה הָיָה מְתַרְסֵק לוֹ
 בְּהִלּוֹךְ הָאֲנָוִים שֶׁלוֹ, חוֹגֵג וְשֹׁלֵט.

רָגַע, רָגַע!

לֹא לִמְעַן אֲבִרְשָׁקָה, כִּי אִם לִמְעַן אִמּוֹ, כֵּן לִמְעַן אִמּוֹ נוֹשֵׂא
 אֲנִי אֵת דְּבָרִי.
 הָאֵם הַקְטָנָה. עֲלֶיהָ הִטַּל לְחֹנֶף אֵת אֲבִרְשָׁקָה, שְׁנֵתֵימָם מֵאֲבִיו
 בְּעוֹדוֹ מִיֻּטָּק, וְאִיךְ אֶפְשָׁר לְחֹנֶף יֶלֶד שְׂאִינוֹ נִכְנָס הַכִּיָּתָה אֶפְלוֹ
 לְשָׁנָה? הוּא בְּרַח מִקִּירוֹת וּמִגַּג בְּעוֹדוֹ בֵּן שְׁמוֹנָה. אֵין קִירוֹת!

האם מחזיקה צלחת של מרק בגדים והירות, גדים היוצעות
בה יקר וחשוב כל דבר-מאכל, יוצאת החוצה ומציגה אותה
על המדרכה וסרה ומתרחקת, כמי שנותן אכל לחזול ור. מאחת
המקצאות מוכי: אברשקה, מביט לצדדים ויושב לאכל.

אז פותחת האם את פיה, המתענת בקלות של גומי סביב
שנים צהבות, ומתנה צרותיה. אם נעצרו ערבים לשמע, דברה
ערבית: יהודים - יהודית. דבריה היו יוצאים ממנה כדברי שיר
השגור על פיה.

היא היתה מוסיפה משפט למשפט, כמוכר הגלידה, המוסף
לתוך הגביע מקל המינים, אחד על גבי השני:

אני האם, שנידק נפוחות ואדמות -

כך תייתי מכה את בני.

קשרמי - ולבי נשבר. הגנב!

שברתי סלסדים שילמדוהו - ויטו בו.

קראתי לצועניות - ובשלו גסלסים.

אך לבו לב אבן - וסרא.

ומכל גנבה שדקה - נצא ונאי. קרמאי!

שוקרים וגנבים אומכים אותו. נה לנו.

ביתנים גמר אברשקה את האכל, הותר את הצלחת במקומה
הצלם.

האם היתה כופסת את גופה, כאדם שקבל עליו את הדין,
הריקה את הצלחת ונכנסת לביתה מתוך ידיעה ברורה, שגם
הפעם לא הצליחה לרכך את לב בנה.

כהיכסה ותתיקה היתה נשמעת חכמת אבן על הדלת שנסגרה

סוגי
בבתי
המסירה
שראים,
אברל
הנצח
בחס
השקיע
לחבת
השלם
אקד

אברשקו
השאה.
לכסות.

עברו
בגדוד
התפוח
לכית
כפוחות
כחכוח
האם
כאלו
הכוח
הכילה



אחרי האם. כך שלח אברשקה את ברכתו, ברפת המזון, לאמו.
השומעים והמספקים געו בצחוק.
הרי כל הרחוב אהב את אברשקה. הוא היה אישיות צבורית.
הנה כך, גדולים, מבשנים ומשפמים היו יושבים בעלי התנויות.
לבושים חלוקי משי צהוב ונוצץ, נתגורות צמר רחבות מנשאות
את פרסיהם. יושבים על שרפרפים, בשבף רגל אחת נתונה על
כרך תכרמה ופולטים מפיהם בדורי צפון מן הנרגילות.
התננים, האכשיתים והעפון היו ממלאים בצורותיהם הבדוריות
את כל תחום האפולולית החומה של התנוות (כל אפולולית, באור
היום, היא חומה, ולא שחורה).

חוננים נכבדים עליה היו מקדמים בכרכה את פני אברשקה.
בבית-הקפה היו יושבים השוטרים והקצינים, ברכיהם מפשקות,
ומגפיהם נוצצים. "ידישן האלהים את עצמותיה, אברשקה!" היו
קוראים, בראותם אותו עובר ברחוב, וממיינים אותו לשבת עמקם.
אברשקה עמד רגע מהסס. הביט בצחוק אל מגפי השוטרים,
שנוצצו כחצילים, ואל בגליו היחסות.

"בחפץ-לב!" קרא. נכנס לשולית הבוץ שמשני עברי הרחוב,
משקיץ בה את שמי בגליו עד מעל לקרסוליו, וצועד ונכנס
לרחבת בית הקפה, כשרגליו נוצצות בטעטה בוץ דק ואפר.
ישלם את פוכעו אל עבר הפדחת, מסב בחשיבות וקורא:
"אחד קפה, הנצרו!"

אברשקה היה חשוב. לא נעשתה גנבה בעיר, שלא ידע מי
עשה. בפקחותו היה מגלה מה שרצה לגלות ומבטה מה שרצה
לכסות. אותו היה כדאי תמיד לשמץ.

עברו השנים השמחות, והוא נשפנה. חדל ללכת במלך
בגדוד והנצרים סובבים אותו. היה לאיש-עסקים, איש-לחשים
ושמחות בענינים שונים. עסקיו נשתפרו. שבץ היה, מלבש היה.
לבית אמו היה שולם סלים מלאים ירקות, ביצים ומתנגלות
כפחות. היה פותח את שני חלקי הדלתות בבית אמו ויושב
ברחבות ליד שלטון צרף. מפתח למטה מציצים כמה אבטיחים.
האם חדלה לחנכו. והוא התחיל לקים בה מצות כבוד-אם.
כאלו הסגם ביניהם: כל אחד עוסק בשלו. הוא היה גורף ומביא
הפיתה בלילות כל מיני סחורות ומזונות והיא, האם, הייתה
מבילה בצנעה מפתח לסוחרה, צרכי אכל לשכנים עניים:



יון, לאמו.

צבורית.

החנויות.

מנשאות

מתונה על

הפדוריות

ית, באור

"לכם מתר ליהנות מאלה, יותר ממני", היתה אומרת באנחה.
 אברשקה החליט להיות אדם הגון. הרחוב טאטא מכל הנערים
 הפוחזים ונעשה בית-קבול רק לקלפות אבטיחים, ונבות של
 קני סקר, וזבובים, זבובים. הרחוב הפסיד את אברשקה, והוא
 עולה במעלות ההגינות. תפר לו בגד של שבת. הזמין געלים.
 גרב כסף על שם אמו למושב זקנים. מעתה יושב הוא בקת'
 הקפה, מאחורי תריסים מגפים, שותה ומתלחש, ועיניו נעלות
 מחסרות הכזה - כאלו היו כפתורים ירקים.
 כן, כך חשב את מעשהו האחרון אשר יעלהו למרומי
 החשיבות - עד שנשפט הסלם מתחת לרגליו, והוא נפל בתנופה
 גדולה אל המרצפת. ועתה הגה מצוטטפים אנשים במקום נפילה
 גריתו ואומרים:

"מה נשאר ממני? רק רטב!"

בזה אני מסים את דברי ההספד. אני יודע מה מרבה בהם
 יותר, קטרוג על הגברתן הזו, השפתפות בצערה של אמו
 הישרה או געגועים על חיי הרחוב שהיו תוקסים אז בנצח
 חיים שונים.

בצריך רעוע

בלילה ההוא, ליל השד, אם שמע איש, מתוך שנתו, את תקתוק
 פרסותיו הקצוב של חמור שהלך באמצע הרחוב - לא היה
 משער כלל, כי חמור זה נושא בתוכו עשר גדול כל-כך.
 למי מיעד עשר זה?

החמור הלך בבטחה, כיוצא לאן עליו ללכת. הלך ונעצר ליד דלת של צריף רעוע. בתוך אפלת הצריף נשמעה אז שיחה כזאת:

"אמא, מגלגל לי בבטן".

"וגם לי", נשמע קול ילדה, "לא אכלתי דבר".

"וגם לי", הוסיף קול שלישי של ילד שני.

"ילדים, יאיר הבקר, אלה לשוק", נשמע קול השם.

"איזה צד הוא ימין?" שאל קול הילד הראשון.

"בזה שאטה כותב בה".

"אכל כשאני עולה במדרגות שמסתובבות?"

"מה אינה מבין?" ענתה הילדה, "סתובב שאטה כותב".

"ואני לפני שהנני עולה במדרגות, אני מחזיק ביד הימנית איזה חפץ. אם מתבלבל אני, הנני מסתכל באיזה יד אני מחזיק".

"אכל אם יש לך סיר של חלב בשתי הידים?"

"אני מחזיקה את לשוני בצד ימין".

"ואם את צריכה לדבר?"

"אני עוצמת עין אחת, את הימנית".

המשוכה הזאת סתמה את כל הטענות.

באפלה התחילו להתבהר משות קטנות, שהילדים שקבו בהן.

מן הצד עמדה מפת האם. מול שמה ופנמה שבר שקט בצריף.

רק הילד הקטן נקנף ללא מנוחה בריסי עיניו הגדולות, כמו

בנפי פרפרי לילה. הוא העמיד לחשב ואמר:

"ואם עמד וזוב על עינה העצומה? הלא את פוקחת אותה.

איפה צד ימין?"

"מספיק לבלבלו" אמרה האם ממשתה.

"אמא! מגלגל לי בבטן".

אומרת באנחה.

א מכל הנערים

ים, ונבזות של

אברשקה, והוא

הזמין געלים.

ישב הוא בקמ

ועיניו נעשות

נעלהו למרומי

וא נפל בתנופה

מ במקום נפילה

מה מרבה בהם

ערה של אמו

חסים אז ביצרי

נחז, את תקתי

רחוב - לא היה

ל כל-כה.

"גם ליו"

"גם ליו לכן אני חושבת כל מיני דברים, שאשבת. גם הנזוב
לא יבלבל אותי. אני מחכה, חושבת, והולכת לי הלצה כפי
שצריך".

"כמו אמא שלנו, אמר הקטן, 'פרשה סגור - ודיו'
באותו רגע נפתחה הדלת, שלא הייתה געולה ולחדר נכנס
אורח בלתי קרוא: החמור שלנו. ככל חמור, לא אמר שלום,
נכנס לו, עמד באמצע החדר והשפיל ראשו.

הילדים קפצו מטומיהם בבהלה. כל אחד שאל שאלה. אין
זה כל-כך נורא, אף אצלם צדיו דבר כזה לא קרה.
מתוך התשכה נוצצו עיני החמור בעצבות מרגיעה. התחילו
הילדים מחליקים ומגפסים אותו כאלו היה מתנה שלהם.
"זו און ימניתו" אמרה רחל בת מזל וטפחה באון החמור -
והנה נפל מתוכה יהלום, מכש חלום, נוצץ כשמש קטנה! אכן
זו מתנה!

"אם כך", אמר האח הקטן, "זו היא השמאליתו"

טפח בה ונפל מתוכה יהלום שני.

קפצה האם מזל ממקומה וקראה:

"יהלומי יהלומים! אכן, זה אצבע אלהים. ספקו בפנים והודו
לאל שמים. נס אינו נשנה פעמים - אף הנה היהלומים אצלי
בידיו!"

יצאו הילדים במחול סביב החמור ושרו שיר משנה שזו צמה
חברו אותו, שיר שגם ילדים רעבים אחרים יכולים להבין אותו:

יחר בקטן לא יגלגל,

שיר-הלל. שיר-הלל!



אדוני השופט - מופת!

כל כפר בית-המשפט הקמה מאנשים, שבאו לשמע את כל פרטי
הנגבה הנוצנה, והמהומה רבתה שם.
לפני פסח אולם-החקירה צמד הפרוז של בית-המשפט, בידו
האחת קריץ של גבינה, ובשניה גליון נזר ופיו מקריז על כל
שמות העדים, הצריכים להגיד עדותם בחקירה - והוא עוצר
בעד קהל הנאספים שלא יתפרץ לאולם, שהיה מלא מפה לפה.

גם הזבוב
הלאה קפי

סדר נכנס
מר שלום,

ואלה. אין

התחילו

החמור -

אכן

והודו

אצלי

שזה עתה

אין אותו:

הפעמון צלצל, מזכיר בית-המשפט קרא: "דמו"
כל הנהל עמד על רגליו, ושל קמת הדין הופיע כבוד השופט.
הוא נגש אל השלחן וישב לו ברחבות, כאלו בטוח הנה, כי
עוד מעט יגישו לו בקבוק גאווה.

לפני השלחן היו מנחים תפוצים שונים הקשורים בענין העסקיה:
שרשרת התבי, הקצצה הסודית, מקדש וצבת, התבי הענוק
המטאטא, שבו הכתה הזקנה את המפקדים, וגם המפקדים המרשקים
בכבודם ובעצמם היו מסלים בצלחת. ואחרון אחרון חשוב, יבדל
לחיים ארזים, החמור שלנו, שעמד ליד שלחן השופט.

על ספסל העדים ישבה הזקנה בכדת-האזנים, לידה ישבו
במה מן השכנים, שקאו ראשונים למקום השד.

גם מזל וילדיה היו שם. צדון היו לבושים קרעים ובלאים, אך
פניהם האירו משמחה נשבע. הקטן שבהם החזיק בידו צגת חלכה-
סום-סום, אבל ממנה וביראת-כבוד עפעף בעיניו כלפי השופט.
כבוד השופט התחיל בגבית העדות.

מן החלון העגל נפלה אלמנת אור והאירה את ראשו של החמור.
וכך זכיתי לראותו מואר היטב. הסתכלתי בו, עם כל שאר
מצריציו, ותשכתי בלבי: הניתי נזמן הרבה מאד אלו יכלתי
לדעת, מה מסתתר שם, בתוך המס שמאחורי המצח המסלקל
הזה. היודע הוא, מהו המפקיד שמלא בקל הענין הזה? המבין
הוא את כל התמורות הגדולות שחולל בגורל "עין-המזן"
והאנשים האלה? לפעמים נדמה לי, שבצינים תמימות אלה
מנצנצת איוו ערמומיות חבויה – אך מה יכול אני להבין
במחשבותיו של חמור?



הסתכלתי גם בפני האם מזל.
היא הייתה חזרת וזקופה ודממה
לגר של שבת שבעה ברות. ומה
הטובים חלפו.

"הפעם" החליטה מזל, לא תוציא
את היהלומים מזדיה ויהי קהו
אך פני השופט, שהיו בטוחים
בעצמם, הטילו ספק בלבם, אם
אמנם תוכל להתנגד לו לכשידרש
מקנה להחזיר את היהלומים.
לפי החוק היו היהלומים רכוש
של האדון אלמסיה. מביתו נגנבו.

מזל אמצה את גבות-עיניה והשתדלה להזכיר לעצמה את
העבדות שהן לטובתה: (א) הסנור שפרשה אל מול פני השמים.
הנה הוא איתה, ביד ימינה. היא שמרה עליו כצל מן-פרת קוֹשֶׁה.
והעורבים שעפו... (ב) בעלה שמת מחמת היהלומים. (ג) (יטכן,
שנה שנה לב, אך הוא העקר:) זלדיה הרעבים. אך מי יאמין
לה בארץ זרה כשתספר על מעשי נסים משגים?

בגנות סובב השופט עפרון בין ראשי אצבעותיו והקשיב לדברי
המציידים. אצבעותיו, שהיו מתקפלות בקפלי קרים קטנים, היו
תפוחות ומלאות בשחון. הן הטילו בלבול וספקות במחשבותיה
של מזל. גם הספר העבה, ספר החקים שהיה מנח על השלחן,
היה סודי ומטיל הסיסים.

בוד השופט.

ס הנה כי

גון העקירה:

מכי הענוק

ים המרסקים

חשוב, יבול

ט.

לנה ישרי

וקלאים, אך

עגת חלבה-

לפי השופט.

של החמור.

ם כל שאר

אלו יכלתי

צח המסלסל

הזה? המבין

"ציון-המנות"

ממימות אלה

אני להבין

111
"איך אפליים", חשבה מזל בלבה, "להזכירם, להחיות את כל
הספק הזה, ולהכניס אמונה בלבו של כבוד השופט? עוד לא
נסתים הגם. עוד עלי להחזיק את הסגור פרוש".

פתאום נשמע קול רעש גדול ליד דלת הבנינה, וקולו של השמש-
הכרוז, שהיה מעבה משום שפבר לעס את הפריד השני, קרא:
"אדון, לא להקנס!"
הדלת, בכל זאת, נפתחה, ולאולם בית הדין נכנס האדון
אלחשיף.

רק עתה התעורר מפס-השנה שהשקחו אברשקה, וכשפא
לביתו, נודע לו כל הענין מתחלתו ועד סופו, שנסתים, בידוע,
בזאת שהיה לומים סורו לזדיה של מזל. מיד העמיד בגלים
מורוות והגיע לבית המשפט, בלו מנפח מהליכה מהירה, אך כל
רגע יש לו פגע: הכרוז לא נמן לו להקנס.
"מה שמך, אדון?" שאל אותו אגב לעיסה.
"אלחשיף".

הסתכל הכרוז בפריד השלישי שבדיו הימנית, אחר-כך ברשימה
שבדיו השמאלית ואמר:
"לא אניחה להקנס. אתה אינה ברשימה".
"אני, אני..."

"אתה יודע לקרא? קרא: רשימת תשמישי העדות: שרשרת
התבי, הקפסא הסודית וכו'. רשימת העדים: הנקנה בבית-
האזנים, מזל וילדיה וכו'. אין כאן אלחשיף!"
"קרה לנו גם, תן להקנס!"



והקרוז בשלו:
"ברשימה לא אלחסיף ולא
גם!"

האדון אלחסיף הנה דומה
לקמקום רותם. עיניו יורות
אש, ופיו פוסם. הביט על
סביבותיו ומצא עצה: דחה
בגדו את המכריו הלועס, בלי
שים לב אליו אם נוח הוא או
כועס, נכנס לאולם כמו פצצה.
אתריו נראו הקרוז ובפיו ביצה.

פנה האדון אלחסיף והלך אל עבר השלחן, הרים שמי ידיו
וקרא:

"כבוד השופט! מופת, מופת!"

באולם השלף הם. אפשר הנה לשמע כל זבוב ששם.
השופט בלע קצת אור, קם ואמר:
"זכר דבריה, מר אלחסיף!"

"כבוד השופט! אני הרבה", אמר ופשט שמי ידיו להראות
בעליל כמה זה הרבה - "במצט מלים", והראה מדה של מעט,
נשם נשימה צמקה, הרים אצבע וקופה כלפי התקרה וקרא
בקול גדול:

"אצבע אל הים! כבר פעם שניה מתרחש זה הנס! לבי
קלו נמס! די לי דיו העורבים והחמור הם שליחי אל שדי".
אז פנה האדון אלחסיף אל מזל:

"בתי, בתי מזל! סליחה ומחילה, ואני - נבל!"
נפל לרגליה והתחיל לנשק געליה הבלויות ולקדושים את
שפתיו השמנות באבק שצליהן.

ממה אנשים הצרכו לפנות מקום לגופו הגדול, כאשר קרס
על רצפת האולם. גופו המסרקל היה דומה לשק כבד, שהפל
ארצה מכתפי סבל עיף. כבד צון. אף-על-פי שגופו מלבש
בגדים יקרים שקמטיהם צדינים, עורר בתמים בלב הצופים.
האדון אלחסיף היה חור, מכה פחד אלהים ומלא חרטה
וקניעה. הוא היה שבור ומפגר כבד-מים שנפל, נשבר לרסיסים
ומימיו נשפכו.

"אסלה פנוף", אמר ונשא את פניו אל מזל, "בואי מזל, את
וילדיך לביתי ואשרתכם כל ימי".

ואז ספר האדון אלחסיף את כל פרשת הנהלומים שבאו
לנידו, ספר והוכיח כל דבר בעבדות של מקש. לאט לאט אורו
פני מזל עד שהיו קורנים ודומים לגר של שבת.
הרגשה של חג ושמחה נרדה על כל אולם בית המשפט. גם
כבוד השופט שמת, אף פניו היו גבוכים. הוא גרד את אָזנו
המניח וקשב בלב:

"איך מכניסים ספירי-מופתים לספרי משפט?"

וקול ששון וקול שמחה מלאו את כל העיר לשמע כל הנסים
הנפלאים האלה. היו ששמחו בחלקה של האלמנה מזל וילדיה,
שבאו להם מצתה חיים של עשר ורנחה. היו ששמחו כי נפטרו
מאברשקה, אף היו ששמחו לראות פנים אל פנים את החמור
שלנו שקבר נתפרסם בארץ.

אנשים, ובראשם הקרוז של בית-המשפט, הובילו את החמור בתוך ובמצלמים לבית המרחץ, שם רחצוהו בסבון, ספגוהו במגבת, סרקוהו במסרק ושפשפו פרחותיו בגיר-וכוכית.

יצא החמור מבית המרחץ, ומראהו הוד והדר. הליכתו זקופה, וצל כצחו, לאחר שסרקו את תלתליו, עמדו שערותיו מברדות וצשו לו כעין צננה אפרה וקטנה מצל לשתי ציניו.

ומזל וילדיה באו לגור בבית דודה ונכו לחיים טובים. קומתה של מזל נודקפה, התפוחות סרה מידיה. היא הרבתה למת צדקה ולתמוך בעניים. "יהלום-המנות" מיום שחזר לנדיה חדל להביא מנות לבצליו, אלא החל להביא ברקה ואשר. אף העצבות שבפני מזל לא סרה. המשלומים הטובים שבאים לאנשים שסקלו חנם – אין בלחם להשיב ימים בקדם.

סופו של בורג

לפני שאסיים את ספור "יהלום-המנות", יש ברצוני לספר על סופו של בורג: בורג נענש מעצמו ולא הוכא אפילו למשפט האדם. כל שארית-ימיו היה ברוך אחרי המורים. כל חמור שנגזמן לו, היה נגש אליו ומדבר אליו כאל ידיד שאבד, שולח ידיו לתוך אוניו לראות אם אין בהן יהלומים, ואל האנשים הנצבים היה פונה באנחה ואומר:

"כל תכניות, שהן מפרטות, מחכמות ומדיקות, נכשלות בשל דברים של מה-בבך. עוד לא נוצרו המשקפים שרואים בהם את העתיד. בטפשים אנו עומדים בפני הקיר האטום.

מלב צער הנה מרבה בשתייה, מתנועע על רגליו הכושלות
והולך מחמור אל חמור. הוא האמין, כי יבוא יום ואחד החמורים
יגאלהו מפניו.

קנה ברג, כי דוקא חמור יביא לו את האשר, שלא באברשקה,
שאמר, כי חמור יביא לו את המנות. ואמה לה ונהיה חכם, והבן
את הסיים! דבר, שאחד חושב כי עתיד הוא להביא לו אשר,
השני מתנרא מפניו, שימיט עליו אסון:

ברג חבר פומון, שהיה מהלך ושר אותו בלילות בשעה שקל
אנשי העיר בבר היו במטותיהם.

לכנה צהבה היטה מאירה את פניו, רק פיו הפעור, שדמה
לפתח מערה והנה חשוך ומחפר שנים, פלט מלים משונות
במנגינה משונה:

זה הספור, וזה הסמור:

אני חטפס שסמן

את אשורו באוני החמור...

נודו לי, נודו.

לכן אשכר ויבוס ימי

אני מוקל דקפת עיני.

באמת השנים

באחד השבילים

דקנן אור שמש

סתבה הוא לי...

אך זה יהיה בבר האתר...

(שלוש פסוקים: "באתר")

נת גורלי ונת מזלי
לא ארע עוד לקה הוא לי.

אזי לו לארדון
שעבר את ספתן האשר
רק בקגלו האסת —
בשגנה פחזיק הששן בעקב
וסחב וסחב
לתהום האבדון
נודו לי, נודו.

המורי, חמור התכלת
שחט אותי כבמאכלת
תנו ידי בשלשלת
כי רצחתי אדם.



ליו הכושלות
אחד התמורים

א כאברשקה,
ה חכם, והבן
יא לו אשר,

בשעה שכל

פעור, שדמה
מלים משנות

המנגינה היתה קורעת לב ומטילה פחד ונצבבות. הייתי מסתכל
 בפיו הפעור וחושב: אין מגופה בעולם שתוכל לסתם פתח זה.
 פתח האקלים הוא, שרק המות יכול לחסלו ולקביא עליו מנוחה.
 רשמתי לי את הסומון הזה, רק בקרוב, כי פעם בפעם היה
 ברג מקניס בו שנויים. בנחם לבית האחרון עלי להעיר שני
 דברים: (א) כי צבעו של החמור נהפך, משום מה, בשיר
 לתכלת (אולי לשם חרוז בלבד?); (ב) איש לא האמין לברג.
 כי רצח אדם. אולי התכוון לעצמו, כי כמו ידיו את סיוו שחת
 נהרי הוא חשוב כמת.



הנה בנה אחד מן המפיעות
 שישו או ידמות החמור עלי.
 קסיד זה נחשב נושא ברקת לבעליו.

יתי מסתכל
פתח זה.
ליו מנוחה.
בפעם הנה
להעיר שני
מה, בשיר
מין לברג.
חיו שסת

לחסר המעשה ב"צין הסנות" נתפרסם המורנו פרסום
גדול ונקה לקבוד רב: כתבו עליו בעתונים בשלש
השפות הרשמיות, חקרו לקבוצו שירים, והקריחו, במוקן.
גם הרבה בדותות.

אז עלה בדעתי לאסף את כל החסר הזה.
יש כמה דברים לזכותי (אני מודה, אין לי מכללות
לחבות, כפי שדורשת מדת הנימוס, עד שיבואו אחרים
וגידו דבר זה).

כפלתי על עצמי את חבור כל המאמצות הללו:
(א) משום שאני חי הרבה שנים בארץ זו ובביר הרבה
מאנשיה מסגיתם ומאחוריהם: (ב) משום שקצננת העיורים
שאני עושה, יכול אני לספר את המעשים בזה קצור.
גן. המורנו נקה לתנופה גדולה, והמאמצות
מסריחים אותו מהסקיד אשר לפשנתו הגדול מקנו.
היי, פרסות קטנות שנקשחו בקשחת האשר והסמים
המפלאים, אני אחריכן!

ନିଧିଆଁ ଶୁଣିବ ।



המזימה ליד המדורה

הר. מדורה, וזקני-הכפר יושבים סביב לה. אנניהם שקופות
נאדמות מאור האש. פניהם רציניים, מצחיהם מקמטים.
צרות, צרות.

הן התחילו משכבר הימים, לפני שנים רבות. סבומיהן
הנכונות כמעט שנשכחו. אפשר שהתחילו מאותו בוקר, שבו צמד
אדם אחד, הציב גל-אבנים ואמר: כאן מתחיל העמק, נאשר
מעל לו שיך לאנשי ההרים.

עוד בלילה ההוא באו אנשי-ההרים והעמידו את גל-האבנים
אל מאחורי המעין למקום נמוך יותר.

אז פרצה המריקה הראשונה. ואחריה הקטטה הראשונה. ואחר
כך באו האחרות, המרבות. על גל-האבנים נשפך דם אדם. וקיי
יללות-נשים והספדי-אנשים.

ואז באו ימי גאלת-הדם. חללים הפילה גאלת-הדם, כמגפה.
נהרג אדם, מיד קמים בני שבטו והורגים אחר מחתיו מאנשי
השבט שרצת. לחק הזה אין גבול, הוא חוזר-חלילה ללא מעצור.
הרבו אנשי-ההרים ואנשי-העמקים לחפש פתרונים, להפסיק

את המלחמה ולעקר מלכ את השנאה. מצחיהם נתקמטו לא רק
העבודה בשמש, אלא גם מטחשבות. ומצח חכם יש להם לאקרים.
זם גכשושיות בולטות, וחרץ מעל לגבות העינים. פקחים הם.
אך בכל השתדלותם הרבה לא הצליחו.
מה עשו?

הומינו אנשים חכמים מתושבי הערים. שישיפו דבריתקזה
ומוסר ונישמו שלום. מהם שחבשו מצנפות לבנות לראשם, מהם
בעלי תרבושים אדמים, ומהם בעלי סוחרים מתנופפים.
וקיו החכמים נוהגים בחכמים. נושאים דבריהם בגנות ובחשיבות.
ידועים דברי חכמה ומשל בגוון ערב לאמר:

עגל הוא הראש. אך אינו מתגלגל.

הקריב עליו קרבים — ונגלו אמת.

כל אדם יש לו רק שתי כנלים.

העשן עולה ויורד. אך הרגל מתבוססת רק לאחורית.

השנים עוסדות בחצי-גרן עגלת, וטלשון באמצע.

וקיו אנשי הקפרים מקשיבים, מחשבים בדעתם ובדוקים



בשכלם. ולאחר שפדקו, מצאו, לתהוהוכם, כי כל דברי התקפה
האלה נכונים באמת, מכונים לאמת, ומכונים מאד - ונהנו הנאה
מרכה. והיו נותנים לתקמים מתנות טובות ומלוים אותם בקבוד
גדול עד גל-האבנים, ושם נפרדים מעליהם.

והיו התקמים עולים במעלה-הקר. ועוברים אל אדמת תושבי-
הקרים, וגם תושבי-הקרים היו מקבלים פניהם בדרך-ארץ הרבה.
והיו התקמים נושאים גם שם את דבריהם בגנות ומדברים
דברי הקמה ומשל בנגון ערב, לאמר:

הראש אינו מתגלגל, אף-על-פי שגל הוא.

הקרבן רק רגל אחת לו - אבל עליו קרבים.

רק שמי נדים לכל אדם.

הרגל מתבוססת רק לאחורית - אך העצם עולה ויורד.

הלשון באמצע. ונשנים עוסדות הניב לה בחצי גרון אגלה.

קבלו התקמים גם מהם מתנות טובות בשבב דברי-התקפה
הנכונים וקורו שבעי-רצון איש-איש לעירו.

אף מריבות השבטים לא פסקו.

מה לעשות?

באו אנשי המקשלה והשתדלו להשקין שלום. באו פקידים
קטנים, ובאו פקידים גבוהים, עד שבא נציב המחוז בקבודו
ובעצמו. הוא הנה בסכונת הקטנה שלו, שדגל קצון מתנפף עליה.
והנה מאסף את הנקנים, מדבר עמהם בנימוס או כועס וגוער
בהם, לפי גסבות הדברים: עושה משפטים, מטיל קנסות ובשום
השערות שבידו מכריע את הנכונים הרבים; והנה חוזר צר

לְבֵיתוֹ הַמִּקֵּף פְּרָחִים, בְּבִטְחוֹן, כִּי הִנֵּה הַצִּלִּים לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּיָאוֹת
וְכִי בְּאֵמֶת מַגִּיעָה לוֹ אַרְוַחַת עָרֵב טוֹבָה.
אֵךְ עוֹדוֹ שׁוֹתָה אֶת הַקֶּפֶה הַשְּׁחֹר לְקַטֹּם הַסַּעֲוֶדָה, וְהִנֵּה
מַצְלֵצֵל הַטֵּלְפוֹן:

"הָאֱלֹהִים! נָצִיב הַמַּחְזוֹן! רֵצַח הַדָּשׁ קָרָה אֶצְלָנוּ.
אִזּוּ בָּא הַנָּצִיב הָעֶלְיוֹן, בַּמְכוּנִית הַלְכָּנָה שְׁלֹה, בַּעַל הַצּוֹפֵר
הַמִּשְׁלֵשׁ. קְבֻלוֹת-פָּנִים וְדְבוּרִים, וְהַמִּשְׁלָה הַטִּילָה קְנֻסוֹת גְּדוּלִים
מֵאֵד עַל כָּל מַעֲשֵׂה-רָצַח. וְהַמִּשְׁלָה בָּנָתָה מִבְּצָרִים לְמַרְקוֹי
הַמִּשְׁטָרָה וּמִלָּאָה אוֹתָם שׁוֹטְרִים גְּדוּלִים, שֶׁבָּאוּ מֵאֶרֶץ אַחֲרָת.
בַּעֲלֵי שָׁפֶם מְגֻדֵּל וּכְפֻתוֹרֵי-נַחֲשֶׁת נוֹצְצִים וּמִטִּילִים אִימָה. בְּשֶׁכֶת
הַשׁוֹטְרִים הַגְּדוּלִים עַל אֶקֶפֶם, הָיוּ הָעֵינִים כּוֹאֲבוֹת מִחֶשֶׁשׁ שֶׁמָּא
יִשְׁתַּבְּרוּ גִבּוֹת הַסּוּסִים לְשָׁנִים מִכְבֵּד רוֹכְבֵיהֶם. וְהָיוּ לַשׁוֹטְרִים
וְרִקְרִים וְרוֹבִים אוֹטוֹמָטִיִּים וְתוֹתִי-הָרִים.

וְהַעֲנִינִים יִגְעִים וְרָעִים מִיּוֹם לְיוֹם.
הַשְּׂדוֹת שׁוֹמְמִים בָּאִין זֹרַע, גִּבּוֹת-הַיֶּרֶק אֲבֵלוֹת בָּאִין מִשְׁקָה.
הָאֲנָשִׁים עוֹסְקִים בַּחֲשׂוֹבִים: מִי נִשְׁאָר חַיֵּב לְמִי חוֹב שֶׁל גְּאֻלַּת-
דָּם? כָּל בֵּית מִסְמֵן לוֹ בְּזָוִים אֲדָמִים עַל הַקִּיר אֶת הַחֲשׁוֹבֹן
הַמִּסְבָּף שֶׁל "מִי לְמִי", וְכָל תִּינוֹק הֵינָה שׁוֹקֵד עַל כֶּךָ. אֵךְ מֶה
יִזְעִילוּ כָּל הַחֲשׂוֹבִים, אִם לְאַחַר הַקְּנֻסוֹת הַכְּבָדִים עַד מֵאֵד עַל
כָּל מַקְרַה-רָצַח, לֹא כְּדָאִי, פְּשׁוּט אִי-אֶפְשָׁר, לְהַמְשִׁיף וּלְרַצֵּם!
כָּל חֲשָׁבוֹן מִכִּיָּא עִמּוֹ תוֹצֵאָה. וְגַם לַחֲשָׁבוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלַּת-הַדָּם
נִמְצָא מוֹצֵא. הֲלֹא אֶמְרָתִי, כִּי מִצְחֵי חֲכָמִים יֵשׁ לָהֶם לְאֶקְרִים:
אֲנִשֵּׁי-הַהָרִים הִתְחִילוּ לְהִלָּג כָּל זָכָר בַּחֲמוּרֵיהֶם שֶׁל אֲנָשִׁי
הָעַמֵּק. וְאֲנָשִׁי הָעַמֵּק הִרְגוּ כָּל נִקְבָּה בַּחֲמוּרֵיהֶם שֶׁל אֲנָשִׁי הַהָרִים.
אֲכֵן, זוֹהִי הַמִּצְעָה!

ואמנם, היא גרמה נזק רב לשני הצדדים, והקנסות היו קלים
מאד. וכך הצליחו הכפרים להמשיך את שלשלת גאלת-הדם
על חשבון עם-החמורים.

אף בינתיים לא יכלו האכרים לעבד את אדמתם, לשאת את
הפרות השוקה. ועם-החמורים הנה נשקד והולך.

ואכן, זוהי הסבה שבגללה זה ישובו זקני-הכפרים סביב
למדורה. אנניהם שקופות נאדמות, פניהם רציניים ומצחיהם
מקמטים.

כבר הוסיפו כמה פעמים אנשים יבשים למדורה. כבר גמרו
לגמא את הקנהה מתוך הספלים הקטנים. נעזין הם יושבים
ומחרישים. מקשיבים לקול הענפים שמתנפצים באש, ומסביב
חשה.

מחכים הם שהזקן שבהם יפתח פיו לדבר, והוא פתח:
"הנה זקנתי. והנה אין חורשים ואין זורעים. ונחמדים באים.
ומושלים באים. ולדברי כלם הקשבני וטובה לא צמחה לנו.
רבו ולא פחתו החשבונות של נקמת-הדם אשר על פתח ביתי.
עוד מעט אצטרך לעבר כבר לקיר שני. משקפים לראות את
הצמיד אין לי ואני זקנתי. לא אדע מה להגיד עוד. כאלו שמו
צדפים על עיני. וברככם האלהים!"

אחריו דבר ראש-כפר אחד:

"ואני מבין בפשטות. חמש אצבעות עושות אגרוף. ובאגרוף
משברים את ראש האויב. נשלח שליחים לקנות גשק רב מקל
המינים. נאסף את כל אנשינו ולפתע פתאם נתנפל על יושבי
העמקים. מלחמת-בזק. והנצחון למתקפים. נשמידם עד אחד
ונגהרם את גל-האבנים."

הלילה השחור

אם טובה העצה ואם רעה - דבר זה נראה מהמשך הספור.
אנשי-הקרים התכוננו למלחמה האחרונה.
והנה עברו שלשים יום מאותו לילה.

בין הקרים מתפתלת שירה ארבה של אתונות נושאות שקים
וארגזים מלאים נשק למינהו. אתון באתון קשורה. רק בלילות
הלכה השירה. ומרגלים היו לה, שהלכו מלפניה ומאחריה,
לשמרה ולהזהירה מפני אנשי העמקים או השוטרים המשפמים.
ואת פרסות האתונות עטפו בסרסוטים לבל תשמענה נקישותיהן.
בחצות-הלילה הגיע השירה הארבה אל ערמת האבנים. שם,
בין הסלעים, שוכבים אנשי-הקרב, עטופים שחורים ומחכים
בשתיקה לנשק שיחלץ ביניהם. אז מתחיל ההתקפה.

רק עוד הר אחר צריכה השירה לעקף כדי להגיע למחוז
הפצה.

הוי לאמהות הישנות במנוחה! הוי לתינוקות הצמודים אליהן!
והוי-הוי לגברים הישנים ואינם מוכנים להגן על בני המשפחה!
גם אל יסורי-הנחם צפויים גברים אלה, כי לא ידעו לקדם את
פני הסכנה.

הלילה הזה ליל-חשך.

ההלך הבודד

בין קרים, בין סלעים הולך לו הלך בודד. רגליו מתנגשות
באבנים. וקול דרחונו נשמע בנפלו לעמק.

מי הוא זה ההלך הבודד, אשר אין מנוחה לו בלילה כזה?

התמור שלנו. זה הוא! מטלטל בעצב את זנבו, עומד ומקשיב
להד גפילת האבנים:

"איזה חשך מסביב! הפוכבים, פשוט, אבדו.
שקחו להדליק אותם. ומי זה הנמיץ כל-כך
את השמים, קרב את המזרח למערב; ואת
המזון לזרוע, עד אין מקום לזו? ואף
האדמה כאלו מתמוטטת".
שקט.

"ולמה זה נד אנכי בדרכים זרות בשעה
שכל תמור רובץ לו על בטנו ליד אבוס?
איזה מטאטא מטלטלני ממקום למקום? כל
הדרכים סגורות לפני".
שקט.

"לא אקפת לי, אם אומר עכשו בטה
מלים יפות שאיני מבין פרושן: בוקה-
מבוקה-ומבולקה! שאול ואבדון וגא צלמנות!
פחנה, רוחות, בקענה לחיכון - ופרענה
את שערות מצחי בסער! יש לי שם עוד
בתמשים שערות".

אין אני יודע, איזו נד פלאית העבירה לכאן את התמור בשלום.
אל נשכח, כי כבר עקרות בשנים לא דרקה במקום הזה רגל
של תמור זכר.

ועוד התמור חושב מחשבותיו, והנה רום-לילה קלה נושבת
ובאה. זקף התמור את ראשו והרים. זנבו תדל להטלטל. ריס

שֶׁל חֲמוּרִים הַכִּיָּאָה אֵלָיו הָרוּם, רִים שֶׁל אֲתוֹנוֹת! הַחֲמוּר נָשָׂם לַרְנוּחָה.

צִיָּנוּ אֹרֹחַ, גִּחְרִיו רַחֲבֵי, וּשְׁפָתוֹ הַעֲלִיזָה נִשְׁתַּרְבֵּבָה קְדִימָה בְּרָגֶשׁ רַב. לִבּוֹ דָּפַק וְהִתְנַפֵּס:

"הִי, צִי, חָשֵׁב בְּלִבּוֹ הַמִּתְנַפֵּס, "שְׁבִילִי לֹא יִכְזִיבֵנִי לְעוֹלָם! יִבְלִי לְבַקֵּשׁ לְעֲצָמוֹ רַמָּה, כִּלְעֵ אוֹ קָמָה (סוּף-סוּף, חֲמוּר אֵינִי מְרַנֵּנוּל), סַחַח אֵת פִּיו וְנָעַר כָּכָל אֲשֶׁר יָכֹל.

הַפַּעַם לֹא נִמְצָא בְּמָקוֹם הַזֶּה לֹא בְּרוּךְ וְלֹא סְגֻלּוֹבִיץ וְלֹא בְּנוֹרֵי שְׂיוֹכְלוֹ לְפָרֵשׁ אֵת הַנְּעִירָה פְּרוּשׁ מִיָּחָד. הַפַּעַם הוֹבִינָה הַנְּעִירָה פְּשׁוּטָה כַּמִּשְׁמָעָה – כִּי שְׁמַעוּתָה אֲתוֹנוֹת הַשְּׁנִירָה שֶׁהוֹבִילָה אֵת חֲנֹשֶׁק לְמִינָהּ.

בָּלֹן כְּאִסַּח שְׁמַעוּ אֵת גְּעִירַת הָאֵחַ הַבּוֹדֵד. וְכֵלֶן כְּאִסַּח עֲמָדוֹ סַחֲמִיָּהּ נִגְעָנוּ בְּנְעִירָה. כָּל אִסַּח כְּפִי דִרְבָּה וְכִפִּי יִבְלִתָּה.

הִיוּ בָּהֶן שְׂמֵרָב שְׁמַחַת-פֶּתָאם שְׁקַפְצָה צִלְיָהּ, פֶּתָחוֹ בְּקוֹל חֲזָק כַּל-כֶּף שֶׁלֹּא יָכֹלוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּנְעִירָה לְפִי כִלְיָהּ הַרְגִּילִים – וְחִדְלוּ מִיָּד. וְהִיוּ שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ לַעֲלוֹת בְּקוֹלָן עַל כָּל חֲבֵרוֹתֶיהֶן – הִלְלוּ לֹא דִקְדָּקוֹ בְּכָל חֲמֵי הַנְּעִירָה, וְנִצָּאָה מִפִּיהֶן גְּעִירָה מְגִשְׁמַת אֶף מִלֵּאֵת רָגֶשׁ.

נִתְבַּהֲלוּ הַמְּסַקְרִים וְהַסְתַּעְרוּ בְּמַקְלוֹתֶיהֶם לְהַחֲרִישׁ, לִבָּל יִתְגַּלֶּה מְקוֹמָם לְשׁוֹטְרִים וְלֹאֲוִיבִים. וְהִיוּ חוֹבְטִים בָּהֶן עַל יָמִין וְעַל שְׂמָאל, וְהָאֲתוֹנוֹת בְּעֵטוֹ בְּרַגְלֵיהֶן עַד שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה הַשׁוֹרָה וְנִשְׁתַּבְּשָׁה וְהָאֲתוֹנוֹת נִסְתַּבְּכוּ זוּ בָּזוּ וְהִתְחִילוּ לְקַרֵּעַ אֶת אִפְסָרֵיהֶן.

עָמַד הַחֲמוּר וְחִמָּה: רָאָה! מָה צְלוּלָה לַעֲשׂוֹת גְּעִירָה אִסַּח פְּשׁוּטָה! מִיָּד חִדְלָה הָאֶרֶץ לְהִיּוֹת זָרָה, וְרִים בֵּית-אֶמָּא עָלָה מִכָּל צֵד נִעְבָּר, בְּעֵד הַחֲשֹׁף הַרְבֵּי.

עומד ומקשיב

פשוט, אָבֹדוּ.
הַגִּמְיָה כַל-כֶּף
לְמַעַרְב; וְאֵת
לְזוּחַ? וְאֵף

נְרוֹת בְּשִׁעָה
לִיד אֲבוֹסוֹ?
לְמָקוֹם? כָּל

עֲכָשׁוּ בְּמָה
וְשָׁן: בּוֹקֶה-
וְגַא צִלְמֹת;
וְ – וּפְרַעְנָה
לִי שֵׁם עוֹד

חֲמוּר בְּשָׁלוֹם.
ס הִנֵּה רָגַל

מִלָּה נוֹשֶׁבֶת
הַשְּׁלֵטֵל. רִים

מתוך דממת ההפסקה שחלה, עלו נעירות צרודות של אֲתוֹנוֹת
צנועות שֶׁאֶתְרוּ בַּמִּקְצָת, כְּמוֹ שֶׁקֹּרָה לַפְּעָמִים גַּם בַּמִּקְהִלוֹת
שֶׁלָּנוּ.

בִּינָתִים נִגְעְרוּ הָאֲתוֹנוֹת שֶׁהָיוּ מְרַחֲקוֹת שֵׁם בֵּין בְּתֵי הַתּוֹשְׁבִים.
וְנַעֲרֵית אֶתוֹן קְרוֹכָה נִתְקַשְּׁרָה בְּנַעֲרֵית אֶתוֹן רְחוּקָה, וְכֵךְ נִתְפַּשְּׁטָה
רֶשֶׁת הַנְּעִירוֹת עַל פְּנֵי כָּל מְרַחְבֵי הָעֲמָקִים, טַפְסָה בַּמִּדְרוֹנוֹת
וַעֲלָתָה לְהָרִים, אֶל מְקוֹם מְגוּרֵיהֶם שֶׁל הַחֲמוּרִים. הָאָרֶץ רַעֲשָׁה.
הַיּוֹם הִכִּיָּאָה אֶת שְׁמַע הַנְּעִירוֹת גְּלִים-גְּלִים, שְׂדוּרִים-שְׂדוּרִים.

הָאֲתוֹנוֹת נוֹשְׂאוֹת הַנֶּשֶׁק לְמִינָהוּ קָרְעוּ אֶת הַחֲבָלִים וַדָּהּרוּ אֶל
עֵבֶר הַחֲמוּר שֶׁלָּנוּ. הַשָּׂקִים וְהָאֲרָגָזִים אֲשֶׁר עַל גְּבִיתָן נִתְקָו
וְנִפְּלוּ אַרְצָה אֶל הָאֲבָנִים. הַפְּצוֹת נִתְפַּצְצוּ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל. טַחְטְחוּ
וּמִקְפָּחוּ: "טח-טח! פח-פח!"

נִהְיָ קוֹלוֹת וּבְרָקִים וַעֲנָן כָּבֵד עַל הָהָר. נִיַּעַל עֶשֶׂן בַּעֲשָׁן
הַכִּבְשָׁן וַיִּחַרַד כָּל הָהָר מֵאֵד. בְּנֵי אָדָם יָצְאוּ דְחוּפִים וּמִבְהֻלִים
אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ וַרְאוּ אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הָעֶשֶׂן וַיִּפַּס לָבָם וַיִּהְיֶה לָמָּם.
הַשּׁוֹטְרִים הַמִּשְׁפָּמִים עָלוּ אֶל גִּגּוֹת מִבְּצָרֵיהֶם וְהִתְחִילוּ לִירוֹת
מִתּוֹתֵי הָהָרִים לְשֵׁם הַפְּחָדָה. כִּי לֹא יָדְעוּ, מָה קָרָה וּמִי אֶת מִי
מִתְקִיף. וְכָל אֲנָשֵׁי-הַחֵיל מִבֵּין תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם, שֶׁהָיוּ מוֹכְנִים
לְהַתְנַפְּלוֹת אוֹתוֹ לִילָה, קָפְצוּ מִפְּתוֹבָאֵם וְנָסוּ אִישׁ לְעִבְרוֹ. רוֹבִים
יָרוּ בְּלִי שִׁיכּוֹנוֹ אוֹתָם, פְּצוֹת שֶׁמָּטוּ מִתּוֹךְ הַחֲגוּרוֹת. וְהָיָה כָּל
צֶד בָּטוּחַ, כִּי הֵצֵד שֶׁכָּנָגַד הוּא הַמִּתְנַפֵּל, וְתָהִי מְבוֹכָה וּמְנוּסָה
וּמְהוּמָה רַבָּה.

כֵּךְ נִגְמַר אוֹתוֹ לִילָה, אֵלֶּה הָיוּ תוֹצְאוֹת עֲצָתוֹ שֶׁל רֹאשׁ-הַבְּכֹר
בְּלִילָה הַהוּא לִיַּד הַמִּדּוּכָה.

עם-החמורים – הוא לבדו זכה להנאות מלילה זה. כי לשמע
הרעש בעטו גם החמורים בידלות האריות, שברו אותן, קרעו
את אפסריהם ודהרו-נהרו אל העמק, אל האתונות. עצרת-חג
גדולה נערכה שם ושמחה רבה לעם-החמורים, אשר שנים רבות
לא הייתה כמותה במקום הזה.

עלה השחר. השמים התבהרו, כאלו מי שהוא קנח אותם והסיר
את צבעם השחור שנמשח עליהם בלילה. אפלו סמניה של
המטלית שקנחה אותם נראו בהם: שגרי עננים משוכים לרחב
השמים.

במורדות ההרים נראו עזרי חמורים ואתונות שהלכו, שבעי
חפש, כשאפסרים שבורים ותכלים קרועים נסרחים להם מאחוריהם.
הם לקטנו צנאריהם ולתכו בתאבון. איזה שלום מסביב!

עושה שלום

בקר בשעה מקדמת זו נתבנסו כל זקני הכפרים לדון מה לעשות
עמה? ישבו בחצי גרן עגלה והזקן שבהם בתוך, כמו השנים
מסביב ללשון בפה. ישבו והחרישו עד שהזקן שבהם יפתח
פיו לדבר. מצמצו בעיניהם אל מול הערפל שעלה מן העמקים.
לפניהם השתרעו שדות שוממים שלא עבדו ולא נזרעו שנים
רבות מפני שהאנשים עסקו בגאלת-הדם. והשדות העלו דרדרים
גבוהים שעמדו זקופים כפמוטים של פסח, וקול ציוצי החוחיות
עלה מהם. פתח הזקן ואמר:

יעוד החשך בעיני מרב האור שנראיתי בלילה. אף לאור
הפצצות האלה, יודע אני היום מה עלי להגיד. חמש אצבעות

עושות יד ולא רק אגרוף. והיד רוצה לצבד. מלחמת הנזק
נבזקה לאבק. כל הנשק שקנינו בשארית כספנו אבד, איננו
וראו זה מצאתי, כי טוב מקנו השלום.

כאן הפסיק הנזק את דבורו ובקש לשמע מפי המסבים או
לראות בפניהם אותות של הסכמה. אכן, הם נענעו בקראיהם.
והוא המשיך: "שלשה שליחים נשלח אל אנשי העמקים לשאל
אם רוצים גם הם בשלום. ועד שוב השליחים משליחותם נפקד
את האתונות שלנו. איש-איש יקח את שלו. ואת התמורים נקבץ
ונקשר יחד פחת התאנה, עד בא בעליהם".

השליחים הלכו, והאנשים יצאו שמחים לחפש איש את אתונו.
לא הרחיקו האנשים ללכת. והנה שלשה שליחים באו, וי
הקרים
באים לקראתם. גם הם יצאו לשאל, אם רוצים שכניהם בשלום!

כך נגמרה פרשת המלחמות וגאלת-הדם שבין תושבי הקרים
ותושבי העמקים. איש-איש לקח את אתונו ואת תמורו - ורק
תמור אחד, התמור שלנו, נשאר בלי בעלים. אז נודע הדבר,
כי הוא הנה הראשון שבא למחוזם ונעשה את כל המהומה אשר
הפכה את המזקה.

מאליו מוכן, כי ערכו חגיגה גדולה לכבוד המארג. הזמינו
את חכמי הערים ואת שליחי המקשלה, ואת מושל המחוז, ואת
השופרים המשפמים. כלם אכלו שפתותיהם התנוצצו משמן
ודברו בשבח השלום.

לזכר הברית החליטו להרים את גל-האבנים אשר ליד המצון.
וכל כפר ישא אליו אבן אחת להצביקה במגבש צבורי להיות
להם לעד-עולם.

ואת התמור שלנו כבודו התושבים כבוד גדול, האכילוהו, השקוהו ורחצוהו במי המעין: רביד-כסף תלו על צנארו, סרקו שעריו, משחו גופו בשמן המור, ויהי לו הוד והדר של שר גדול ונאור. ובאמת, כמעט שסרה מסנו צורה של תמור. במשל הערפתי המלמדני, לאמר: הנוצה עושה את הצפור.

ראו שליחי הממשלה את כל הכבוד והיקר שנתנו התושבים לתמור, וחשבו לפי תמם, כי מנהג הוא בידי השבטים האלה לשים תמור בראש שמחתם.

כי לא ספרו להם זקני הכפרים את פסקידו של התמור שלנו בבירת השלום הזאת. שהרי לא רצו שיאמרו בקריות: מה שלא הצליחו לעשות שליחי ממשלה וחקמי ערים - עשה תמור פשוט.

למן הלילה ההוא, שנקרא "ליל-השלום", או "ליל-התמורים", באו לשני השבטים ימים טובים של עבודה. וריצה וקציר, והם ראו ברכה בעמלם.

תוספת לפרק האחרון

[שיש בה גם פתיחה לפרק שיבוא]

הרבה עושה המלבשת. אך עוד יותר עושה היחס שקובע הצבור אל בן-האדם או אל בעל-החיים.

התמור שלנו צנוע היה ובורס מן הכבוד, ואני לא התמצתי שום הודמנות שבאה לידי להקריז דבר זה ברבים. אך רצה הגורל שיהיו בני-אדם מרבים לכבוד, ומה פלא, אם בסופו של דבר יתחיל תמורנו להחשיב קצת את עצמו.

ואמנם, לאחר ההצלחה הגדולה, שנפלה בחלקו בהרפתקה
האחרונה, אשר בה הביא ישע גם לעמו, עם-החמורים, וגם
לבעליהם בני-האדם, - התחיל חמורנו להזדר בהלוכו ולהביט
הבטה שיש בה מין תשיבות מיוחדת. אונני עצמו תמיד וקופות
קצרנים, והעננה האפורה שזקנת ביניהן.

ולא היה פלא, אני אומר, לא היה פלא בעיני, אלו אחרי
כל השרותים הגדולים ששרת חמורנו את בני-דורו, היה חשק
מתחשק בלבו להתחיל ללכת בשמי בגליו האחריות. איש לא
יחלק, כי אכן ראוי חמור כזה לסמן מיוחד:

אך לפני שנעבר לפרק הבא, הנני מקדים ואומר, כי עוד
לא נסמים גמיב-הפלאות של חמורנו.
הגורל עוד הגביה לנשאו ולרוקמו.

פֶּעַר
בְּכַחֲלֵה



בְּהַרְפָּתָהּ
מִזְרִים, וְגַם
כִּי וּלְהַבִּיט
מִיד וְקוֹפּוֹת

אֵלֶּי אַחֲרֵי
הָיָה חֶשֶׁק
אִישׁ לֹא

רָא, כִּי עוֹד

האבן הפס
את האור הנ
במה רחוב
האבנים. הבנ
חזית הבננים
הקשטים, והא
שצמודים וס
הבננים השל
את האולמים
אחד הוא
שמו. העמוד
דקים, שעומ
בעיר הקו
השמים, הע
ומצטלמים ב
כל העולם
אנשי העיר
אותה. בלה
מסביב ל
השערים, ש
למעבר לתע
העיר היו נ
אף מיום
משנה וסודי
מצליח להקו

תיאור העיר

העיר הכחלה היא עיר בת 360 אלף תושבים. היא משתרעת על שטח של 12 קילומטרים מרובעים. תושביה אנשים חרוצים ומבשרים לכל מלאכה, חרשת, אפנות ומדע.
העיר נקראת בשם זה בזכות האבן הסלמלה ובזכות הסלעים הכחלים אשר בתוכם ומהם נבנו רוב בניניה. גם החומה הגבוהה המקיפה אותה בנויה מאבנים כחלות, מלששות ונוצצות כזכוכית. האבן הכחלה היא אבן סלעקטיטית, המצויה בתוך מערות הקנרץ. האבנים המלויות ויורדות מן התקרה בצורת קונוסים נקראות סלעקטיטים; והאבנים, המצבות על האדמה, גם הן בצורת קונוסים אבל הפוכים, נקראות סלגמיטים. ולפעמים מתחברים הסלגמיטים עם הסלעקטיטים ומתהווים צמודים עבים. האבנים הללו נוצרות מספות-טפות, הנזלות ונצנצות ומתאבנות. מערות כאלו נותרו באדמה עוד מעדנים קדומים מאד, כן העדנים הפלאוצואיגי, מוזוצואיגי וצנזואיגי, עוד מן הז'ורס שחיות-בראשית. כמו ברונטוזאורים, טירנוזאורים, פרוטוצרטופים רמפורינקוסים ודינוזאורים אחרים כבצות ובנצרות-העד של עשבים גבוהים, לפידונדרונים ושנכים שהגיעו לגובה של 30-50 מטרים.



האבן הסקלקטיטית היא נוטה ללשוש, שקופה מעט ומעבירה
את האור הנראה בצדה צמוד כחלחל.

במה רחובות ראשיים ובגנים צבוריים נחצבו בתוך הררי-
האבנים. הבגנים נחצבו בתוך ההרים לכל דקדוקיהם וקשוחיהם.
חזית הבגנים, עם צמודים ופסלים, חלונות ודלתות עם משקופים
קשחים, והאולמים עצמם עם מדרגות רחבות, כפולות-מעקה,
שצמודים וכוכים ופסלים בתוכם. את הקומות העליונות של
הבגנים השלימו מאבנים מרבעות, שחצבו מתוך הסלעים, כשפנו
את האולמים הפנימיים.

אחד הוא סגנון הבגנים, הקשוחים והפסלים. סגנון הרנסנס
שמו. הצמודים עדינים, ומשזרים, על-פי-לב, מכמה צמודים
דקים, שעומדים צפופים תחת צמוד אחד עבה ומגשם.

בעיר הקהלה רצפו הרחובות בטבלאות של זכוכית כהלה.
השמים, העננים, האנשים, הסוסים והחשמליות משתקפים
ומצטלמים בתוך רצפת הרחוב בצללים מארכים ומגוונים, כאלו
כל העולם שוחה בתוך מים צמקים.

אנשי העיר הקהלה מתגאים בחומה הבצורה והגבוהה שמקיפה
אותה. כלה אבנים כחלות ומלששות, כאלו יצוקה מזכוכית.

מסביב לה חפורה תעלה עמקה, ובה שוטפים הפנים. מן
השערים, שערי נחשת-קלל, יורדים גשרים אוטומטיים עד
למעבר לתעלות. גשרים אלה היו מורמים בבוא הערב, ושערי
העיר היו ננעלים.

אף מיום שקם האדריכל הגאני ארנאל ובנה לעיר מבוך
משנה ומודי, המסבך את כל שערי העיר, שום אויב, אפילו הוא
מצליח להכנס העיר, לא יוכל להתפרץ לתוך רחובותיה ולכן

חדלו תושבי העיר להרים את הגשרים ולגלל את השערים. ובה גם, שרב בנגני העיר תצובים בסלע בתוך הערים, ומתחת לעיר האדמה אין הם מפתחים מפני הפצצות מן האויר. שני תפקידים יש לו למבוך של ארנאל: (א) להגן על העיר מפני אויבים; (ב) לבחור את התושבים הנחששים הבאים להתגורר בעיר, כפי שאסביר בפרק מיוחד.



ממנהגיהם של תושבי העיר הכחולה

בעיר הקהילה נפתחים כל המפעולים בסבוב המפתח מזמן לשמאל. בגדי-האבל הם מצבע לבן. הילדים לובשים מכנסים ארוכים, כדי לא ללכלך או לפצע את הבגדים. השוטרים כפתורי נחשת להם ואקדחם על גבם. כל הסלק הקדמי של גופם לבוש כלבוש כל שאר האזרחים, ובק האזרחי לבוש לבוש שוטרים, כדי שהפושעים לא יברחו מפניהם בראותם אותם. לפי המקביל, יש לאכל בשעת ארוחת הצהריים רק מנה אחת, אך למעשה אוכלים האנשים שבע מנות.

בשירה מצריצים הם שירים שאפשר לקרואם לא רק מראש ועד סופם, אלא גם מסופם ועד ראשם. מלה במלה, או אות באות.

גם בתמונות מצירים הם באפן שאפשר לתלותן פעם ראשון למטה ומתמיהן למעלה ופעם מתמיהן למעלה וראשון למטה, או על אחד הצדדים, ועל-ידי כך אין התמונות מפסידות כלום, אם אמנם יש להן מה להפסיד.



אלמלא חסנו על הוצאות הגלופות היינו מביאים בטה
 דוגמאות מתמונות אלה. אחת מהן נביא בכל זאת.
 והנה בטה מתקנים נאים שיש בעיר זו ואין אצלנו:
 האנשים והילדים מוברים ואינם צועקים;
 כל אדם העומד בראש אינה מוסד, וגם ראש העיר, משיב
 שלום לנכנס אצלו ומציע לו כסא לשבת, ואפילו השיחה נמשכת
 שלשה רגעים בלבד;
 כל פקיד במוניאון יודע לבאר את המצג באילומים;
 מחלגי המכתבים אינם חובשים פוכעים מצחיקים.

המבודד המסנן את האנשים לפי אופיים

מיום שנשלם בגין המבוא של ארנאל, קשה הקניסה לעיר
 הקהילה, לא משום שנעולים המבואות או מקפים השערים. כלם
 פתוחים תמיד.

המבוא עשוי מסדרונות קטנים, שבכל אחד מהם יש בטה
 מבואות. על כל מבוא בטה, וכל הנכנס בוחר לו לכניסתו את
 אחד המבואות כחפצו.

וצריך הנכנס לשקל היטב בדעתו, ולבדק את עצמו בדיקה
 יפה, באיזה מבוא עליו להכנס. כל אדם שבוחר שלא בשכל
 הישר — למשל, הבוחר מבוא שכתוב עליו: "שלי — שלי" אינו
 יכול להכנס במבוא אחר, שכתוב עליו: "שלי — שלנו"; ואם
 יכנס למבוא שאינו לפי בחירתו הראשונה, יביאנו המבוא לתוך
 מנהרה, הנקראת ה"אימה".



המנהרה האמה בנויה בצורת שמונה: 8. אין לה לא מוצא
ולא סוף. הנקנס מהלך בה סחור-סחור, הלך וסבוב בלי הרף
עד שנזפל אין-אונים.
אחת לשבוע נפתח פתח סודי, אשר דרכו מסלקים משם את
האנשים.

ומי שנקנס וקסר לו מבוא שאינו ראוי לו באמת ומגזים
לטובתו - הולך-והולך-והולך עד שרואה את כפת-השמים בסופו
של המבוא. והנה יוצא הוא אל קביש לכן אל מול פגי המדבר
של הרי מואב וים המלח. וכך יצא האיש מתוך העיר בלי
שנקנס לתוכה.

והמבואות צעויים במשפט המסגנות. תחלה - מסגנות שחוריקן
גדולים, ואחר-כך מסגנות שחוריקן קטנים והולכים.

רק מי שבוחר את המבוא המתאים לו באמת, בלי שום התברברות ובלי להיטיב לעצמו מקפי שמגיע לו באמת — זוכה להקנס. משנכנס הוא נעשה בה אורח שזכיותיו כזכיות תושבי העיר.

ושלשה סוגים באנשי העיר הקלה:

סוג א': המאמינים כי העיר הקלה מיוחדת במינה בכל העולם כלו, ומפקידה להמציא דברים חשובים עד מאד, שביאו לכל האנושות חיים של צדק וישר.

סוג ב': העובדים וחיים מפרי עבודתם ואוהבים את העיר הקלה, משום שקלה היא ונקיה.

סוג ג': אנשי-מעשה, חרוצים וזריזים, היודעים לגצל כל פעלה וכל המצאה, המפרסמים אותן בכל העולם ועושים ממנה עשר רב, בלי לדאג אם אמן מביאה המצאה זו אשר או תועלת לבני-האדם.

אחת לחמש שנים בודקים אנשי העיר את סוגי האזרחים לברר איזה מהם נחמט, ובהתאם לקף משנים במקצת את הכתובות שעל המבואות, ומגדילים את מספר האנשים הנדרשים שיתאימו לסוג שנתמט.

משקפי העתיד

וזה הגדול בכל פלאיה של העיר הקלה: המשקפים, או ביקר-דיוק, המשקפת לראות את העתיד.

המצאה זו היא שפרסמה את העיר הקלה בכל העולם כלו. מקל קצני העולם באים אליה פזרים לראות את הפלא. למרים

נפתח שער מיוחד בחומת-העיר, בלי שיצטרכו לעבר דרך
המבואות-המסגרות, והם לובשים בגדים צהבים.
המזאָה זו השפיעה הרבה על חיי העיר הקלה, עד שרבים
מהם החליפו מקצועותיהם ופתחו בתי מלון ושאר מוסדות
שמשימים את תירי משקפת העמיד.

על הכומציה ושופו

גם את ההמזאָה הזאת הכמציא אחד ממשפחת האדריכל ארנאל.
השיקת במובן לסוג א.
הממציא שקד על המזאָתו שנים רבות. והעיר שזכתה לפרסום
ורנחה גדולה, חלקה לו כבוד רב.
ורק הממציא עצמו לא ראה ממנה נחת.
בליל ירח אחד, עלה בחלוק לכן אל מגדל המזפית. פנה
לארבע רוחות השמים ולחש:
"אני עצמי אשם!"

נשרו הדמעות מעיניו, התגלגלו על חלוקו ונתנפצו אל הרצפה.
הוא הפיל את עצמו מן המגדל.
הממציא ד"ר ארנאל אהב בחורה אחת. למענה למד הרבה
שנים, כדי להביא לה עשר וכבוד. אך פעם אחת ישב לפני
המשקפת וראה כי עמידה אהובתו לעזבו ולאהב אחר במקומו.
וקאן אין שום עצה ותחבולה. חזר והסתכל במשקפת וראה, כי
אותו אדם מצחצח-נעלים הוא. לא חשב ד"ר ארנאל כי צחצוח
הנעלים מלאכה בזויה היא, אך שאהובתו תחליף אותו, את החכם

השקדו והממציא העולמי, במצחצח נצלים דוקא - דבר זה הנה
קשה לו יותר מדי.

וכך היו דברי האחרונים, מעל גג המצפית:

אני צפתי אשם:

במקום שנשבעה אהובתי לאהבני

בניתי את מגדל המצפית.

וסבנו כבוא סופי.

אני כנשק את המקום הזה.

חשבת:

אנחנו תאוסי סרצנים בתוך שקד אסר.

אני מסתר.

מסתר יותר מדי לנוס בתוך המדקת.

לא התפדתי בקטנות מנהצות.

תמיד היו כפתורים חסרים ברגל.

העמיד: אני בורס מסך.

הצבו קבר יפה מאבן כחלה ושקופה במקום יפה, בין צצי
ברזשים וקופים, ושם קברו את הממציא. מסביב הקצו שטח
גדול ריק לשאר קברות של חללי משקפת-העמיד שנוספו. בנו
פסלים יפים ומזרקות יפות, ולא ארכו השנים ובית-הקברות
הזה נתפרסם בעולם כולו, וכל המורים היו באים לשם לשמות
מה בשעה חמש אחרי הצהריים.

כדי שהקורא יקבל מושג כלשהו וידע איך צופים במשקפת
העמיד, ומה רואים בה, הנני מביא בזה דברי עד ראיה אחד.

איך פגשתי את בוריס אויואבילי אשר סיפר לי
על משקפי העתיד

פעם אחת, קשעליתי לספון האניה (זה היה קשעסעמי לנו).
ראיתי, כי הספון הומה מאנשים וכמעט אין בו מקום לי ולחפצי.
והנה שומע אני מעל לראשי דסיקות, באלו מכים בתך, וקול
קורא: "אדון, מעל ראשי בגי-האדם - שם המקום הטוב!"
הרימותי ראשי וראיתי, כי על גבי ארגז גדול נרם, מעין זה
שאורזים בו אוטומובילים, יושב אדם רזה וארך-רגלים, מתוסף
ברגליו בארגז וקורא לי.

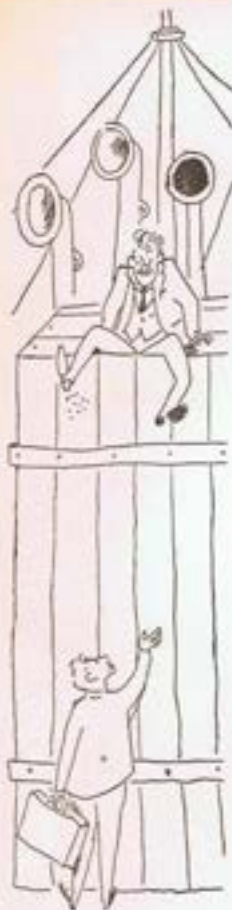
מקומו מצא חן בעיני. גם ישיבה קוץ, במקום גבוה, בבטלה
ותסיפת רגלים קשרום הים מפגרת על פני המצח את מעט
השערות - גם ישיבה קוץ יש בה אשר. כך יושבים אנשים
שטוב להם. גם בת-הצחוק שבפניו, אשר נראו לי בין שתי
רגליו, היתה טובה.

"איך עליך לשם, אדוני?" שאלתי ותמהתי לנעליו, שאחת
מהן חומה, והשניה שחורה. החומה שחוקת סליות וצקמת-צקב
והשניה - חדשה, שלמה וטובה.

הוריד אלי הנר את רגליו נעילת הנעל החומה ואני אספתי
בה, וכך משבני מפרי החדש והעלני, אותי ואת מונדתי, אל
ראש הארגז. המקום היה, באמת, טוב!

ישבתי לידו והתחלתי לתוסף ברגלי במוהו. מיד נתפסו גם
שערוטי לרום - והחיים נפלאים!

"נעליך", אמר לי מפרי החדש, "עשויות בבית-חרשת קטן
ושונו שמונה-עשרה ושישים".



"כן."

"יש להם חטם של הפופוסים."

"אתה עובד בחרשת הנצלים?" שאלתי.

"אעבוד בעוד כשלושים-ארבעים שנה. בינתיים הנני מתמחה קצת. אך שונא אני את המקצוע הזה. הוא השיל את הנצל השחורה, השלקה, מצל בגלו והשליכה לתוך המים. שנינו התכופטנו והבטנו, איך הנצל צפה על צדה, מתנדנדת בקצה האניה, שהתרסקה מסנה יותר ויותר, עד שנעלקה מצינינו."

"למה, איפוא, אינך עוסק במקצועך?" רציתי לשאל. אך אין זה מן הנימוס להרבות בשאלות

אחר שפסקנו איש את מנדתו וערכנו ארוחת צהרים משתפת, ושתינו תה, שהשגנו במסבחה הפלחים מסתמית האניה, שאלני מקרי לשמי. ואמרתי לו: "ושמה, אדוני?" שאלתי.

"אוינאבולי. בורים אוינאבולי."

"?"

"מיום שראיתי את צתידו במשקפי-העתיד, שניתי את שמי שהנה בורים בלאדמסקי."

"משקפי-העתיד?"

על משקפי-העתיד מפי ב. אוינאבולי

(בתוספת קטנה של קורות חייו)

והנה מה שספר לי מקרי על משקפי-העתיד. אני מוסר בקרוב את דבריו, מהם נודעו לי לראשונה כל פרטיהם של משקפי-העתיד.

"הגני שניך למין הטוב. לאותם שחושבים עצמם למין הטוב
והחשוב. מכל טוב. בפקר - ביצים ושמנת. מפית מלהצת
ואומנת. זכות אבות ופרוסקציות טובות. גימנסיה פרטית, במוכר.
אבי - עורך-דין חשוב בקלג'ה, ואמי - זמרת מפרסמת באופרה.
קשגמתי את חק הלמודים באוניברסיטה הייתי לממחה לענגי
העמים הכלקניים. מקורות חשובות, פעם בבולגריה, פעם בתרפיה.
פעם ביוגוסלביה, פעם בג'ון ופעם באלבניה. כל בתי המלון בשניין
הכירוני. הייתי כבודר, שבהתאם לתנאי המשחק, אסור להשתות
זמן רב במקום אחד.

הייתי גבה-קומה, זקוף, חסמי בין הענגים ובת-צחוק לי
וכתנות יפות לי. אסף שלם של עניבות והכל בסדר.
והנה נכנס צער בלבי, שאיני יודע את עתידי, שהגני חסר
אותו. מצטער אני לילה אחד, לילה שני וגם שלישי. יום אחד
שומע אני, כי בעיר הקלה יש משקפי-עמיד.

טלגרמה להורי, טלפון למשרד האניות - ואני באניה.
האניה מלאה אנשים מכל המינים. בעלי בתי-חרשת, בלופרים,
צעירים, וזקנים. מסתכל אני בהם: כלם שמחים ומזרזים, כאלו
נוסעים ליום חג. כל אחד מהם בטוח בעתיד מזהיר, כל אחד
ואחד לעצמו. חושב אני בלבי:

הלואי ויהיה כך!

שכני לתא יושב לו בהתקנה בתוך כסא-מרגוע ומרב נחת
הרקיד את אצבעותיו על גבי דף השלחן הקטן:
'מה טוב ומה נעים יהיה לי, באשר אדע את עתידי שלי.
במה דאגות, במה עמל-שוא אקמץ לי על ידי כך. ואיוו שנה
טובה ושאננה חרד עלי. טוב שיש מקציאים בעולם!'

מרב תצטוג הצטחק אלי צחוק שהיה קמין דמי-קדימה על
חשבון העתיד והרשה לי לשאת את כל האשנבים שבחא בלי
חשש לרוח פרצים, שלח ידו ולקח בריה, כלומר סנדוויץ, מלות,
לגם כוס יין חמוץ ושר, הציג סיגרה ריחנית והספיל בטבעות
העשן.

נפלאים החיים! אל משקפי העתיד!

ואני - לבי לא הגיד לי טובות, כשראיתי את כל שבע הרצון
העצמי, השמן והעב, שצף אל העיר הפחלה. אבל אין לחזר.
באנו לעיר הפחלה, קבלנו רשיון-כניסה בשער המיוחד למרים
ורשיון-שהיה בעיר במשך שלשה ימים. כדי שישירו בנו, כי
מרים אנו, לבשנו כלנו בגדים צהבים.

נרשמתי בתור להצצה במשקפי-העתיד. שלמתי כל מיני
משלומים והעלוני לראש מגדל-המצפית הפחול. הלבישוני כתנת
לבנה והציגוני בתוך רבוע שחור שלפי המשקפת. לא משקפים
הם אלה - אלא משקפת צנקית. מאחורי הרבוע עומדת לה
כרסת עור רחבת-ידים ונוחה לישובה, מעין זו שאטה מוצא
במספרות.

נשארתי יחידי. מסביבי, במצי גרן אגלה דלתות קטנות
ונמוכות.

נשמע קול צלצול ממשך ורעש קל של גלגלי גומי מסתובבים,
המשקפת התחילה להתקרב כנגדי ונעצרה סמוך לעיני. הצלצול
נפסק. ואני אמצתי את ציגי, מצמצתי בהן וחזרתי ומצמצתי ולא
ראיתי אלא צננים שמסתובבים סחור-סחור ומחליפים צורותיהם.
אחר-כך נהנה מעין רגע שחור, ועליו התחילו להוידע מיני
דמיות שונות ומשונות. קצר-ראי אני מילדותי, וחשבתי שקצר-

ראיתי הוא שמפריעני לראות בותר בהירות. הוגעתי הרבה את
מחי, כדי להסיר או להזכר: מי הן הדמיות הללו שאני רואה
לפני - הן פתחו פיהן ודברו, אך שום קול ובת-קול לא הגיעו
לאזני.

'לאו' חשבתי בלבי מתוך יאוש גמור. 'לא הנה לי הכבוד
להסירכם, אדוני הנקבדים'.

בעקר נסתי דעתי על בחור אחד, שהתרוצץ בלי הרף בנגד
עיני והפריעני לראות את כל הנעשה מסביב. אותו בחור גבה-
קוֹמָה וארך-צִנָּאר, שפיקה בולטת לו וברכיו כסופות, הרגיוני
יותר ויותר, הוא התחיל לעשות כל מיני 'קונצ'ים' כאלו השתדל
מאד למצא חן בעיני: בסרבולת וכלי זריזות טפס באיזה סלם
גבוה בין הרבה אצטבות בתוך חנות נהדרה של נעלים. החנות
והבגנים הנשקפים מתוכה היו עשויים בסגנון מודרני קר, ריק,
עם חלונות צנקיים; זמן רב נתבוננו לי בהסתכלות זו, ולעמיד
לא הגעתי צדו.

פתאם נשמע קול צלצל ממשה. הנה זה אות, שזמן ההצעה
שלי חלף.

לחצתי ברגלי על הכפתור מימיני של הרבוע השחור. והוא
סקן שהגני מבקש להמשיך ולהציץ ההצעה שניה.

הכל חזר להיות כשהנה. ואותו בחורון, ששנאתיו מאד, הוסיף
להסתיר מעיני את הכל בקראשונה. לפתע פתאם, לפי האסן שבי
ענב את העניקה על צנארו, נתברר לי, כי אותו בחורון בלתי
סימפתי הוא - אני...

'אוי ואבוי לי' לחשתי, לבי כאלו נפל לתוך הבטן, וראשי
התחיל להסתחרר.



ראיתי
תלכות
קלומר,
הסתובב
רגלי קר



ראיתי איזו ילדה קטנה, זהבת פלמלים, שמתה: ראיתי
 מתלוצבת-לונה שלה, וצער גדול מלא את לבי. ואותו בחור ארוך,
 כלומר, אני, מסתובב לו כסוף ורצוץ, מיתר ומצחיק. ראשי
 הסתובב בסקראות, הכל התחיל לברח מפסנתר רגלי, וכבר היו כפות
 רגלי מברקרות באויר ואני נפלתי אל סיקה של גרסת העור.

מי הרבה את
 שאני רואה
 לא הגיעו

יה לי הקבוד

לי הרף כנגד
 בחור גבה-
 ופחות, הרגיוני
 כאלו השמדל
 באינה סלם
 בעלים. התנות
 רני שר, ריק,
 ת זו, ולעמיד

שזמן ההצצה

השחור. והוא

מיו מאד, הוסיף
 לפי האפן שבו
 בחורון בלתי

הקטן, וראשי

מעולם לא חשבת, כי הנני אליל-היפי, אפולו שמו, אך הוית
בחור הדור ונחמד, פחות או יותר. על כל פנים, כל חברותי
אמרו לי כך. לכן גם הצלחתי בנאומי, שנשאתי במועצות עמי
הבלקנים. ופתאום, לפתע פתאום ראיתי עצמי אחר, לגמרי אחר.
ועוד לניה לילדה קטנה כתוספת, ונעלים, נעלים! שוב לא רציתי
בשום דבר, בשום דבר שבעולם.

אל תצחק לי, לא אני הוא הפיר הראשון הנופל ומתעלה.
אדרבא, אני החוקמי מעמד ועצמתי כח להציץ העצה שניה.
והו דבר נדיר עד מאד. שאר בני-אדם פושטים רגליהם בעולם
באמצע ההעצה הראשונה.

כל אדם רואה תחלה עננים ורק אחר-כך מופיעות הדמיות.
בני המשפחה מתפרדים והולכים, מקרי מות ומקרי אסון. הכל
הכל עובר תוך כדי שקט אים, מתוח. הפכאובות הרצופים, שחש
הצופה בשעת ההעצה, מהירים הם ותכופים. אין המוח מספיק
לחשב ולקבון, כדי להקדים תרופה למקלה או לאסון. שהרי אם
ידע אדם מראש את הסוף, יוכל תמיד למצא מניעה לכל דבר.
אך זו העצה, וזה הפדאוב, שהמח אינו מספיק לתהות על
הדברים ולמצא תרופה. האסונות באים כמחלומות הפשיש הגדול.
הנה כבר זמן המסתכל וציף-חיים, או הנה נופל הוא אל פחת
גלגליו של איזה אוטו, או הנה רעידת אדמה, מלחמה, מחלה.
או בית-אסורים. הראש סתומ, העינים נעצמות, והמסתכל צונח
נופל לאחוריו.

בדיוק ברגע שנפלתי לתוך הקרסה, נפתחו כל הדלתות
הקטנות שהיו על סביבותי, ומיד יצאו משם בעלי מקצוע למיניהם.
שהחלו לטפל בי. בתוך מושב-הקרסה היה כפתור של פעמון.

המודיע להם, כי נפל המצור. המסוויקט לש ומשפשה, פלומר:
עושה עסוי קל, ברשות, בזרועות, ברגלים: הספר מספר ומגלם:
המצחצח מצחצח את הנעלים וכו'. ולאחר רבע שעה מקריבים
לפיו של הנפל את המשקה המסרקם של העיר הפחלה: 'משושי'.
אכן, המשקה עורבני, ואני עמדתי על רגלי.

אז הופיע אדון אחד, לבוש סגור לכן ובת צחוק אדיבה נסוכה
על פניו. הוא דבר אלי באלו הייתי תינוק של גן-ילדים. הוא
הוריוני במגלית וישב עמי במכונית שהביאתנו אל בית-המלון.
שם החזיק בדפסי וטפח על שכמי טפיחה של בחמנות רבה
כל-כך - שהיה לי חשק להעיפו בכעיסת-נצל בישקן שלו. אלא
שלא היה לי כח לכך. שדים!

נעלים, נעלים התעורפו לי באויר. כפי הנראה, עתיד אני
להיות בעל בית-חרשת גדול לנעלים.

בית-המלון היה מאר באורות רבים, תנמורות נסרו, רקדניות
יפות רקדו ומשרתים הדורים שרתו, אך כל החזר מצל
המשקפת, אין כחו עמו ליהנות והוא מבקש שיניחוהו לשכב
במטה ולגנום. לפעלה זו גמון לי יום שלם, ולמחרתו הושיבוני
בקרון-הרכבת והגנו שוב באניה.

על ספון האניה חכה לנו אדם אחד, מצוחצח, מצטחק לקל
אחד, מבהיק ומבריק לו כמו... נעלים חדשות!

'מה אתה מצטחק כל-כך, אדוני?' שאלתי אותו.

'אני, אדוני המבריא, באתי להפרד מכם. הנני מלנה כל אניה
המפליגה מכאן ונוטל ברפת פרידה מלקוחותינו הנכבדים.'

התחלתי לחקרו מעט ולחלוב אותו. מתברר, שהוא מנהלם
של כל אותם הספרים ומצחצחי-הנעלים אשר בדלתות הקטנות

שעל גג המגדל. הוא היה מצחצח-נעלים. פעם אחת, למראה
אחד הסוחרים שנתעלה בשעת ההצצה, עלתה בדעתו הפחשקה
לצחצח את נעליו של המתעלה המסכן, ואמר-כה דברש שבר
משלש בעד עבודתו זו. מאז שקד על המלאכה נעשאה עסק
מכנים ומסנף: הלא הן הדלתות הקטנות שעל המגדל.
ברגש זה עשה עשר רב. משקפת-העתיד הביאה לו ברכה
והצלחה יותר מאשר למציאה האמלל. נהרי הוא-הוא אותו
מצחצח-נעלים, אשר בגללו הפיל ד"ר ארנאל את עצמו מן הגג.
'הגני איש-המעשה, סים את דבריו בעננה, 'ושמי: אשרי'.
'נעים מאד, עניתי לו, ושמי: אוינאבילי: כן, כן' - אסרתו
ושפכתי את כל לבי הפך באוני כל הנזכים לאמר:
'אתם, אנשי העיר הקלה: אתם, מסלפלים שקמותכם: יודעים
אתם למלא כיסיכם כסף וזהב מהמצאת משקפת העתיד. מנימים
קדמונים היתה משאת-נפשם של בני-האדם לדעת את עתידם.
אבנים גדולות טלטלו, בסלעים חצבו וקנו מקדשים והקימו
היכלות למגדי העתידות. מצרים: חדו: בבל: נון: אינה היכלי-
תפארת ועמודי-ענקים הקימו: אך את העתיד לא גלו. נתצו את
היכלי השקר האלה והקימו חדשים, אשר גם אותם הרסו.
והנה זכתה עירכם במשקפת העתיד. אך דעו לכם: משקפת
העתיד אינה מביאה את האשר לבני-האדם. לא גלא! היא רק
מאמללת את שוחררי העתיד כפל כפלים. ואתם?: אתם עושים
עשר רב מאסונם של אמללי-אדם אלה, עשר תועפות למלא
כיסים תצודיים, הקדמיים והאחוריים. אתם, אנשי המעשה!
וחושב אתה, כי האדון אשרי החריש ולא ענה ליו חלילה:
הוא ענה, הוא ענה לאמר:

המגדל
הוא

אין אנו רוצים להביט במשקפת זו, אפילו חנם אין כסף. ואמת, אדוני, מה לך כי תתלונן?

גרדתי לתדר-האכל שבאניה. כל הנוסעים חורים, שבורים ומבלבלים, אין איש שולח יד אל המזלג. ספקי חברות-המסע יודעים כבר, כי לתונרים מן העיר הקהלה יש להכין רק רבע מן המזונות, שמכינים לנוסעים אל העיר.

העולם עולם כמקדם הוא, אך השבים מן העיר הקהלה, הסוים קשים להם ולבם מלא תששות יותר מאשר קדם. כל אחד חושב מתשבות איך לקדש מלקמה על גורלו ולשמש עצמו ממנו.

מוטב לחיות בדאגה לעמיד מתוך שלנה של אי ידיעה. שכני לתא, זה שנסע עמי באניה אל העיר הקהלה, צורתו הקודמת נשלה ממנו. דומה הוא לבדורגל שיצא מתוכו האויר. "מה?" שאלתי.

"שתפי יפשו לי את הרגל. ואני אמות בחדר אמבטיה."

מקרי בורים אוינאבויילי סים את ספורו: כפי הנראה נראה את עיני שנתעצבו, על כן הוסיף:

"אני, למזלי, לא נשברתי. הנעלים המסתובבות לעיני באויר סלקלות קצת, אך אני, כפי שעיניך רואות, הנני מצליח לא שיהאנשים. לא רק משום שהנני נמצא על הארגז הגבוה, אלא משום שמחשבותי אינן כמחשבותיהם של כל האנשים. את ענן הבלגנים צובתי, הרי ממילא צמיד אני לעסק בנעלים, אם כן, מה לי ולבלגנים? אך צדון יכול אני לחזק."

ובאמת, פרץ אוינאבויילי בצחוק.

"למה אתה צוחק?"

"מפני שהנהך שחור כבושי!"

הבטתי בראי: אמנם, שחור הייתי כבושי, מחמת פית הארבה שבעלה לשבנו. תחלה ראיתי את פני מכרי משחירים והולכים אך השבתי כי מחמת ההתבגשות או הצער משחירים הם ושמקתי.

ואחר-כך נתפס כל לבי לספורו.

הנה כזאת היא עיר-הפלאים, העיר הקהלה, עיר משקפת-העתיד. אלא שעלי עוד להוסיף, כי אורחי העיר מסוג א' דרשו שלא להשתמש במשקפת-העתיד, לאחר שנזכחו לדעת, כי הם מביאים יסורים נאסנות על בני-האדם. אך אורחי סוג ג' הקריעים ברב דעות וברב נמוקים מעשיים. והיו כל אורחי העיר מאמינים, כי יום אחד יבוא א' חד, יביט במשקפת, יראה בו עתיד טוב לעצמו ולזולתו, והוא שיוביל את העולם לקראת חיים אחרים, טובים יותר, חיים שיש בהם צדק, שוויון ואשר לכל האנשים.

שוב הרפתקאות

"סריק סריק, סריק סריק!" דופקות פרסות על מרצפת האבנים הקהלות.

מי זה?

ובאמת, מי זה?

דמות משונה מופעת, משונה נחשוכה מאד. אין בה כדי להסיר פחד, אך יש בה תשיבות.

אלהים אדירים! הרי זה התמור שלנו!

החמור שלנו הולך על שמים! על כתפיו אדרת-קטיפה אדמה
ומתרי זהב סביבה, על קיוצת שערותיו זרקה אבקת פוֹדֶרֶת.
החלק המתחנן של גופו נתון בתוך מקנסי משי וסרטים ירקים
לו על בטנו. על תוהו מתנוצצים אותות הצטינות. כל הלוח
מלא חן ונעם, ריחות נוחים של מיני בשמים נודפים ממנו –
הפלא נפלא!

אכן, מפאָר כאד הנה החמור, כאלו מתוך ספר-אגדות יצא,
מאגדת הקתול במגפים או ממסעי גוליקר בארץ הליליפוטים.
"סריק סריק, סריק סריק"

איך הצליח להקנס לעיר הפחלה? הלא יודעים אנו, מה קשה
הפניסה לעיר הזאת, ומה אינו לבוש בגד צהב, ואינו סיר?
קשה, קשה למרץ את הקשיות הללו. אך עבדה היא: הוא
הלך והלך, ונקנס ונקנס – והנה הוא בתוך העיר הפחלה פנימה.
לקרא את הפתובות לא ידע, לבחר בחירה ולחשב חשבונות
לא ידע, ולתוך ה"אִימה" לא נפל, ואל הקביש הלכן אל מול
הרי מואב וים המלח לא יצא.

עמדה לו, כפי הנראה, זכות אחת, אחת ויחידה, אשר לנו,
לבני האדם, אין היא יכולה לעמד בשום אופן שבועלם, זכות
המזחלת לו לבדו – זכות היותו חמור.

והו מול! ואני חוזר ומקריז: והו מול של חמור!
מקרה כזה עוד לא קרה בעיר הפחלה.

הפעם הביא הגורל את החמור אל העיר הפחלה והפליא לעשות
עמו. בעיר אחרת, לא בעיר הפחלה, שפלאית היא ורגילה
לפלאים – לא הנה יכל לקרות לחמור כל אשר קרהו זה.



הפעם אין לו לחמור אלא לקחת פה ולקבל. אינו צריך
לעשות כלום. הכל הסתובב סביבו והביא את עצמו ישר אל
שפתו השעירה. בלא שום טרחה ויגיעה.
"סריק סריק, סריק סריק"

מטיל לו החמור בחוצות העיר, והעיר מוצאת חן בעיניו.
הסתכל החמור שלנו בצלו שהשמשך במדרכה הנוצצת ונהנה.
רגע חשב, כי בתוך מים הוא עומד. מיד נצב על ארבעתיו
ונסה ללשק את המדרכה. אף משעמד על טעותו הרסר בלבו:
"אנשים חכמים"

גדול החם. והנה רואה הוא בגן גדול שעמודיו מרבים,
מדרגות רחבות מובילות אל פתחים מקמרים ומרפסות מצלות.
מתוך שנמשך למקום של צל וצנה, עלה ונקנס אל בין העמודים.
היה זה בגן המוזיאון העירוני.

כיון שהרביתי לספר על מעלותיה הטובות של העיר הכחלה
בדיון הוא שאספר גם על חסרונותיה. ואחד מהם הוא מנהגם
של בני העיר שלא לבקר במוזיאונים.

באולמים המפארים של בית-המוזיאון תלויות תמונות נפלאות
ומצבים פסלים וקרושים שטיחים מדורות רבים. ואין מלים בפי
להסביר את גודל המצנוג והתועלת שאדם זוכה להם על ידי
בקורים במוזיאונים.

כי מצנוג הוא לראות דברים יפים ולהסתכל ולראות וללמד
את התפתחות הדורות, תלבושות ומנהגים של תקופות שונות.
ודברים שאדם רגיל לראות יום-יום ולא עמד על יפים – כשהוא
רואה אותם בתמונה או בקסל הוא נדהם לפניהם. לא רק בגלל

התועלת שיש
לרחוב, אנו
לדום-לכן.
במוזיאונים
לבני האדם.
רבים הם
להולכים להם
אף אנשי
שבהם אפש
וגם הפז
בכנדי-שרי
בתהוהו.



התועלת שבפעמים אנו אוהבים אותם. ואחר-כך, בצאתנו
לרחוב, אנו מצריכים ואוהבים את כל מראה צינינו יותר מאשר
קדם-לכן.

במוזיאונים תמיד חג, כי רואים שם, איזו רוח נאצלת נתנה
לבני האדם, האוהבים גם דברים יפים הסהנים את הנשמה.
רבים המענוגות למטיילים בשדות ובקצרות, ורבים המענוגות
להולכים למוזיאונים.

אך אנשי העיר הפחלה היו מבקרים יותר בבתי הקפה,
שבהם אפשר לבלות את הזמן ליד ספל קפה במשחק ובשיחה.
וגם הפעם היה המוזיאון ריק מאדם. ליד הפתח ישב פקיד
בבגדי-שכר ונמנם. משתראה את התמור שנכנס, קפץ מקומו
בתמהון.

אינו צריך
לשר אל

סון בעיניו.
צת ונהנה.
ארבעתיו
הר קלבו:

יו מקרים.
ת מצלות.
העמודים.

הפחלה.
וא מנהגם

ת נפלאות
מלים בסי
ס על ידי

ות וללמד
ות שונות.
ס - בשוא
רק בגלל

הניע המור ניע של חן את אדרתו האדמה והתחיל להלך
על פני האולמים הגדולים והמקמרים, שוטט לו בהרקה בין
התמונות ולא ידע קלל, כי בואו הטיל מהומה גדולה במוסד
הזה, וכי למן רגע זה החלה תקופה חדשה בחיי המוניאון
ובחיים הפרבותיים של העיר הקלה.

שיחה מופלאה ותוצאותיה

בקומה העליונה של הבנין, בחדרי ההנהלה נחבנסה ההנהלה
בשעה זו לישיבה. מתוך ברכות העור העמקות שישבו בהן
חברי-הנעדר, בלשו קרחת, בפות ידים ונעלים. חברי הנעדר הזה
פחדים בכל הוודים שבעולם, היו מחללים בדעותיהם, איש-
איש לפי סוגו. סוג ג' התנגד לסוג א', וסוג ב' היה המקפּשר.
בתלבושותיהם ובמנהגיהם אי אפשר היה להפיר לאיזה סוג שיה
פלוני ולאיזה סוג שיה אלמוני. כלם שקועים היו בברכות
ובמחשבות. על סדר-היום עמדה השאלה הנושנה, מה לעשות
שאולמי המוניאון לא יהיו ריקים?

"אולי להזמין את הצירים, הסופרים והמוסיקאים שהם
יכניסו רוח חיים?"

"אולי לפתח בית-קפה?"

"אולי לסדר הגרלת תמונות?"

בחדר היה שקט, והאזנים שמעו את הרוח המטילת בין כל
האולמים הגדולים. שעמום ירד על הכל וכסה כשולג היורד
משמים. ישבו חברי הנעדר ושתקו, והשעמום כבר הגיע לגבה
של חצי קטר. פתאם צלצל הטלפון.

שעה ארבה הנה הפקיד, שישב בסתח המוויאון, מביט בתמהון
אל המבקר המשנה, ממזמז בעיניו ואינו יודע מה לשער; אף
לא הניחוהו לעסוק הרבה במלאכה זו, כי לפתע רתשו המדרגות
המובילות אל המוויאון מקהל רב, תלמידים, ילדים וסתם סקרנים.
קבר זמן רב עקבו כל אלה אחרי הבריה המשנה הזאת הלוושה
אדנת ומשקראיה נכנסת למוויאון, נכנסו גם הם אחריה. כהרף-
עין פשטה השמיצה ברחוב והקהל הלך הלך נרב, הלך ומלא
את המוויאון.

מנמסים היו האנשים ולא קרבו קרבה יתרה אל החמור ולא
שלחו ידם למשמש באדנתו או בונבו. עמדו מרחקים ממנו
ודברו עליו בתשאי.

מורה אחד, שגנזמן בתוך הקהל, הקיפוהו תלמידים ותלמידות
מבית-ספרו, והרבו לשאל אותו לפשר הבריה המשנה הזאת
החלקת על שמים.

"יתכן", אמר המורה. "שבריה זו היא מצאצאי משפחת
הצנטאורים, שחצים אדם וחצים סוס. הצירים הרומיים וגם
האמנים שלאחריהם הרבו לציר סויות באלה. גם פה במוויאון
שלנו יש תמונות באלה. המיתולוגיה הנונית..."

אחד, שמגפיו מסמרים, עמד והסתפל בחמור, עצם עין כיצון
ובקי ולבסוף פתח פיו וקרא בקול רם: "יודאי, ברח מקרקסו!"

לפתע נתחור לו, לפקיד המוויאון, מה עליו לעשות. נגש אל
השלפון וצלצל.

"אדוני המנהלו" נשמע קולו בתור-ההנהלה, "בא אחד חשוב
מאדו!"

התחיל להלך
בהרפק בין
הגולות במוסד
המוויאון

סוף ההנהלה
ששבו בהן
הנעדר הזה,
מיהם, איש-
הנה המפשר.
זה סוג שרף
היו בקרסות
מה לעשות

קאים שהם

לית בין כל
בשלג היורד
הגיע לגבה

"מי?"

"צנטאור שברח מן הקרקס."

"מה אתה סח?"

"אנשים הרבה מאד. תלמידים ומורים, זקנים וצעירים.
שחרחרות וצהבונות. יפיו"

"הוא נשמע לחלוטין!" אמר המנהל, הניח את השפופרת
על מדף השלחן ונדהר למשה במדרגות.

כל חברי ההנהלה רצו אחריו. ומצוי המסר של השמוע לא
נשאר אצלו גרגיר אחד.

לאוני המנהל הגיע קול מצעדי הקהל הרב:

"אני מרגיש בלבי ובחלק הקדמי של ראשי," אמר המנהל
בקול, "כי גתרחש איזה גס. כי נמצא לנו הפתרון."

משלחת החוקרים, חברי ההנהלה והמנהל, הלכו בעקבי הממור
הלוך והתרחש והסתכלו בו היטב.

הממור הלך הליכה של חן, כשהחלק הפתוח של גופו
מתנועע בקצב אחת-ימינה ואחת-שמאלה. עם כל גיע התנועעה
האדרת האדמה נענועי נעם, ופרסותיו המצחצחות בלבה אדמה.
כזו שהגברות מצבעות בה את צפרניהן, דפקו מעצמות כנעלי
אשה גבוהות עקבים. פעם בפעם היה הממור נעצר, נותן משקף.
הוא מנוקל, על עיגו ומסתכל באחת התמונות. בעקר בתמונות
יורקות.

ראשון נגש אליו המנהל. הוא פסע פסיעה של בטחון, הרבין
ראשו ופרש ידיו לצדדים. מיד עג הקהל עונה של סקרנים
סביבהם.

"נעים לנו מאוד! אני הוא מנהל המוסד. ונעים לי להפגש עם מוקירי אמונת".

התרגשות גדולה אחזה את המנהל - אולי מריחות הבשם שנתבשם בהם החמור; ואולי, פשוט, מפני הרגשת המשיגה והמפלא. המנהל נטן אות בידו, מעגל הסקרנים נפתח - והמנהל והחמור צעדו בראש.

מיד החל המנהל לשמש בתפקידו ולהלך במהלכו המוקד, שהיה לו בשעה ששרח להסביר את המצגים. בשם שיש לקל אדם בגד של חול ובגד של יום-טוב, ממש כך יש גם תנועות של חול ותנועות של יום-טוב.

המנהל היה שולח לפניו את בגליו הארבות, סגרים את ברכיהן ומציבן קצת באלקסון, כחגב. ידיו נעות בתנועות רחבות ונללות, כמכונה שקלטה שמן זה עתה, ובכך יד פשוטה מצביע על תמונות שונות.

נסיתי פעם ללכת הלוך בזה וטובחתי, כי אסגם נעים מאוד להראות כך תמונות.

"אין אדוני עונה כלום?" המשיך המנהל, "אני מבין! השתיקה היא תמיד הבקשה של הבנה ובקרת צמקות ביותר. גם אני הייתי שתקן לפני. אך כשאני פותח את פי... רואים הבדלים את כל הסתימות השונות, של זהב, פלטינה וברזל שיש לי בשני. הנני גבה-קומה. התמונות שלנו חשבות מאוד. יש כאן רמברנדט; כאן רובנס; יש העמקות, אך חושב אני שהן אמיתיות קצת. מה אוכל לעשות, כשחברי ההנהלה לא אקפת להם כלום, ואינם יודעים להבדיל בין טובה ללא-טובה. אינני מתאונן, הנני מוסד חשוב - - -

עשיתי
המוציא
קב
דבור
חושב
הרבה
קכל
מלים
שתקן
לא פ
לקלא
בקני
שהיה
לא
התעם
שלי
ארצה
אזרחי
מנהל
היום
מרגי
אדוני
ראני
אדוני



עשיתי מעשה-משנה בקך שלא הקדמתי להציג תחלה את מנהל המוזיאון, כי אז בלטה שבועות זרות דבריו הפעם עם החמור. מנהל המוזיאון היה אדם מן הממצטים בשיטה ושוקלים כל דבור היוצא מפיהם. גבות-עיניו היו ממצמות תמיד כאלו הוא חושב מחשבות בכל עת. והפקידים שעבדו אצלו היו נוהגים הרבה מאד, אלו יכלו לדעת מה הן, בעצם, המחשבות שבקדמיה. ככל שהרבה המנהל לשחק היו הם מרבים לדבר, כדי להוציא מלים מפיו. אך פיו היה כמקף תמיד. והנה הפעם, היה החמור שתקן, וממילא נעשה המנהל דברן. והוא דבר דברים שמעידו לא פלל, כי דבר ידבר וכי דוקא כך ידבר עליהם. ככל שבקש לכלא את פיו, כן שטפו הדבורים מאליהם. אדם כשהוא עומד בפני המסקלא - ממילא גם התוצאות מסלאות. כך נפל המנהל, שהיה אדם חשוב ומלמד, קרבן ראשון לחמור.

"לא למדתי" המשיך המנהל, "להכשיר עצמי להפקידים במנהל. התעצמתי להיות אגרוף. אך ארר-נגלים אני ועצמות הברבוס שלי צרות, שמתוך כך לא היתה צמידתי איתנה. בשעת הוועדות ארצה לה את ברבי. בשעת מנהל-המוזיאון לשעבר, הציעו לי אורסי סוג ג' את הבהנה הזאת. לא התמהמהתי הרבה והרני מנהל ועתה כל האמנים נהנים בידי! איני יודע, מה זה קרני היום, ולמה הנני מדבר כך. הנני בעיר הפלאות, ורגילים לפלאות. מרגיש אני כי בנכות הבקור הזה תחול אצלנו תמורה חשובה. אדוני שומק? מפני ששתיקתו כהודאה, מפני שהוא חושב כמוני! ואני חושב כמוהו. אינני מעשן, אני אוכל סקריות. הנה, בבקשה, אדוני, הנה אמן לתוך פיו סקרית אחת."

עד שהמנהל מסתובב והולך בדבוריו הקשנים אל החמור, פרו
חברי המנהלה להתקצות וסבסו עצה. איש סוג א' אמר בפשטות
גמורה:

"צריך לשים רסן בפי החמור ולהובילו לארנות העיריה".

אך חבר המנהלה, איש סוג ג', אמר:

"לא, תחלה יש לבחון את הענין בחינה מעשית, בדרך שאם
נוהגים בכל ענין מסלא. כי מצליחים אנו בדברים מסלאים. יש
לתזמין את הבריה הזאת אל משקפת העתיד. ושם, וזאי, יתברר
ויתלבנו הדברים".

וחבר המנהלה, איש סוג ב', בכל אנשי הבינים, שקצתם
לבאן וקצתם לקאן, לא ידע מה להחליט ונקנע מהצבעה.
דעתו של החבר, איש סוג ג', נתקבלה ברוב דעות.

החמור לפני משקפת העתיד

לבוש חלוק לכן צמד החמור על הרבוע השחור. הנה מראה
מראה גזיר, קלו אומר צניעות.

צלצול. המשקפת קרקה.

החמור מביט בה ומחין. המשקפת מדגדגת את שפתו העליונה.
עברה שעה ארקה. לא ארע כלום. נשמע צלצול של גמר
ההצעה, והחמור — לא כלום!

תוהים האנשים ומתלחשים: "לא נפל ?!"

"עוד הצעה".

עוד הצעה. צלצול. המשקפת קרקה. החמור מביט בה ומחין.
ושוב צלצול הגמר.

"משנה מאדו"

"עוד פעם!"

אך גם הפעם לא קרה כלום. והיתה התמיהה גדולה.

מה משנה הדבר. עוד לא היה בדבר הזה מיום הקצא

המשקפת!

מששעות מתשששות שונים החלו להציק לבריות. ואולי, אולי

בריה משנה זו היא - מהוא זו? היתכן? שהוא השמיר והנצלם,

שצריך לבוא ביום מן הנמים, להביט ולהביא שנויים גדולים

במים?

חיש מהר פשטה בעיר השמועה על "ההולך על שמים" (בשם

זה כמו את התמור) ועל הנסיון לנד משקפת-העמיד. הרשם

היה בביר. באולם-העיריה בנסה ושיבה מיחדת שהצרכה להחליט

בדבר מקלת פנים שיש לערוך לאורם שקנה.

היושב-ראש של הישיבה הזאת היה אדם חשוב, זה המקנה

על מקלת פניהם של המורים הבאים לעיר, הלא הוא מידענו

מר אשרי. הוא דפק בפטיש עץ יפה, קם על בגליו ונשא את

הנאים הזה, שמפאת תשיבותו אני מבקש להדפיסו בשורות צרות:

רבותי, אנשי עיר הפלאים!

עירנו ידועת-הפלאות זכתה לפלא חדש,

שלסי שעה לא עלה לנו אפילו בפרוטה

אחת. הגיעה אלינו דמות משנה שיצאה

מתוך אינה ספר אנדות. אנו מקדמים אותה,

או ביקור דיוק, אותו, את ההולך על שמים,

בברכה.

רגילים אנו לטפל בפלאי פלאים למיניהם.
 אנחנו, אם תרשו לי להגיד זאת, מקמים
 אנו לפלאים ולנצולם. ההולך על שמים
 הוכים התעניינות במוציאון שלנו. הבה איפוא
 נניסו להנהלת המוציאון, על ידי כך
 יורם השקל לשם גורם גדול כליריד. גם
 אתמול בקר האורח במוסדות האקדמית.
 למחר יבקר במערכות האדריכלים. טלפנתי
 למוזיקאים. הסופרים התעוררו מעצמם
 ויבואו לבקש, שיפקד גם אותם. כלם, כלם
 עד אחד, שמחים להסיות את עולם האגדה.
 והמרים? – אותם הניחו לי! ואם נזכה
 סוף-סוף שהאורח הנכבד יפתח את פיו
 ויגיד לנו משהו, איזה מלה שהיא, מיד
 נכתב על כך ספר שלם!
 אינני חושב כי אעשה בחקמה אם ארמו,
 כי יתכן שהאורח המפלא הזה הנהו –
 שהוא!
 אני מציץ שנמן לו שלשה מזכירים
 שילווהו תמיד ויחזיקו את שכל אדירתו
 האדמה.
 והם, הם כבר ידעו לספר לנו, מה הוא
 הושב, מה הוא רוצה.
 רבותי, עבדו במכרשות, צחקו היטב
 והנצל סבירי!



מר אש
 התעורר
 מני אז
 היו לו
 שהתכנסו
 ושלשת
 מקומו
 האנשים
 ופשיטה
 קרשים
 המסור
 מגחך
 חשיבות
 אכן
 לתוכו
 מפראה
 מנהל
 מחבשת
 ושקול
 הממור
 איש
 לשתיקה

מר אשרי סים את גאומו הנלֶהב. היו מחיאות כפיים. וכל
ההצעות שהציעו, בלן עד אחת, נתקבלו.

ימי התפארת

מני אז באו ימים טובים לחמור שלנו. ימים קצונים, באשר לא
היו לו מעולם. איוו נוחיות! איוו כבוד! איוו תהלה! כל מקום
שהתכנסו בו אנשים חשובים, היו מובילים לשם את החמור,
ושלשת מזכיריו נושאים אחריו את שכל אדירתו. תמיד היה
מקומו בשורה הראשונה. אמנם, ופן־מה היו מתאוננים כי
האנשים שלו מסתירות את הבמה, אך מיום שנתחדשה לכבודו
ופשטה אצל הנשים האפנה לקשט את כובעיהן הקטנים בשני
סרטים קטנים הדומים לאוני החמור – חדלו התלוננות.

החמור שלנו סגל בינתיים גימוסים יפים. אמנם, הוא היה
מגתך במקצת – אך מדת הכשתון העצמי שלו היתה מלאה
תשיבות רבה. ותשיבות – דבר מועיל הוא.

אכן, במזיאון הלה תמורה גדולה. מיום שחמורנו נכנס
לתוכו, נהרו כל אנשי־העיר לראותו שם, ובינתיים נהנו גם
מפראה התמונות.

מנהל המזיאון, שלאחר שיחתו הראשונה עם החמור, שם
תחבשת קרח לראשו, התאושש זה כבר, וחזר להיות קמץן
ושקול בדבריו כדרכו, ויום־יום נהג לסן סקרניה לתוך פיו של
החמור.

איש לא זכה לשמע דבור כלשהו יוצא מפיו של חמורנו.
לשתיקה עצמנית יש קסם רב: היא מביאה לידי מתיחות בקהל.

היו הנריות מנחשים ומשערים ומחשבים: מה הם הטעמים ומה
הן הפגנות של שתיקה זאת, ואיש-איש פרשה פרושים סודיים
וחשובים על פי דרכו.

אז החליטו מזכירי המורנו, שהיו פקחים, להנהיג פרושים
קבועים לתנועותיו. יום-יום היו רשמים את דעותיו ורצונותיו
ומפרסמים אותם בעתונות, או מפה לאן, שמחוך כך הנה הרשם
עו יותר.

יום אחד הובילו את המורנו אל מערכות התמונות הגדולה,
היא המערכה הכללית של האמנים. נעצר המור לפני אחת
התמונות והשפיל אנונימיטת - והוא סמן שהתמונה מצאה חן
בעיניו! אך אם טלטל את אנבו כה נכה, אות הוא, שהעצבים
אינם יפים לדעתו.

והמזכירים הנריות דאגו מיד שיהיו תוצאות של ממש לחנות-
הדעת. מה עשו? פרסמו את שמות הצירים והתמונות שזכו
בעיני המור, וטלפנו לעתונים, שינדפסו צלומים שלהם. ודאגו,
שהמוסדות השונים ירכשו מאותן התמונות. והציר, שזכה למצא
חן, הנה נגש אל המור בבת-צחוק על פניו ומרכין ראשו.

הובילו את המור לקונצרט התזמורת הסימפונית. יושבים
ומקשיבים. המור הזיו את שפתו העליונה. סמן, שהמנצח אינו
נושא חן בעיניו. המור קרב אנוניו זו לזו - סמן שהמנגינה
מוצאת חן בעיניו.

מיד דאגו המזכירים הנריות שיהיו תוצאות של ממש לחנות-
דעתו. חוזה ההתקשרות שנעשה עם המנצח הנה מתבטל.
והקונצרט הבא הנה רק מיצירותיו של המלחין, ששפא חן
בעיני המור.



וכך היה גם בעניני ספרות, ובעניני מחול ובעניני אדריכלות,
 וכמעט ששכחתי להוסיף, גם בעניני תיאטרונים.
 אין ספק: השפעתו של המורנו על הסיים המרבותיים היתה
 גדולה. כל מה שעשה היו בני-העיר מתרגשים ממנו. במי-
 התרשט לנצלים יצרו געלי-נשים שהיו דומות בצורתן לפרסות.
 העיר החלה ללבש צורה אגדתית, פורימית במקצת, ושפע ההולך
 על שמים פרץ והגיע גם לשאר ארצות, וזרם המימים גדל.
 אמן אחד השתוקק מאד שיציגוהו לפני המור. נגש אל אחד
 ממזכיריו ובקשו על כך. עד שבאה שעת הכשר להתנצב לפני

השעמים ומה
 שים סודיים

הוג פרושים
 וירצונוקיו
 היה הרשם

נות הגדולה,
 לפני אחת
 מה מצאה סן
 א, שהצבים

ממש לחנות-
 מונות שוכו
 להם. ודאגה
 שזכה למצא
 ראשו.

יות. יושבים
 המנצח אינו
 שהמנגינה

ממש לחנות-
 יה מתבטל.
 ששצא סן

המורנו הסתכל האמן בדמות המור, ורגש של נחיתות (מה זה רגש נחיתות?) קבש אותו. בוש כי עומד הוא בזוג נעלים שנקל אחת מהן יש בף רגל בעלת חמש אצבעות. נדקה לו כי מזה יפה יותר, צנועה יותר היא קשקרה עומדת על שתי פרסות מצחצחות, בפרסות המור.

באשר נגש אל המור, הרבין את ראשו, שלח את ידו ונגע בזרוע המור. עקשיו חקה, שהמור יגיד לו משהו. הרי הוא אמן מפרסם, אמן מפרסם מאד. אך המור עפעף בריסיו הארזים ושתק... עבר רגע, עבר עוד רגע, והאמן נסוג לאחוריו, וציני נוצצו מהתרגשות.

אחר-כך, בחוג ידידיו, ספר: "יודעים אתם, השתיקה הזאת. השתיקה הזאת, הרי היא דברה אלי הרבה מאומם אלה. לעולם לא אשפח את הרגע הזה!"

ארכו ימי התפארת של המור והוא למד ללשק גלידה של ניל ושל שוקלדה, וגם קצף של סבון "צדין".

לא לעולם ימי תפארת. הם אינם ארזים.

הי חושש אני ספני ימי תפארת.

תמיד הם נסמכים לשמע סתאם.

האין איזו יד ששולטת להחזיק בפעמון?

עוד תשוב שעת הגורל לצלצל.

המים בעיר הקלה התנהלו בסדרם. אורסי העיר היו נהנים למראה טיולי הבקר שהמור היה עורכם ברחובות העיר. זו הייתה תמיד תלויה יפה, ושני מחללים בראשה. ממש בבאגדה.



אֶרֶץ הַעִיר יָדְעוּ כִּי עַם בּוֹאָה שֶׁל הַבְּרִיָּה הַזֹּאת נִתְּרָבוּ
הַמִּיָּרִים, וְרִבְתָּה בְּעִיר הַהִתְעַנְיּוֹת בְּאֶמְנִיּוֹת.
אֶף מִן הַרְגֵּעַ שֶׁהָיָה הַחֲמֹר לְשׁוֹפֵט בְּעִנְיֵי אֶמְנֻת נִתְּבַלְבַּל
מִתָּחַם שֶׁל רֹאשֵׁי הָאֲזָרָחִים וְרֹאשֵׁי הָאֶמְנִים.
עַד לְבֹאוֹ, הָיוּ הַנְּצִירוֹת הַמְּעֻלּוֹת, הַמְּדַבְּרוֹת אֶל הַלֵּב, וְזִכּוֹת
לְהִתְעַנְיּוֹת הָאֲנָשִׁים. וּמִעַתָּה – בֶּקַּע הַמְּקָרָה הָיָה הַמְּחִלִּיט וְהַבּוֹחֵר,
עָנִל, וְאֶפְסָלוּ עָנִל קָטָן מֵאֵד – הוּא רֹאשִׁיתוֹ שֶׁל עָנִל גָּדוֹל. לֹא
חָשׁוֹב גָּדְלוֹ שֶׁל הָעָנִל. עָצָם מְצִיאֹתוֹ בַּעַד הוּא.

חג גדול

בְּחַג הַפֶּסַח אוֹתָהּ שָׁנָה חָל חַג הַיּוֹבֵל שֶׁל חֹמֶת הַעִיר וּמְבֹאוֹתֶיהָ.
הַחֲלִיטוֹ אֶרֶץ הַעִיר לַעֲרֹךְ חֲגִיגָה גְּדוֹלָה לְכַבּוֹד הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
הַזֶּה. נִשְׁלַח הַזְּמֻנוֹת לְכָל בֵּירוֹת-הָעוֹלָם שֶׁיָּבוֹאוּ נִכְבָּדִים לְהִשְׁתַּפֵּף
בְּחֲגִיגָה. בְּכָל בְּמִי הַמְּקִלּוֹעַ שֶׁבְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ הַצִּיּוֹנִי סְרָטִים
מִמְּרָאוֹת הַעִיר הַמְּחֻלָּה וְעָשׂוּ לָהּ פָּרְסוֹם גָּדוֹל.

וְלְכַבּוֹד הַחֲגִיגָה שֶׁקָּדְוָה לְהַתְקִין תַּאֲרִיךְ מִיְּחֻדָּת בְּמִיָּה. מִהֲנִדָּם
אֶחָד הַצִּלִּים לְהַמְצִיא חוֹט הַשֶּׁבֶל הַזֶּה מִתּוֹכָם אֹרֶךְ אָדָם. הַכְּנִיסוּ
חוֹט זֶה לְתוֹךְ הַכְּבִישִׁים שֶׁהֵם מְזַכְּרִים בְּחֻלָּה וּמִלְּשָׁשֶׁת, לְכָל אֶרֶץ
הַרְחֹבוֹת. הָאוֹר, הַמְּסַמֵּן דֶּרֶךְ הַזְּכִיכִית, מִרְאֵהוּ סֶגֶל-בְּהִיר
וּבְהִירָה הוּא עוֹבֵר לְסֶגֶל-כְּהֵה. כָּל הַעִיר תִּשְׁקַע בְּאוֹר שֶׁל
אֲנָדָה.

עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם יוֹעֲפּוּ בְּדוּרֵי-גוֹמִי עֲנָקִים בְּצוּרַת חֵיוֹת שׁוֹנוֹת
וּבְדוּרֵי אֲנָדָה.

בִּימֵי הַחֵג יִהְיֶה מַחְרִיזֵת סְפֹרֶט שׁוֹנוֹת. מְרוֹצֵי סוּסִים, הַעֲגוֹת

נִתְּ (מִה זֶה
עָלִים שֶׁבְּכָל
זוֹ כִּי מִדָּה
שְׁמִי פָּרְסוֹת

זוֹת יָדוֹ וְנִגְעַ
ג. הַרִי הוּא
סִיּוֹ הָאֲרָכִים
חֲרִיּוֹ וְעִיּוֹ

מִיָּקָה הַזֹּאת.
אֶרֶץ. לְעוֹלָם

גְּלִידָה שֶׁל

הֵם אֵינִם אֲרָכִים
מִסְּאֵרָת.
סְתָאִם.
סְתָוִיק בְּפִסְמוֹ
לְעֻלָּל.

יִהְיֶה נִתְּנִים
זוֹת הַעִיר. זוֹ
מִשְׁכָּב אֲנָדָה.

קרקס בגן-הסויות, קונצרטים סימפוניים, מערכות תמונות ופסלים, ופרסים יחלקו לכל סוגי האמנים! עוד לא היתה חגיגה כזאת!

האזרחים מסוג ג', שהיו אנשים מעשיים מאוד, קמחים גדולים לפלאות ולנצולם, נאחזו בחגיגה זו בקרץ רב.

ולנצד שנתמנה לסדור החגיגה נכנס, כמוכן, גם החמור שלנו: אזרחי סוג ג' העמידוהו בראש חג היובל, כאחד מפלאי העיר. הנה יוכיחו, כי לא שגו בתמכם ב"הולך על שמים" וינצלו אותו כראוי כדי להרבות פירים. ואפשר שבמתיחת החגיגה, כאשר יחלק את פרסי האמנים, ירצה גם לדבר - ואז, אז ידע העולם כלו, מהו חוש המציאות והמעשיות של אזרחי סוג ג' ומהו מסגל לעשות.

בבגנו, שבו ישב ועד החגיגה, הקצו סדר מיוחד למשרדו של החמור. מקומו ליד השלחן האמצעי, ליד שאר שלשת השלחנות ישבו מזכיריו. הטלפונים צלצלו בלי הרף. והעבודה רתתה. כאן אנו מניחים לחמורנו כשהוא עסוק בעבודתו ורק עם הרמת המסך במתיחת החגיגה נקראהו.

ימי החגיגה קרבו והלכו. ריחות פרטי העצים מלאו את חלל האויר בשם משכר. כל העולם קאלו צברהו שברון קל. והסוים בעיר לבשו צורה משנה של ערב-סג.

ברחובות כבר הוקמו שערים מצירים. מסביב להם עומדים ילדים ועיניהם עוקבות אחרי המכחול שביד הציר. המכחול נוטה אחת ימינה ואחת שמאלה, וכבר נראית דמותה של איזו טיה. לחנם קוראות האמהות את הילדים לארוחה. - "תקפו!"

אך הם נשערים לעמד צופים מסביב לעובדים בקשוט העיר.
עולם המבגרים מתקרב, לכבוד העגינה, אל עולם העובדים.
העיר לובשת צורה של קלות-ראש, מהמלות וצפיה. מפחת ללב
כאלו נתהנה חלל ריק. כדג, כפי הנראה, מרב התרגשות.

בתחנות הרקבת דחק ותנועה רבה. קבר הגיעו סירים הרבה.
שורות-שורות של אוטובוסים מקמינות שם להביא את הסירים
אל בתי המלון.

על המגרשים הצבירים קבר החלו לרדת אורזנים משנים,
שורדים ישר מן הרקיע, ואין להם צרה בנחיתה אלקסוגית.
קבוצות-קבוצות של סירים מסילות בעיר, כלם לבושים בגדים
שאינם הולמים את מוג האויר. חלק מהם חשב, כי אויר הרפי
כאן, וחלק חשב כי חם טרופי כאן. מתוך כך עשו הסירים רשם
כאלו הופיעו מאיוז העגה פורמית. נפוצו הסירים ונכנסו לחגיות
הגדולות לקנות להם נעלים חדישות, הדומות לפרסות חמור,
והנשים קנו מגבעות חדישות עם סרטים, שמנפירים אנוני חמור.
ונדמה: ההג יורד לאט-לאט, עוד מעט ויכבש את כל העיר
הכחלה.

ראשית המרד ובת-צחוק מסתורית

כל זה למראית-עין, כלפי חוץ, אך כלפי פנים התרחש אותה
שעה משהו מקרפל, שאינו מבשר טובות.
אנשי סוג א' והאמנים לסוגיהם וכן כמה מאנשי סוג ב'
התחילו להתמרמר. הרגש הרגיש, כי יש סכנה למרבות העיר.

מתפארת היא בטכניקה, בנצול המצאות שונות, ובאמת מתפארת
מפרבות.

מיד כנסו כמה אספות והשתדלו לעורר את דעת הקהל לפקנה
הנשקפת. ריב-אנשים והתקרדות עמדו באויר.
ימים קשים היו ימים אלה למידענו, לפקיד המזיאון. לילה-
לילה היו נערכות אספות באולם הקטן שבמזיאון, ששמש בית-
נעד, כלומר מקום פגישה לאמנים. האספות היו מתחילות
בשמונה בערב ונמשכות עד שנים בלילה.

הפקיד, שהיה שומר הפסתחות, היה יושב במסדרון ליד פתח
האולם הקטן, בתוך כסא נוח, כשבקבוק-תרמוס מלא תה עומד
לו למרגלותיו. היה חובש את משקפיו וקורא את עתון הבקר.
הפקיד זקן, השנה היתה תוקפתו וגופו התגעגע על משתו
הנוחה.

"שלום, סבא!"

"שלום, דוד!"

"שלום, מנהל!"

היו האמנים קוראים אליו בחבה בשעת כניסתם. הפקיד
היה עונה להם בבת-צחוק, מביט בהם מעל למשקפיו בלי דעת
להבדיל ביניהם. תמיד היה מסבך ומסבך את שמוניהם, ומחליקם
זה בזה, ולכן היה עונה: "ערכ טוב, אנשים נחמדים!"

הפקיד היה מקשיב לנאומים עד שהתנגמם. אך הפעם לא
הניחו להתנגמם. הדפיקות על השלחן לאחר כל פסוק הפריעוהו.
על הבמה עלה פסל אחד. כלכל הפסלים, היו לו ידים חזקות.
הוא אספן ואגרפן ובסוף כל פסוק היה מזהה את השלחן
בדפיקה חזקה בצליל משמעות. מה שהחסיר פיו, הוסיף אגרופו.



רבותי!

אני אומר: על גבי הדף הראשון של
ספר-הלמוד הראשון שלומד הילד בבית-
הספר, יש לכתוב: ילדים! החיים הם קצרים!

(בוים!)

לפי הספורים והאגדות אפשר לחשב,

מקת מתפרקת

לשקל לשקל

זיאון. לילה

ששמש בית

מתחילת

רון ליד פסח

א מה עובד

עתון הבקר

על כשה

הפחד. הפחד

יו בלי דעת

הם, ומחליטים

ל"ו

הפעם לא

הפריעוהו.

ביום חוקים

את השלום

היה אגרום.

שְׁחֵמִיִּים אֲרָכִים הֵם. שֵׁשׁ זְמַן רַב. וְזֶה לֹא
נָכוֹן. מִתְעִים אוֹתֵנוּ בַחֲשׁוֹן.
(בּוֹם!)

אֲנִי מִבְקֵשׁ שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ לִי כִי הִנְנִי
מְדַבֵּר שֶׁלֹּא לַעֲנֹן. אֶתְבַּלְבֵּל. כְּשֶׁאֲגִמַר אֶת
נְאוּמִי, תֵּרְאוּ, שֶׁהֵמֶל שִׁיךְ לַעֲנֹן.

לְחִיּוֹת שְׂשִׁימ, שְׂבָעִים, שְׂמוֹנִים שָׁנָה –
הֲרִי זֶה לֹא כְּלוֹם! וּבְחַיִּים קִצְרִים אֵלֶּה יֵשׁ
לְהַסְפִּיק לְלַמֵּד הִרְבֵּה, אֲנִי אוֹמֵר, הִרְבֵּה
מְאֹד!

הִרְבֵּה מְאֹד לַעֲבֹד וּלְהַסְפִּיק. וְנוֹסֵף עַל
כֵּל אֵלֶּה צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה כְּשֶׁרוֹן! וְעָנֵל הוּא
אִם מִפְּרִיעִים אוֹתֵנוּ.
(בּוֹם!)

הִנְנִי כֹבֵד בֶּן חֲמִשִּׁים וְאַחַת. וְכִיתִי
לְאוֹתוֹת-הַצִּיּוֹנוֹת בְּעֵד עֲבוֹדוֹתֵי בְּתַעְרוּכָה
בִּינְלָאֲמִית בְּפָרִיס. יֵשׁ לְמַצֵּא מִיִּצְרֵוֹתֵי
בְּמוֹנִיאֻנִים חֲשׂוֹבִים. וְאֲנִי חֵי פֹה!

(פְּעָמִים בּוֹם!)

עֲתָה נִהְפֵּךְ פֶּתָאם הַגִּלְגָּל. עָלִי לְשִׁמְעַ
מִפִּי חֲמוֹר, שֶׁהַפְּסָלִים שְׁלִי אֵינָם פְּסָלִים.
(הֵמָּה!) וְצָרִיךְ אֲנִי לְהַצְטַחֵק, וּלְהַגִּיד כִּי אֵין
זֶה אֲכַפֶּת לִי, כִּינֵן שָׁנָה לֹא יִזִּיק לִי.
לֹא נָכוֹן!

אֵין לִי אֲוִיר! לֹא לַעֲצָמִי אֲנִי דוֹאֵג אֶךְ
אֲכַפֶּת לִי, שֶׁאֲעֲנוֹת טוֹכָה אֵינָה יְכוּלָה לְחִיּוֹת
וּלְגָדוֹל כָּךְ.

באמנות טובה יש צדק ומצפון, ובלעדיהם
הכל רקוב! פשוט: לפתח את החלון, את
זה או את זה, או את ההוא, ולהשליך
החוץ...

למי יש גפרור? המקטרת שלי בביתה.
עקשו רוצים אנו לעקר את התולעת
שנכנסה לתוף התפוח. ופתאום רואים אנו
כי שרשים יש לה. לא נגד במור לוחמים
אנו, אלא נגד תמורות. שכבה שלמה של
אנשים חשוכים.

גמרת.

בום! בום!

אחרי הנאום הזה יכל הפקיד להתנמנם. כל ימי חייו יושב
הוא ליד פתחים. אנשים רבים ראה וקטעי דברים הרבה שמע.
מכל זה נשאר משהו גם במח, והחוש להכיר אנשים נתחדד
אצלו. הפקיד חשב בלבו:

"גם אספה זו תמשך עד שמים בלילה. ואחריה יבואו עוד
אספות ועוד נאומים, אך לעשות אינה מעשה אין הם יודעים.
נתמדים הם ובטלגים!"

פתאום רחפה בת-צחוק על פניו. בת-צחוק מיוחדת. הוא הביט
על סביבותיו לראות אם איש לא הביט בו ברגע זה. כך
מצטחק אדם העומד לעשות משהו חשוב וצחבאי בלי להקלף
בדעתו.

מה החליט הפקיד הזקן לעשות?

האולם הגדול, אולם-הקונצרטים, הלה ונתמלא אנשים. עוד מעט
נחגיגת-היובל תפתח רשמית. עשרות סדרנים וסרטים על ידיהם
קבלו את פני הקהל שונקס והראו להם את מקומם. כל המושבים
קרפדים עור אדם וידיהם נוחות.

נברשות גדולות של בדלח נשתלשלו ונרדו מן התקרה. אורן
נשפסף בתוף קרחות הגברים ובאננים היקרות של הנשים.
הרגלים נרכו על שטיחים עבים. קבר מעטים עד מאד
הקסאות הפנויים.

אותה שעה, בחוץ, הצטופף קהל רב של אנשים לבושי בגדי-
חג, שלא היו להם פרטיסי בניסה. הרום פרשה את שורות
הדגלים העצומים ורפרפה בהן.

המסדרונות המובילים אל האולם נתרוקנו ונשקעו בדומיה
חשוכה עד מאד.

מעבר למסוף המורד, על הבמה, היה צירוף שלטון הנשיאות
וכסאות-קבוד בצורת "ח". הבמה הייתה מקשטת בדגלים גדולים
ובסמלי העיר.

מאחורי הקלעים, על סלם גבוה, היה מצב וברקור, שהאיר
את שלטון הקבוד.

כל פעם שהיה מופיע אדם חדש, היו היושבים, מתוף רחשי
קבוד לנכנס, מרימים מעט את ישבניהם וחוזרים ויושבים בקל
כבד גופם.

זה היה מגחך קצת - אף מלא הוד ותשיבות. בכלל, הייתה
התשיבות מסביב רכה מאד.

פתאם נעו קמטים באחד הדגלים הגדולים, ומאחוריו נצא
איש לבוש שחורים - היה זה הפקיד הזמן.



על זרועו עניבה של סדרן, ועל פניו, על פניו - אותה בת
צחוק עצמה.

הוא נגש אל כסא-הכבוד האמצעי, החליקו בכף ידו, שלח
ידו לתוף כיס-מעילו, הוציא משם משהו ואמר בלחש:

"חביבי, הייתי הראשון שקבל אותה בעיר הזאת. והנה מכין
אני לה את כסא-הכבוד, בבקשה! אך אני הוא גם הראשון
המשלם אותה מן העיר הזאת. שוב לה למקום שבאת ממנו."

בת-הצחוק שעל פני הפקיד הזקן נגזזה. הוא נצלם מאחורי
הדגל הגדול, שקמטיו חדלו לנוע.

עוד מעט
על ידיהם
המושכים

הנה. אורן
שים.

עד מאד

שי בגדי-
את שורות

בדומיה

הנשיאות
גדולים

שהאיר

גוף רחשי
בכל

לל, היתה

אוריו, צא

בשקט ובחגיגות הופיעו בזה אחר זה כל נכבדי שלטון-הכבוד
של הנשיאות וישבו איש על כסאו ליד השלטון הירק.
”המ, המ!”

נשמע קול צמים של מפת-תף. באולם השלף שקט. מסביב
הקטיפה האפרה נתקפלו, והבמה נתגלתה.
פתאם נשתנה אור הנרקור והנה לאדם. בשקט שנשתרר
נשמעו שני חלילים ונקישות קלות. הופיע החמור באצרת הארגמן
ארכת השכל, ששלשה מוקירים נשאוהו בכבוד. מאחוריהם צעד
המוזיקר הראשי שהחזיק תחת בית שקיו תיק של עור קלא
תעודות.

נגש החמור אל אמצע הבמה והשתחנה השתחנה של סן.
תלפזו הלכנים, שהיו מסלסלים סלסול תמיד, רצדו והתקוצו
בקפיצים. הקהל גם על בגליו והתחיל לקרא בקול גם:
”יחי, יחי!” ומתאו כף.

קול הקהל הקה בקול רעש גלים בים.
גם אנשי הנשיאות צמדו על בגליהם ומתאו כף בצדינות.
החמור השתחנה פעם שניה וצמד ליד כסאו. פתאם נשמע קול
בודד:

”זכרו!”

— מיד החרו-החזיקי אתריו קולות רבים, שקראו בקצב:

”ז-בר! ז-בר! ז-בר!”

ראש טקס-החגיגה, מר אשרי, זה שמטפל בקבלת פניהם של
המורים, זרק מבט של תרודה אל עבר החמור.

"הגיצ הרגע", חשב בלבו, "שבו נדע, אם צדק סוג ג'
במעשיו".

פניו מר אשורי נתרקבו בבת-צחוק מעודדת אל עבר החמור,
כאומר: "דבר, דבר לכבוד החגיגה, ונדע כל העולם להפירנו".
המזכירים אספו את שכל האדרת בקשלים יפים, והחמור ישב
במקומו.

מיד נשתרר שקט. אלפי ראשים הביטו בקצור רוח אל החמור,
ואזניהם כאלו נתמתחו.

פני החמור, שישב במתינות, נתענתו לפסע באיוו הבצה
משנה, ושפתו העליונה רצדה.

מר אשורי נשם לרוחה והצטחק. הוא חשב, כי סמן הוא
שהפעם יפתח ה"הולך על שמים" את פיו וידבר.

עיני החמור ירו זשים, מכש כאלו יצאו מחוריהן: בלשכנו
ננעץ מסמר, שהוכן לו בתוף כסא-הכבוד. בעורו עברה צמרמרת,
והוא התחיל להתפתל והפאה הנקרית בעלת הפלמלים התעופפה
מעל לראשו כאלו לפי פקודה.

נחיריו רחבו ונתעקמו בזעם, אחת ימינה ואחת שטאלה.
עיניו התגלגלו, כמבקשות עזרה. אף, אקה! לשוא פנה והביט
לכל צד ועבר. בין כל רבבות מצריציו לא נמצא אסלו אחד
שיבין לו, האמלל! לאלפי אנשים גמל תסדים טובים, הצמים
ישועות והביא אשר. אף בין כל האלפים הללו, בעלי הקרחות,
אין אסלו אחד שיבין לרוחו ויגשה למענו מעשה כל ופשוט:
יוציא לו את המסמר מלשכנו.

רגש של רחמים לעצמו תקפו פתאם. בידו הוא, והגורל
משלחו ואינו מרפה ממנו, והמסמר בכשרו נוסב וצורב.

פתאם, ללא סבה, עלה לקניו זכר מיטיבו אשר גדלו וטפחהו.
זכר את הניד שטפלה בו, פשוט משום שהוא חמור, חמור סתם.
לא חמור-פלגים כי אם חמור שאינו מביא אפילו תועלת כלשהי.
לא! אין הוא יכול עוד לסבול, ואינו רוצה עוד – הלכו
השפד!

איפה הרחמים ליסוריו של בעל-חיים?

מדוע אין איש חש לעזרתו?

שפתו העליונה נשתרבה ונתרוממה, ופיו הפעור חשף את
כל מערכת שניו. לשונו האדמה נתכוצה ונתפשטה, כאלו היתה
היה ברשות עצמה, ומפי החמור פרצה נעירה גדולה, עצומה,
קורם מים רבים, השובר כל סכר וחומה:
"עה עה עה עה...!!!"

הרשם היה כביר.

אם שתיקתו העקשנית של החמור במשך חדשים רבים
היתה כבת רשם, הרי נעירתו השפיעה שבצמים, והכניסה
מהומה רבה. אפשר להשוותה למהומה שקמה בבית דגון, בשעה
ששמשון לפת את עמודי הבית והפילו על הסרנים ועל כל העם
אשר בו.

שלישה מסברי הנשיאות התעלפו מיד. אחד מהם הספיק לקרוא:
"פשוט חמור! הרי זה נורא!" מצמץ בעיניו והתעלף. מן
הקהל נשמעו קריאות:

"חמור פשוט! בוז! בוז!"

מר אשרי נבהל מאד. כהרף-עין הבין את האסון שיבוא
עקשו עליו, שהרי הוא האיש שרומם ונשא כל-כך את החמור.

לקח מר אשרי ביד אחת את הטיק שלפניו ובידו השנייה תפס,
משום-מה, כוס מים ובכל כחותיו טרח להגיע אל עבר הפתח,
ואמנם הצליח לבחם ראשון מתוך האולם.

חברי הנשיאות כמו בבהלה לרוץ אחריו ונזרו אחריהם את
שלשת המתעלפים. הכסאות התהפכו ונפלו על צדם והמפה
וכל אשר עליה נסתבה ארצה. מתוך בהילות קפצו מעל הבמה
לתוך האולם.

מישהו נכשל ומשך את חוטי הששמה, והנזקקים התחילו
להטלטל ולהתנועע. הפתור שבמזרקה הששמה נלחץ ומתקן
האור התחיל לפתע-פתאם להחליף את צבעיו מצמו: אדם-
בחל-צהב-וירק במהירות רבה.

כל פתחי האולם הגדול נפתחו באפן אוטומטי, והקהל, שחשב,
משום-מה, כי האדמה רועדת, קפץ דרך שורות הכסאות, בנריות
מפליאה שאינה כלל לפי גילם וחשיבותם, זרם, הצטופף ליד
הפתחים, ופרץ משם החוצה.

עוד החמור ממים את געירתו, וראותו מתרוקנות, והאולם
צמד ריק מאדם: והנה האולם דומה ללע של איזו חיה משנה.
פתחיו צמדו פעורים והיו כבתי-בליעה שבסופם מתנועעת לשון
קטנה. גבות הקרסות והכסאות היו כמערכות שנים מחדדות.
אל מול הלע העצום והמאשים הזה נראה חמורנו, שנשאר
על הבמה, עלוב, אמלל ומכה-פחד.

אורות הנזקקים רעדו, החליפו צבעים והפילו על הקירות
שמשכיב צללים צנקים של דמיות חמורים: אדמים, כחלים,
צהבים וירקים. הצללים שהסתובבו, כקר אבדו צורת חמור
בהגיעם אל התקרה הגבוהה ודמו לקורות צנקים שנקרתו וכלן

היו נוסלות שמאלה. אחריהן חזרו והוסיפו עוד דמיות של חמורים
שהלכו וגדלו לקורות.

המראה מסביב היה אים ונורא, מכש באחרי רעידת אדמה.
הדגלים הגדולים, שקשטו את הקירות, נקרעו סחבות-סחבות.
והיו משלכים על הכסאות והרצפה. שורות שלמות של כסאות
נחתקו במקומם וחסמו את המעברים. בוכעים, מגבעות עם אוניות,
פרוות, כפפות, נעלים ששטמו, פרחים ותכניות התגוללו מסביב.

חמור. חמור! הבט סביבה וסבן:

הם מסקידה, נשלקת שליוותה.

קפץ החמור מעל הבמה לתוך האולם והתחיל לדהר בקל
ארבע פרסותיו.

כל זמן שהמסמר תקוע לו בנשבו, עליו לרוץ, לרקע ולא
לנוח. הוא דהר בקל כחו דרך כסאות האולם. האדמת האדמה
והשכל נסתבכו ברהיטים, וקרעים קרעים מהם נחלשו ונתגוללו
בדרך. מכנסיו וכתנתו נקרעו מעליו פסים-פסים, אותות ההצטננו
השונים, שהיו מקשטים את חזהו ותלויים לו על צנארו, נשרו
מעליו. הוא עבר במטרף את המסדרונות הארוכים ופרץ החוצה.

כך הוסיף לדהר עד שיצא אל מחוץ לחומות העיר הסתלה.
סס על גבעות, ירד בקעות, ופרסותיו השליכו אחריו רגבי עפר
והעלו ענני אבק קלים.

רץ ביום, ורץ בלילה, לא נח ולא עמד, לא אכל ולא ישן.
כל זמן שהמסמר תקוע לו בנשבו.

גיפו האפר קפץ, עלה ויבד, כבוד אינו יודע מנוחה.
 צללים שונים הפיל גופו, תכלים בשעות הבקר, חומים בצהריים,
 סגלים לפנות ערב ואדמים-שחורים בלילות הירח.
 הוא עבר בין הקרים הקבסים אבנים, במקום שעשה שלום
 בין אנשיהם, ונחל שם כבוד רב - אך לא! לא! אין הוא רוצה
 בהם, הלאה, הלאה!

הוא חלף על פני הקביש, אשר בו שמע את תקנית שד
 הנהלומים; והנה עבר על פני העיר הגדולה, אשר בה הפיל את
 אברשקה השודד ועשה בה משפט צדק, בהחזירו את הנהלומים
 לידי אלמנה צשוקה ובנות זה נחל כבוד גדול -
 "לא! לא!" קרא החמור, "הלאה, הלאה!"

והנה "עמק הדמעות", אשר בו שכנו אנשים דלים שלא ראו
 ברכה בכל עמלם, עד שקא הוא, החמור, וגלה להם את מעינות
 הפים הטובים, שהיו תבויים במקום סתרים (את הספור הזה, לא
 ספרתי, כי לזאבוני לא הצלחתי לאסוף את כל העבודות המדויקות
 בעיני זה) ובכוח זה נחל כבוד גדול.
 "לא, לא! הלאה!"

והנה עבר על פני חלון בודד מואר, שוב לא התגורר בו
 המנגן ברוך סגלוביץ'-כנורי. כעת שכן כנורי בארמון גדול
 בקרי שניץ. עכשו יושב שם עלם צעיר שמשפצמם. הוא מכין
 את שעוריו לבחינות.
 "לא, לא! הלאה!"

והנה גם הקביש השחור, במקום שהנציב העליון הראה לו
 את הדרך בה ילה, ופצמון הגורל צלצל לו אז את צלצולו
 הראשון. "לא, לא!" קרא החמור גם הפעם והמשיך לדהר.

לבו
הרגיל
מיד
קנגד
ש
חם
איגנטיו

היו חמורי. חמור שקלו תכלת: יד סלאת בחרה דף
והעלתה. כדי שהמקשה שליחות בעולם. ואתה שדיק
והסלאת לעשות ונשבת תמיד ראשונה בין נכבדי הקים.
בשכרסך בולטת לך בין ברבך. אך לך לא גס. ואין
אני רואה פני בנה שהלכת על שמים ולבשת בגדי
ארזון.

אך משנתמלאת שליחותך. השלכת ביד חזקה מעל
כל סדרגות האשר וסתעלטה. ואתה סתגלגל ויורד.
סתגלגל ויורד.

לבי. לבי עליך: חמור אפר ופשוט. שנהפך לחמור-
סלאים ולמקל-הקסמים של הגורל. אך יש להודות כי
היטיב הגורל לעשות שמים את הספידך. אין הכרח
שדוקא חמורים יהיו שליטי-הגורל.

לבסוף נתגלו לפני החמור גבעות הפחדסים ומתוכם בצבץ לו
בית קטן וארנה סמוכה אליו. עומדים להם הבית הקטן והארנה
בצניעות ובנוחיות משפחתית, ממש כנעלי-בית משמשות מפתח
למשה. על גג הבית עומדים שני דודי מים, וגדר של חוטי
ברזל סביב לו. הלא הוא בית אדוניו ומיטיבו בית ה'גורף' מבה.
היה זה בבקר יפה. זה עתה גמר מר ה'גורף' מבה להאכיל
את התרנגולות הלכנות ועמד משמים, שחום קצט ונדיו על
סתניו.

עצבות וגעגועים סתומים ירדו עליו. מבטו גשש בשדות
הנרדדים, שבהם נסמים האפק.
פתאם שמע רשרוש של דקרה בין הנרדדים.

לבו של מר מכה ירד שלשה סנטימטרים למטה ממקומו
הרגיל.

מיד פרש את שתי ידיו ובקנים מאירות רץ אל עבר השדה -
בנגד פניו הופיע הסמור!

"סמורי, סמורי" אמר מר מכה וסבב את צנאריה "מין
אינטוס - רכושי ספרטי. נדעתי כי תשוב אלי".



לאית סתרה
מ. ואמה עדיה

מן נכבדי העם
הן לא גס. וא

ולבשה בגד

מנר חזקה כנר

סתגלגל וינר

שנקפץ למסור

יש לחודות מ

ד. אין סכר

מ בצבץ לו

טון והארנה

שזות מססה

של חושי

מגריה מכה

נה להאכיל

ו נדיו על

שש בשדות



הרפתקאות חמור שכולו תכלת

סיפר וצייר נחום גוטמן

מהדורה שנייה, מורחבת ומתוקנת, יוצאת לאור
בסידרת "אנקורים" שבספריית פועלים
היוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר,
מרחביה, ניסן, תשי"ך

סודר במסדרת יצחק כהן, תל-אביב
נרפס בדפוס "אופק", תל-אביב

המהדורה הראשונה הופיעה בשנת תשי"א

כל הזכויות שמורות

PRINTED IN ISRAEL, 1960



